

Timo Salo

**TIEDON JAKAMISEN
ALTRUISTISET, PROSOSIAALISET
JA AUTTAVAT TEKIJÄT**
Systemaattinen kirjallisuuskatsaus

Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta

Pro gradu -tutkielma

Marraskuu 2022

TIIVISTELMÄ

Salo, Timo: Tiedon jakamisen altruistiset, prososiaaliset ja auttavat tekijät: systemaattinen kirjallisuuskatsaus
Pro gradu -tutkielma
Tampereen yliopisto
Informaatiotutkimuksen maisteriohjelma
Marraskuu 2022

Tiedon jakaminen on viestinnällinen prosessi, jossa jaetaan ja vastaanotetaan tietoa. Tähän liittyvät toimintaa ja motivaatiota kuvaavat termit altruismi, prososiaalisuus ja auttaminen. Altruismi viittaa yleisesti toisen hyvää lisäämään pyrkivään epäitsekkääseen käyttäytymiseen tai motivaatioon. Prososiaalisuus viittaa toisen hyvää lisäävään käyttäytymiseen, joka on yleisesti yhteiskunnassa tai jonkin sosiaalisen ryhmän toimesta hyväksyttyä. Työn viitekehyksessä tarkastellaan taulukoiden muun muassa näiden käsitteiden eroja ja yhtäläisyyksiä.

Tutkielmassa tarkastellaan kartoittaen tiedon jakamisen altruistia, prososiaalisia ja auttavia tekijöitä systemaattisen kirjallisuuskatsauksen ja laadullisen analyysin menetelmällä. Aineistoksi seulottiin 43 tutkimusartikkelia, joiden sisältöä tarkastellaan jakamalla niitä kokonaisuuksiin ja taulukoimalla muuttujia ja tuloksia. Aineistoa tarkastellaan jakamalla se (1) suoran vaikutuksen hypoteeseihin (35 artikkelia), (2) moderoiviin muuttujiin ja polkumalleihin (5 artikkelia) sekä (3) verkkopalveluiden motivaatioiden tarkasteluun (6 artikkelia).

Suoran vaikutuksen hypoteeseista altruismin yhteyttä eri tavoilla määriteltyyn tiedon jakamiseen oli tutkittu eniten (24 artikkelia, 68,6 %), minkä lisäksi oli muun muassa tutkittu auttamisen iloa (7 artikkelia, 20 %) ja prososiaalisia käsitteitä (2 artikkelia, 5,7 %). Altruismi-hypoteeseista 79 % sai tukea. Moderoivia muuttujia tarkasteltiin neljässä artikkelissa (yhteisöluottamus, työryhmän negatiivinen tai positiivinen tunneilmapiiri, sukupuoli ja kollegoihin tai esimieheen luottaminen) ja yhdessä artikkelissa oli polkumalli. Motivaatioita verkkopalveluissa (sosiaaliset verkko- tai verkostopalvelut) tutkittiin kuudessa tutkimuksessa, joissa altruismi tai prososiaalinen käyttäytyminen sijoittui motivaationa eri sijoille ensimmäisestä keskivaiheille tai loppupäähän riippuen verkkopalvelusta.

Yhteenvedossa ja pohdinnassa käsitellään tulosten merkitystä ja aihepiirin löydösten suhdetta tutkielman lähtökohtiin. Tiedon jakamisen motivaatioiden kokonaisuvaan tässä tutkielmassa tarkastellut tekijät tuovat toisen huomioimisen (toisen hyvän) korostamista. Tutkimusta on julkaistu merkittäviä määriä viime vuosina. Tulokset vahvistavat ja laajentavat käsitystä aihepiirin kokonaisuudesta ja julkaistusta tutkimuksesta. Lopuksi käsitellään tutkielman rajoituksia (esim. täydennyshakujen puute) jatkotutkimusehdotusten ohella.

Avainsanat: tiedon jakaminen, altruismi, prososiaalisuus, auttaminen, systemaattinen kirjallisuuskatsaus

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla.

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	1
2	TUTKIMUKSEN VIITEKEHYS	4
2.1	Tiedon jakaminen.....	4
2.2	Altruismi, prososiaalisuus ja auttaminen	13
2.3	Yhteisiä ja erottavia piirteitä ja motivaatiomalli	21
2.3.1	Vertaileva taulukko	21
2.3.1	Palmisanon motivaatiomalli	25
3	LÄHTÖKOHTIA TUTKIMUSKIRJALLISUUDESSA.....	27
4	TUTKIMUSASETELMA JA -MENETELMÄ	34
4.1	Tutkimuskysymyksen määrittely.....	34
4.2	Systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja laadullinen ote.....	35
4.3	Tiedonhaku, aineiston valinta ja analyysitapa	38
4.4	Aineisto liitteessä	43
5	TULOKSET	44
5.1	Tulokset jaoteltuna	44
5.1.1	Suoran vaikutuksen hypoteesit, tulokset ja käsitteiden ryhmittely.....	45
5.1.2	Moderoivat muuttujat ja polkumalli.....	52
5.1.3	Motivaatiot tiedon jakamiseen eri verkkopalveluissa	57
6	YHTEENVETO JA POHDINTA	62
6.1	Pohdintaa tuloksista ja johtopäätökset	62
6.2	Arviointi, rajoitukset ja kehitysehdotukset.....	70
6.3	Jatkotutkimusehdotukset.....	72
	LÄHTEET	75
	LIITTEET.....	85

1 JOHDANTO

Nykymaailmassa tietoa pidetään arvossa. Pitkään on puhuttu tietoyhteiskunnasta, ja yritysten kilpailukyky perustuu usein tietoon ja sen hyödyntämiseen. Tietotyöläisten ja yrityskaikman lisäksi arkielämässä tietoa tarvitaan erilaisten tehtävien suorittamisessa ja ympäristön sekä maailman tapahtumien seuraamisessa: keskusteluita käydään, inhimillistä vuorovaikutusta tapahtuu kasvokkain tai verkkoympäristössä.

Näitä tilanteita ja tapahtumia ei useinkaan kuvata nimenomaisella termillä tiedon jakaminen, mutta tästä on kysymys tieteellisen tutkimuksen käsitteistössä. Jokapäiväisessä arjessa siis tapahtuu tyypillisesti runsaasti tiedon jakamista, vaikka siihen ei viitata tällä nimellä: naapureiden, perheen tai työtovereiden kesken vaihdetaan tietoa. Myös altruismia, prososiaalisuutta ja auttavaa käyttäytymistä tapahtuu vaivihkaa arjessa vailla toiminnan tarkkaa määrittelyä sellaiseksi: toisten ihmisten hyvinvointia ja yhteiskunnan toimivuutta pyritään edistämään osallistumalla rakentavasti vuorovaikutuksessa toisiin.

Tarkemmin lähestyttynä ja määriteltynä tiedon jakaminen viittaa viestinnälliseen prosessiin, jossa tietoa esimerkiksi tarjotaan (tiedon antaminen), vastaanotetaan toisten ihmisten antamaa tietoa, varmistetaan vastaanotetun tiedon perillemeno tai että se on ymmärretty oikein (Savolainen 2008, s. 183). Tiedon jakaminen on keskeinen osa esimerkiksi tiedonhankinnan tutkimusta ja siten myös informaatiotutkimuksen tutkimusala. Tiedon jakaminen ei ole käsitteellisesti tiedonhankintaa, tiedon hakemista, tiedonhakua, tiedon käyttöä tai tiedon hallintaa, mutta osaltaan liittyy niihin kaikkiin, kuten myös tiedontarpeisiin. (Haasio, Harviainen & Savolainen 2019.)

Altruismin ja prososiaalisuuden näkökulmien nousu tieteellisessä tutkimuksessa hyväksytyksi ja vakavasti otetuksi mahdollisuudeksi on vasta muutaman vuosikymmenen mittainen (Saari, Kainulainen & Yeung 2005, s. 37). Altruismi on siis tullut osaksi tieteellisen tutkimuksen ja "tieteen ihmiskäsityksen" valtavirtaa vasta viime vuosikymmeninä; ennen tätä tutkimuksen oletuksena oli vain omaa etuaan ajava "homo economicus" (taloudellinen ihminen) tai geeniensä etuja maksimoimaan pyrkivä yksilö. Altruismi oli erityisesti aikaisemmin käyttäytymisen selityksenä "... jäännöskategoria, joka ikään kuin

sekoittuu muuhun valkoiseen kohinaan" (Yeung & Saari 2006). Tämä tutkielma pyrkii tuomaan osaltaan esille tätä muutosta ja altruismin ja prososiaalisuuden mahdollisuutta osana inhimillistä käyttäytymistä. Yhteiskunnallinen ja kulttuurinen merkityksellisyys on huomattava, jos inhimillistä toimintaa tiedon jakaminen mukaan lukien ei nähdä vain kilpailuna ja omien etujen maksimointina moraalittomassa talousjärjestelmässä (vrt. Pessi & Saari 2008, s. 238).

Altruismi, jota voidaan kuvata epäitsekkääksi toisen ihmisen hyvinvoinnin huomioinniksi (Yeung ja Saari 2006, s. 29), on kytketty tiedon jakamiseen. Haasio, Harviainen ja Savolainen (2019, s. 52) kirjoittavat, että Savolaisen (2007) mukaan:

"... tiedon jakaminen perustuu ennen muuta epäitsekkyyteen, joka on ihmisen auttamista tarpeen tullen ... altruismi on keskeisin motivaatiotekijä niin ammatillisen kuin ei-ammatillisen tiedon jakamisessa."

Tämän tutkielman lähtökohtana on tarkastella edellä olevaa lainausta laajemmin altruismin lisäksi prososiaalisuuden ja myös auttamisen roolia tiedon jakamisen tutkimuskirjallisuudessa: esimerkiksi kuinka paljon tutkimusta on julkaistu, miten sitä voi ryhmitellä ja mitä tuloksia on saatu? Miten altruismin lainauksessa esitetty keskeisyys sijoittuu tutkimuksessa suhteessa muihin lähikäsitteisiin?

Kokoamalla yhteen todistusaineistoa altruismin, prososiaalisuuden ja auttamisen yhteyksistä tiedon jakamisen tämän tutkimuskentän tuntemus vahvenee ja laajenee, lisäksi esimerkiksi Suomen altruismi-tutkimusperinnettä on kuvattu "äärimmäisen ohueksi" (Saari, Kainulainen & Yeung 2005, s. 27), mitä tämä tutkielma pieneltä osalta kehittää. Myös tiedon jakamisen on arvioitu saaneen tutkimuksessa liian vähän huomiota (Case & Given 2016, s. 15). Systemaattinen kirjallisuuskatsaus antaa kokonaiskuvan tieteen kumulatiivisuudesta ja että empiiristä todistusaineistoa on olemassa (Salminen 2011, s. 39).

Miksi valitsin tämän aiheen? Oma motivaationi tämän aiheen valintaan on hengellinen, uskonnon innoittama: "Raamattu on suurelta osin altruismin eetoksen puhetta" (Saari,

Kainulainen & Yeung 2005, s. 44), ja kristinuskon opetukset puhuttelevat. "Rakasta lähimmäistä niin kuin itseäsi" (Raamattu 1992, Matt. 22:39), ja tästä näkökulmasta tarpeellisen tiedon jakaminen voi edistää lähimmäisen tiedontarpeiden tyydyttymistä ja parempaa elämäntapaa.

Tämän pro gradu -työn tutkimussuunnitelman viitekehys perustuu tiedon jakamisen, altruismin ja prososiaalisuuden käsitteille, lähtökohtia tutkimuskirjallisuudessa -luvussa käydään läpi joitakin tutkimuksia, tutkimusasetelma kertoo tutkimuskysymyksistä, aineiston hankinnasta sekä analyysimenetelmästä (systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja laadullinen analyysi). Näiden lukujen jälkeen käydään läpi tulokset, ja lopussa on yhteenveto ja pohdinta, johon kuuluu myös arviointia ja jatkotutkimusehdotuksia.

2 TUTKIMUKSEN VIITEKEHYS

Koska työn keskeiset käsitteet ovat (1) *tiedon jakaminen* sekä (2) *altruismi, prososiaalisuus ja auttaminen* aion käsitellä näihin termeihin liittyviä malleja, teorioita ja määritelmiä aluksi erillään. Ensin avaan tiedonjakamiseen liittyviä määritelmiä, malleja ja teorioita, sen jälkeen keskityn prososiaalisuuteen, siihen läheisesti liittyvään auttavaan käyttäytymiseen ja altruismiin. Näiden jälkeen käsittelen tiedon jakamisen sekä prososiaalisuuden, auttavan käyttäytymisen ja altruismin yhteisiä ja erottavia piirteitä ja esittelen yhden motivaatiomallin, joka yhdistää joitakin näistä tekijöistä.

2.1 Tiedon jakaminen

Tiedon jakamisessa kyse on viestinnällisestä prosessista, jossa (1) yksilö siirtää *yksisuuntaisesti* tietoa muille vastaanottajille tai (2) *kaksisuuntaisesti* prosessista, jossa tiedon tarjoaja ja vastaanottaja ovat vuorovaikutuksessa. Jälkimmäisessä tapauksessa kyseessä on vaihto (*exchange*) ja vuorovaikutus tapahtuu vuorottain. (Haasio, Harviainen & Savolainen 2019, ss. 50-51). Savolainen (2017) korostaa tiedon jakamisen toiminnan viestinnällistä luonnetta (*communicative activity*). Tiedon jakaminen olettaa ainakin kahden eri tahon välisen suhteen, toisen jonka hallussa tietoa on ja toisen joka hankkii tietoa. Ensimmäisen tahon tulisi viestiä tietonsa — tietoisesti ja vapaaehtoisesti tai ei — jossakin muodossa (puhumalla, kirjoittamalla, teoilla jne.) Toisen tahon tulisi aistia nämä tiedon ilmaisut ja saada niistä selvää (kuuntelemalla, lukemalla, imitoimalla jne.) (Henkriks 1999, s. 92.)

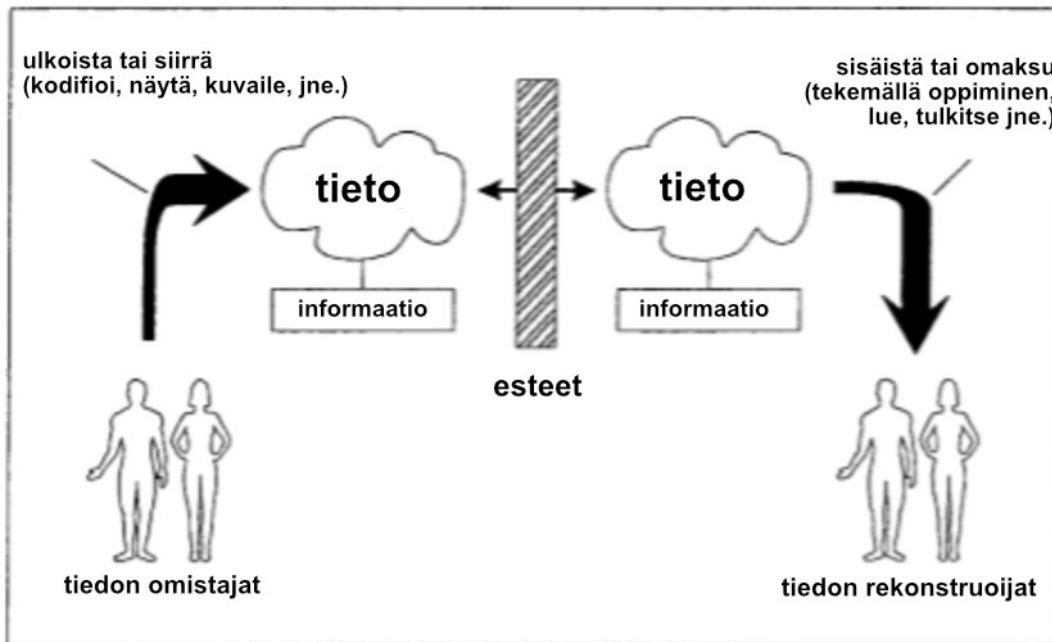
Tiedon jakamista on kuvattu "joukkona toimintoja, joiden kautta tietoa tarjotaan toisille, joko ennakoivasti tai pyynnöstä, siten että tiedolla on vaikutusta toisen henkilön (tai henkilöiden) kuvaan maailmasta ... ja se luo jaetun tai keskinäisesti yhteensopivan ymmärryksen maailmasta" (Sonnenwald 2006). Tiedon jakaminen on tärkeä osa informaatiokäyttäytymistä ja on olennainen toiminto yhteistoiminnallisessa työssä. Se sitoo ryhmiä ja yhteisöjä yhteen. Tiedon jakamisen haasteisiin vaikuttavat muun muassa organisaation sisäiset, kulttuurin sisäiset ja alojen sisäiset eroavaisuudet, jotka tulevat näkyviin

etä- ja kasvokkaisessa viestinnässä. (Sonnenwald 2006.) Organisaatiotasolla tiedon jakaminen on usein elinehto (Haasio, Harviainen & Savolainen 2019, s. 54).

Tiedon jakaminen liitetään sosiaaliseen maailmaan ja ryhmiin, ei yksilöperspektiiviin. Tiedon jakaminen on laajin aihepiirin käsitteistä; usein tiedon jakaminen tapahtuu kahden yksilön välillä, mutta se voi tapahtua myös verkostoissa työelämässä tai vapaaajalla. Esimerkkinä kahden yksilön välisestä tiedon jakamisesta on puhelin- tai sähköpostikeskustelu. Työelämässä tapahtuva tiedon jakaminen on tutkimuksessa yleisempää verrattuna arkielämään ja liittyy usein tehtävään tai projektiin erityisesti tietointensiivisillä aloilla. Tutkimus- ja tieteellinen viestintä liittyy myös olennaisesti tiedon jakamiseen. (Case & Given 2016, ss. 134-135.) Arkielämän tiedon jakamista on myös käsitelty tutkimuksessa (Savolainen 2008, ss. 183-200).

Savolainen (2007) jakaa tiedon jakamiseen kahteen toiminnalliseen osaan: tiedon antamiseen (*giving*) ja vastaanottamiseen (*receiving*). Hendriksin (1999, s. 92) mukaan tiedon jakaminen edellyttää tiedon omistajien toimesta tapahtuvaa tiedon ulkoistamista (*externalisation*), esimerkiksi kodifiointia kirjoitettuun dokumenttiin tai idean selittämistä luennolla. Tiedon jakaminen myös riippuu tiedon sisäistämisestä (*internalisation*) tiedon rekonstruoijien toimesta (esimerkiksi tekemällä oppiminen tai kirjojen lukeminen) (Henkriks 1999, s. 92).

Hendriks (1999, s. 93) on luonut tiedon jakamisen yksinkertaistetun mallin (kuvio 1), jossa esiintyvät tiedon omistajat, tiedon ulkoistaminen, esteet, sisäistäminen ja tiedon rekonstruoijat. Esteinä voivat esiintyä esimerkiksi tilaan tai aikaan liittyvät esteet tai sosiaalinen etäisyys, kulttuuri tai kieli tai erot mentaalisisä tai käsitteellisissä kehyksissä. Rekonstruoija-termi painottaa roolin aktiivisuutta, toisin kuin yksinkertainen vastaanottaminen. (Henkriks 1999, s. 92.)

KUVIO 1. Tiedon jakamisen yksinkertaistettu malli. Tekstit on suomennettu. (Henriks 1999, s. 93.)

Vaikka informaatiotutkimuksen kontekstissa suomeksi käytetty termi on tiedon jakaminen, Wilsonin (2010) mukaan kyseessä on kuitenkin aina nimenomaan informaation, ei tiedon jakaminen. Tämä siitä syystä että informaatiotutkimuksen käsitteistössä tieto on yksilökohtaisesti tulkittua informaatiota, eikä sitä voida siirtää, mutta informaatiota voidaan jakaa, siirtää ja välittää (Haasio, Harviainen & Savolainen 2019, s. 52).

Suomen kielellä lyhyt neljän sivun katsaus tiedon jakamisen tutkimukseen ja termistöön löytyy Haasion, Harviaisen ja Savolaisen (2019) kirjasta *Johdatus tiedonhankintatutkimukseen* (ss. 50-54). Käytän heidän suomennoksiaan termeistä. Tiedon jakaminen suomeksi vastaa sekä englannin kielen termiä *information sharing* (informaation jakaminen) että termiä *knowledge sharing* (tiedon jakaminen), jotka vastaavat Savolaisen (2017) mukaan toisiaan. Näitä termejä siis käytetään englanniksi viittaamaan samoihin ilmiöihin, joten molempiin viittaaminen suomen kielen termillä tiedon jakaminen on perusteltua. Savolainen (2017) kertoo, että eri käsitteitä käyttävät tutkimusperinteet ovat läheisiä, mutta toisistaan erillisiä: *information sharing* -käsitettä käyttävä tutkimus lähtee 1960-luvun lopulta, kun taas *knowledge sharing* -käsitettä käyttävät tutkimukset ovat jonkin verran nuorempia.

Savolaisen (2017) tutkimuksessa information sharing -tutkimusten ja knowledge sharing -tutkimusten välillä löytyi yhtäläisyyksiä ja eroja. Yhdistäviä piirteitä olivat preferenssi verbien, kuten tarjota (*provide*), levittää (*disseminate*) ja siirtää (*transfer*) käyttöön. Keskeinen rooli oli online-foorumeilla eksplisiittisen dokumentoidun tiedon jakamisessa. Arkistointi tai tiedostojen siirtäminen palvelimelle (*uploading*) nähtiin tiedonjakamistoimintoina. Painotus molemmissa oli yhteisellä vaihdolla pienissä ryhmissä tai yhteisöissä dialogin ja keskustelun välityksellä (kasvokkain tai online). Eroja löytyi myös. Information sharing -tutkimuksissa kiinnitettiin enemmän huomiota jakamisen ei-työhön liittyviin konteksteihin, kun taas knowledge sharing -tutkimuksissa painotus oli työhön liittyvissä konteksteissa, kuten käytäntöyhteisöissä (*communities of practice*). Kokonaisuudessaan yhteisiä tekijöitä oli kuitenkin enemmän kuin erottavia, ja tässä suhteessa termejä voidaan käyttää keskenään vaihtokelpoisesti. (Savolainen 2017.)

Pilerotin (2012, s. 574) näkemyksen mukaan kuitenkin englanninkielistä käsitettä knowledge sharing käyttävät tutkimukset olisi pikemminkin nimettävä kollektiivisen oppimisen tai organisaatio-oppimisen tutkimuksiksi. Hän rajaa omasta tutkimuksestaan hallitsevasti knowledge sharing -käsitettä käyttävät tutkimukset pois, mutta jättää information sharing -käsitettä käyttävät tutkimukset (Pilerot 2012, s. 562). Lähikäsitteitä ovat Pilerotin (2012, s. 575) mukaan myös tiedon vaihto (*information exchange*), tiedon siirto (*information transfer*) ja tietovirta (*information flow*). Näillä termeillä viitataan viestinnällisten prosessien eri puoliin. Tiedon jakaminen esiintyy usein muiden käsitteiden yhteydessä ja siihen viitataan kattokäsitteenä, joka pitää sisällään tarkempia käsitteitä, kuten tiedon vaihto (Pilerot 2012, s. 568).

Tiedon jakamisen empiirinen tutkimus on vaikeaa, koska suuri osa jakamisprosessista on kognitiivista ja luonteeltaan abstraktia (Boer 2005, s. 4). Usein ei näy mitään ulkoisesti näkyvää merkkiä siitä, että tiedon jakamisen prosessi on käynnissä (Boer 2005, s. 5). Tiedon jakaminen on rakenteeton, kaikkialla läsnä oleva toiminto, joka on vaikea nähdä, käsittää ja kuvata (Pilerot 2014, s. 69). Tämä johtuu siitä, että se on luonteeltaan upotettua (*embedded*) toimintaa, joka kietoutuu puhumiseen, kirjoittamiseen ja lukemiseen (Savolainen 2017).

Omassa tutkimuksessaan Boer (2005, s. 4) määrittelee tiedon kollektiiviseksi ymmärtämykseksi, kuten myös kyvyksi muuttaa tämä ymmärrys toiminnaksi (taidoiksi). Tässä yhteydessä tiedon jakaminen viittaa sosiaalis-relationaliseen (*social-relational*) prosessiin, jonka kautta yksilöt pyrkivät saavuttamaan jaetun ymmärryksen todellisuudesta ja kyvyn muuttaa tämä ymmärrys (yhteistoiminnalliseksi) teoiksi. He tekevät tämän käyttämällä erilaisia merkkejä (kieltä, eleitä, kuvitusta) ja työkaluja (esim. fyysisiä objekteja, viestintäteknologioita, mentaalisia malleja). (Boer 2005, s. 4.) Tiedon jakaminen liittyy viestinnän lisäksi organisaatio- ja yksilölliseen oppimiseen: Boer piirtää Vennin diagrammin, jossa tiedon jakaminen sijoittuu oppimisen ja viestinnän leikkaukseen (Boer 2005, s. 28; vrt. Pilerotin rajaus knowledge sharing -käsitteestä kollektiiviseen ja organisaatiooppimiseen, Pilerot 2012, s. 574).

Tiedon jakamiseen liittyvät erilaiset käsitteet voidaan nähdä rikkautena, mutta ne aiheuttavat myös terminologista sekavuutta (Savolainen 2017). Tiedonjakamistoimintoista ja niihin liittyvistä kysymyksistä on vaikeaa muodostaa kokonaiskuvaa ja tehdä selkoa, osaksi käsitteellisen moninaisuuden ja epämääräisyyden takia. Käsitteisiin tieto ja informaatio, jakaminen (*share*) ja vaihto (*exchange*) liittyy monenlaisia, hieman erilaisia merkityksiä. (Pilerot 2012, s. 559-560.)

Wangin ja Noen (2010, s. 117) mukaan tiedon jakaminen eroaa terminä tiedon siirrosta (*knowledge transfer*) ja tiedon vaihdosta (*knowledge exchange*). Tiedon siirto (*transfer*) kattaa sekä tiedonlähteen (*knowledge source*) toimesta tapahtuvan tiedon jakamisen että vastaanottajan toimesta tapahtuvan tiedonhankinnan (*acquisition*) ja soveltamisen (*application*). Tiedon siirtoa on tyypillisesti käytetty tiedon liikkeen kuvaamiseen eri yksiköiden, osastojen tai organisaatioiden välillä, ei niinkään yksilötasolla. Tiedon vaihto -termiä (*exchange*) on käytetty vaihtoehtoisesti tiedon jakaminen -termin kanssa, mutta se sisältää sekä tiedon jakamisen (työntekijöiden tiedon tarjoamisen toisille) ja tiedonhankinnan (*knowledge seeking*; myös työntekijöiden tiedon etsiminen toisille). (Wang & Noe 2010, s. 117.)

On olemassa useita mahdollisia tapoja käsitteellistää, suhteuttaa ja nähdä tiedonjakamistoiminta, mutta on myös eroja siinä mitä käsitteellistys kattaa (välillä kattava-tarkkarajainen). On myös eroja siinä, mitä lähikäsitteet kattavat ja miten ne on määritelty eri tutkijoiden toimesta: kuuluuko esimerkiksi "yhteistoiminnalliseen tiedonhankintaan" (*collaborative information seeking*) tiedon jakamista vai ei? (Pilerot 2012, s. 566.)

Tiedon jakaminen ilmiönä tulisi erottaa tiedon jakamisesta tieteellisenä tutkimusalueena; samoin voidaan erottaa teoreettinen käsite "tiedon jakaminen" ja toiminnot (*activities*), jotka voidaan käsitteellistää tämän käsitteen avulla (Pilerot 2012, s. 562). Tiedon jakamista tutkitaan informaatiotutkimuksen lisäksi monilla muillakin aloilla, esimerkiksi terveyteen tai liike-elämään liittyen (Wilson 2010), ja tutkimusaloja ovat esimerkiksi sosiaali- ja organisaatiopsykologia, päätöksenteko, informaatiojärjestelmät ja viestintätutkimus (Pilerot 2012, s. 562) sekä hallintotiede ja ihmisen ja tietokoneen vuorovaikutuksen tutkimus (Savolainen 2017). Käsite toiminta (*activity*), kuten tiedonjakamistoiminta (*information sharing activity*), voidaan nähdä terminä, joka kattaa kaikki mahdolliset toiminnot, joihin liittyy tiedon antaminen ja vastaanottaminen. Se toimii täten laajana sateenvarjokäsitteenä. (Pilerot 2012, s. 562.)

Tiedon jakaminen voi olla tahdistettua (samanaikaista, *synchronous*) tai ei-tahdistettua (*asynchronous*) (Pilerot 2012, s. 563.). Boer (2005, s. 46) jakaa viestintäteknologiat samassa paikassa sijaitseviin (*co-located*) ja levinneisiin (monissa paikoissa sijaitseviin, *distributed*) sekä suoriin (ihmiseltä ihmiselle) ja epäsuoriin (resurssivälitteisesti). Tiedon jakamista voi tapahtua personoidusti tietylle ihmiselle suunnatusti tai kodifioidusti esim. tietovaraston välityksellä (Boer 2005, s. 84). Työkalut, kuten tavallinen posti tai sähköposti, mahdollistavat sen, että tiedon jakaminen voi kattaa suuria maantieteellisiä etäisyyksiä. Tutkimuksissa painopiste voi vaihdella yksilökohtaisen tiedon jakajan ja hänen kognitiivisten rakenteidensa ja yhteisön tai erilaisten kiinnostuksenkohteiden määrittelymän kollektiivin välillä. (Pilerot 2012, s. 563.) Tapahtumapaikkoja tai konteksteja tiedon jakamiselle voi olla monenlaisia vapaa-ajan harrastuksesta yhteiseen työpaikkaan. Informaatioon liittyvät toiminnot, kuten tiedonhankinta, käyttö ja jakaminen tapahtuvat työelämässä ja muissa sosiaalisissa käytännöissä. (Pilerot 2012, s. 563.)

Pilerot (2012, s. 574) löytää tiedon jakamisen käsitteellistämistapoja ja teoreettisia keikkoja tarkastellessaan kolme polttopistettä: (1) *Mitä* jaetaan, tätä kuvataan tiedon virtauksena ja siirtona. (2) *Ketkä* jakavat tietoa ja heidän sosiaaliset suhteensa, kuten yhteiset kiinnostuksenkohteet, uskomukset tai normit, joista voi syntyä tiedon jakamisen käytäntöjä. (3) *Paikka*, jossa tiedon jakamista tapahtuu mukaan lukien ne materiaaliset ehdot, jotka määrittävät paikan luonnetta. Tiedon jakamisen tutkimusten teoreettisiin lähtökohtiin kuuluvat verkostanalyysi (*network analysis*), *common ground*- ja *information ground* -käsitteet, pieni maailma (*small world*), sosiaalinen pääoma (*social capital*) ja käytäntöteoriat (*practice theories*) (Pilerot 2012, s. 573).

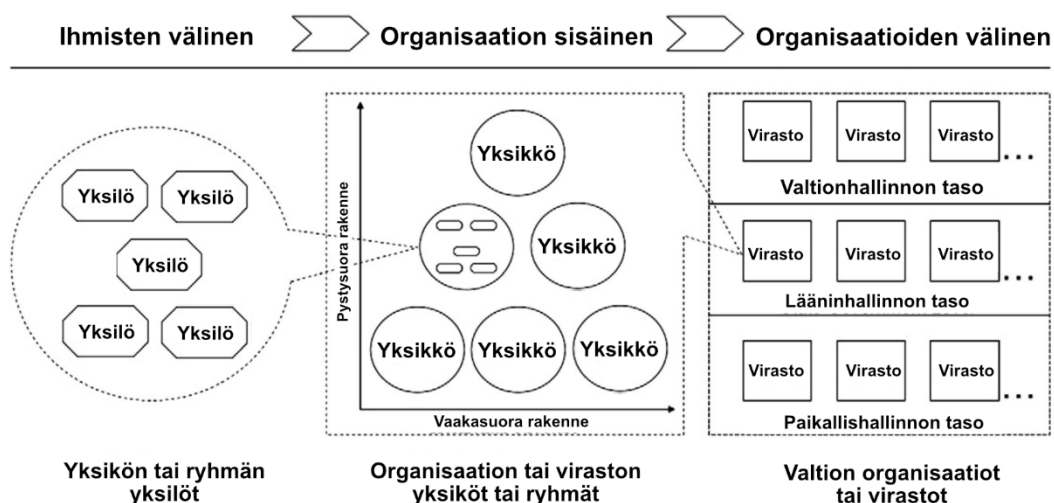
Informaatiotutkimuksen alan johdanto- tai yleiskatsauksissa tiedon jakaminen on liitetty yhteistyöhön tai yhteistoiminnallisuuteen (*collaboration*), jolloin esimerkiksi tiedonhankintaprosessiin osallistuu muitakin kuin vain yksi henkilö ja heidän välillään tapahtuu jakamista. Wilsonin *Exploring Information Behaviour* (2021) -teoksessa mainitaan että "yhteistoiminnallinen tiedonhankinta viittaa myös tiedon jakamiseen", sillä relevantin informaation löytämisen tehtävän yhteydessä on tärkeää että se jaetaan. Yhteistoimintaan liittyy työn jakaminen ja tiedon jakaminen. Sosiaalinen media mainitaan myös tiedon vaihtona tai jakamisena. (Wilson 2021.) Fordin *Introduction to Information Behaviour* (2015) -teoksessa jakaminen liitetään informaatiokäyttäytymiseen ja mahdolliseksi osaksi tiedonhankinnan sykliä tai tapahtuvaksi vasta sen jälkeen (Ford 2015, s. 89). Keskeiseksi osaksi yhteistoiminnallista informaatiokäyttäytymistä mainitaan tiedon jakaminen (Ford 2015, s. 87). Tiedon jakamista ja arviointia tapahtuu yhteistoiminnallisen informaatiokäyttäytymisen kaikissa kolmessa vaiheessa (niiden sisällä ja poikki): ongelman muotoilemisessa, yhteistoiminnallisessa tiedonhankinnassa ja tiedon käytössä (Ford 2015, s. 88). Casen ja Givenin (2016, ss. 134-135) kokonaiskatsauksessa *Looking for information* "tiedon jakaminen ja yhteistyö" on eräs informaatiokäyttäytymiseen liittyvistä käsitteistä. Haasion, Harviaisen ja Savolaisen (2019, ss. 50-54) kirjassa *Johdatus tiedonhankintatutkimukseen* tiedon jakaminen on yksi tiedonhankintatutkimuksen keskeisistä käsitteistä.

Wilson (2010) identifioi tiedon jakamisen ulottuvuuksia. Kaksi mainittua tekijää ovat tiedon jakamisesta saatava hyöty ja osallistujan havaittu riskitaso. Mitä suuremmat hyödyt ja vähäisemmät riskit tiedon jakamisesta koituu, sitä todennäköisemmin sitä tapahtuu. Todennäköisimmin tiedon jakamista tapahtuu alhaisen riskin ja suuren hyödyn tilanteessa. Vastaavasti epätodennäköisintä se olisi suuren riskin ja matalan hyödyn tilanteessa. Korkean riskin ja korkean hyödyn tilanne on "ongelmallinen", kun taas matalan riskin ja matalan hyödyn tilanteessa pyritään varovaisuuteen. Wilson näkee lisäksi luottamuksen keskeisenä tekijänä tiedon jakamiseen osallistumisessa, ja tämä tekijä nostaa todennäköisyyttä tiedon jakamiseen myös esimerkiksi matalan hyödyn ja suuren riskin tilanteissa. (Wilson 2010.)

Rioux (2005) on lähestynyt tiedon jakamista kognitiivisella tasolla kehittämällä mallin "tiedonhankinnasta ja jakamisesta" (*information acquiring and sharing, IA&S*). Se perustuu neljään käyttäytymistapaan ja prosessiin: (1) Yksilö varastoi toisten henkilöiden tiedontarpeita. (2) Hankkiessaan erityyppistä tai erilaatuista tietoa eri konteksteissa hän muistaa (*recall*) nämä toisen henkilön tiedontarpeet. (3) Hän yhdistää mielessään hankkimansa tiedon ja toisen henkilön, jonka hän muistaa tarvitsevan tai haluavan informaatiota. (4) Lopulta hän jakaa tietonsa jollakin tavalla, esimerkiksi kasvokkain tai sähköpostitse. Riouxin tutkimus perustuu oletukseen, että yksilö on halukas jakamaan tietoa muiden ihmisten kanssa. Riouxin tiedonhankinta ja jakaminen perustuu sekoitukseen kognitiivisia, affektiivisia, motivaatioihin sekä menettelytapoihin liittyviä tarpeita. Toisten ihmisten tiedontarpeet on varastoitu potentiaalisessa muistissa päivittäisten vuorovaikutustilanteiden yhteydessä. Nämä vuorovaikutustilanteiden muistitallenteet ovat epäaktiivisia, kunnes kognitiivinen kynnys (*cognitive threshold*) ylitetään. Kun kynnys ylitetään yksilö hankkii tietoa, jolla on tiettyä arvoa ja hyötyä. Kynnysarvon ylityttyä kognitiivinen laukaisin (*cognitive trigger*) aktivoituu. Yksilö kokee sarjan mentaalaisia tiloja, jolloin kognitiiviset representaatiot hänen muistissaan haetaan ja tapahtuu assosiaatio hankitun tiedon ja sitä tarvitsevien ihmisten välillä. Kun assosiaatio on tapahtunut, yksilö jakaa tiedon toiselle erilaisten lähestymistapojen välityksellä. (Erdelez & Rioux, 2000;

Rioux, Hersberger & Cruitt 2005; Rioux 2005.) Riouxin (2005, s. 169) mukaan tämä prosessi on "tunnistettavaa, luonnollista, hyvin sosiaalista ja miellyttävää" informaatiokäyttämistä.

Organisaatiokontekstissa ja erityisesti julkisten organisaatioiden yhteydessä tiedon jakamista voidaan tarkastella ihmisten välisellä (*interpersonal*), organisaation sisäisellä (*intra-organisational*) ja organisaatioiden välisellä (*inter-organizational*) tasolla (Yang & Maxwell 2011, s. 164). Tällöin tärkeä näkökohta on organisaatioiden tehokkuus ja suorituskyky, jota voidaan tehostaa nykyisellä viestintäteknologialla. Ihmisten välisellä interpersonaalisisella tasolla tiedon jakamista tapahtuu monissa konteksteissa: naapurit, luokkatoverit, ystävät tai yhteisön jäsenet jakavat tietoa toisilleen. Tutkimus koostuu tällä tasolla yksilökohtaisen käyttäytymisen tarkastelusta, kuten motivaatioista ja tiedonjakamiskanavista. Organisaatioiden sisäinen tiedon jakaminen (Yang ja Maxwell, s. 166) kattaa yksitoista eri tekijää yksilön uskomuksista organisaation rakenteeseen ja kulttuuriin. Organisaatioiden välinen tiedon jakaminen (emt., s. 169) puolestaan koostuu (1) organisaatio- ja hallinnollisesta perspektiivistä, (2) teknologisesta perspektiivistä ja (3) menettelytapa- ja poliittisesta perspektiivistä. Kuvio 2 esittää, että ihmisten välinen, organisaation sisäinen ja organisaatioiden välinen tiedon jakaminen ovat yhteydessä toisiinsa ja parhaimmillaan ne muodostavat "jatkuvan tiedonjakamisympäristön" (Yang & Maxwell, s. 171-172). Tiedon jakaminen siis voi jatkua kahden yksilön vuorovai- kutustilannetta pidemmälle ja vaikuttaa ympäristöön laajasti.

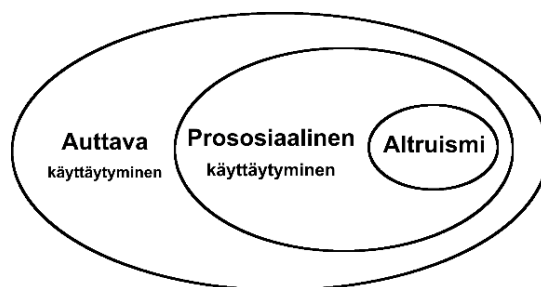

KUVIO 2. Yangin ja Maxwellin kolme tiedon jakamisen kontekstia, jotka ovat yhteydessä toisiinsa. Kuvion tekstit on suomennettu. (Yang & Maxwell 2011, s. 172.)

2.2 Altruismi, prososiaalisuus ja auttaminen

Altruismi, prososiaalisuus ja auttava käyttäytyminen ovat läheisiä termejä, ja Bierhoff (2002, s. 9) kirjoittaa että niitä usein käytetään tarkemmin erottelematta keskenään vaihdellen. Kuusimäki (2000, s. 18) luettelee lisäksi toisiin kohdistuvaa auttamistoimintaa kuvaavia arkikielisempiä sanoja seuraavasti: hyväntahtoisuus, armeliaisuus, myötätunto, lähimmäisenrakkaus, vieraanvaraisuus ja ystävyys. Auttamista on tarkasteltu esimerkiksi esittämällä seuraavia kysymyksiä: miksi autamme, ketkä auttavat, keitä autetaan ja mikä auttaa (Hiilamo & Hiilamo 2007). Tieteellisessä tekstissä "auttava käyttäytyminen", "prososiaalinen käyttäytyminen" ja "altruismi" voidaan erotella analyttisesti toisistaan.

Auttaminen on laajin termi, joka kattaa kaikenlaisen interpersonaalisen tuen. *Prososiaalinen käyttäytyminen* on kapeampi termi, toiminnan tarkoituksena on parantaa vastaanottajan tilannetta (auttaminen, jakaminen, emotionaalinen tuki), toimijan motiivina ei ole työroolin vaatimukset ja vastaanottajana on yksilö, eikä organisaatio. *Altruismi* puolestaan viittaa epäitsekkääseen prososiaaliseen käyttäytymiseen, jossa auttajan motivaatio on rajattu perspektiivin ottamiseen ja empatiaan. Näiden kolmen käsitteen suhteet Bierhoffin mukaan on esitetty kuviossa 3. (Bierhoff 2001, s. 286.)

KUVIO 3. Käsitteiden auttava käyttäytyminen, prososiaalinen käyttäytyminen ja altruismi väliset suhteet Bierhoffin mukaan. Kuvion tekstit on suomennettu. (Bierhoff 2001, s. 286.)

Altruismiin liittyy painotus toiseen henkilöön, hänen hyvinvointiinsa ja ratkaisun löytäminen hänen ongelmaansa. Erottelua prososiaalisen käyttäytymisen ja altruistisen käyttäytymisen välillä ei ole helppoa tehdä empiirisesti sillä tunnetiloja ei voida havainnoida suoraan. Lisäksi prososiaalinen käyttäytyminen voi olla sekoitus egoistisia (itseks oman edun ajaminen) ja altruistisia (toisen edun huomioiminen) motiiveja. Sillä voidaan myös luoda ja ylläpitää sosiaalisia suhteita. Läheisiä termejä ovat myös yhteistyö, solidaarisuus ja tuki. (Bierhoff 2002, s. 9-10.)

Kirjallisuudessa kuitenkin esiintyy erilaisia käsitteiden välisiä suhteita ja käsitteenmäärittelyjä: esimerkiksi Dovidio ja Penner (2001, s. 162) määrittelevät prososiaalisen käyttäytymisen alakategorioiksi auttamisen ja altruismin, toisin kuin Bierhoff (2002, s. 9-10), jolla auttamisen alakategorioina esiintyvät prososiaalinen käyttäytyminen ja altruismi. Altruismi-käsite on monitulkintainen, se voi viitata sekä altruistiseen motivaatioon että altruistiseen käyttäytymiseen (Schott ym. 2019, s. 1202).

Prososiaalisuuden eräs määritelmä on seuraava: ”Prososiaalisuus edustaa laajaa kategoriaa tekoja, jotka yhteiskunnan jokin laaja segmentti ja/tai toimijan oma sosiaalinen ryhmä määrittelee yleisesti ottaen toisten ihmisten hyvinvointia edistäviksi” (Penner ym. 2004, s. 255, s. 366). Yeung ja Saari (2006, s. 29) puolestaan määrittelevät altruismin seuraavasti: ”Altruismilla viitataan yleisesti ottaen toimintaan, jossa otetaan toiset ihmiset ja heidän hyvinvointinsa huomioon.” Flescherin ja Worthenin (2007, s. 238) määritelmä on seuraava (tulkinta ja suomennos Pessi & Saari 2008, s. 62): ”Altruismi on toimintaa toisen tai toisten ihmisten puolesta, jossa toiminnassa toisten hyvinvointi on perimmäinen tavoite. Altruismi aiheuttaa yleensä, muttei aina, kustannuksia tekijälleen ja hyötyä vastaanottajalleen. Se on usein toimintaa, jossa toimija tavoitteellisesti pyrkii auttavan hyvään.” Suhteellista altruismia ja erilaisia itsekkyyden ja puhtaan epäitsekkyyden väliin sijoittumia muotoja voidaan hahmotella (ks. esim. Pessi & Saari 2008, s. 59).

Batson (2010, s. 16-17) jakaa altruismin neljään eri määritelmään (1) motivaatiotilaan, jonka perimmäinen tavoite on toisen hyvinvoinnin lisääminen, (2) auttavaan käyttäytymiseen, ei motivaatioon, (3) moraaliseen toimintaan, (4) auttamiseen sisäisten, eikä ul-

koisten palkintojen takia. Käyttäytymisen, kuten auttamisen, esiintyminen riippuu motiivin tai motiivien vahvuudesta (Batson 2010, s. 18). Motiivi (vaikutin, *motive*) on taipumus käyttäytyä ohjatulla tavalla. Motiivit ovat toiminnan moottoreita, jotka energisoivat yksilön tarkoituksia palvelevaa päämäärähakuista käyttäytymistä. (Fiske 2007, s. 4). Se nähdäänkö toiset ihmiset tuntemattomiksi muukalaisiksi (erilaisiksi, uhkaaviksi) vai kanssaihmisiksi, jotka ovat meidän kaltaisiamme, voi määrätä moraalisen toiminnan ja valintojen suunnan (Monroe 2017). Prososiaalisen motivaation muodoiksi egoismin ja altruismin lisäksi on esitetty kollektivismi (ryhmän hyöty kokonaisuutena) ja prinsipiismi (*principlism*; moraalisen periaatteen, kuten oikeudenmukaisuuden, ja integriteetin ylläpito) (Batson 2010, s. 28; Batson 2022 s. 3). Altruismiteorioiden systemaattisessa katsauksessa teorit jaetaan pseudo-altruistisiin (itsekkyydestä motivoituihin; 12 teoriaa) ja todelliseen altruismiin (epäitsekkääseen; 9 teoriaa) (Feigin, Owens & Goodyear-Smith 2014).

Prososiaalisuuden yhteydessä alakäsitteiksi on jaettu (1) prososiaaliset motiivit (tila tai piirre; halu olla hyödyksi muille), (2) prososiaalinen käyttäytyminen (hyvinvoinnin lisääminen toimimalla) ja (3) prososiaalinen vaikutus (havainto tai tunne positiivisen vaikutuksen tekemisestä) (Bolino & Grant 2016, s. 5). Grant ja Berry (2011) toteavat että ”prososiaalinen motivaatio voi liittyä altruismiin, mutta sitä ei tulisi pitää samana kuin altruismi; se viittaa huoleen toisista, ei huoleen toisista oman edun kustannuksella.”

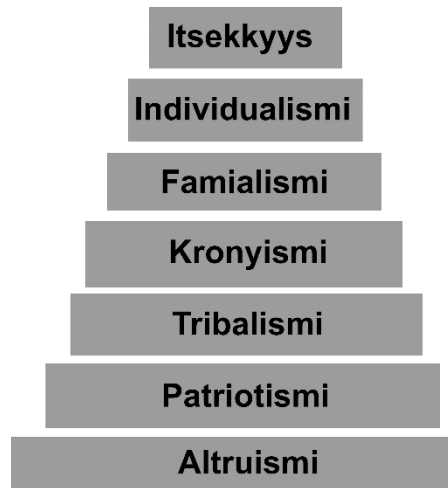
Yeung ja Saari (2006) kirjoittavat, että ”[p]yyteetön, lyhyen aikavälin itsekkyyteen supistumaton altruismi on useimmissa yhteiskunta- ja taloustieteellisissä tutkimuksissa toisijainen ad hoc -selitys, jonka selitysvoima on itsekkyyteen nähden vähäinen.” Keskusteluun liittyvät erilaiset ihmiskuvat, yksinkertaistukset ja tutkimukselliset lähestymistavat, esimerkiksi taloustieteen taloudellinen ihminen (*homo economicus*), joka maksimoi rationaalisesti vain omaa hyötyään sekä biologinen yksin geeniensä etuja (kelpoisuus ja lisääntyminen) edistävä ihmisolento (Yeung & Saari 2006, s. 32). Toisaalta prososiaalinen toiminta voi olla osaltaan evolutiivisen kulttuurivalinnan tulosta (Yeung & Saari 2006, s. 33), eivätkä rationaalinen käyttäytyminen ja altruismi sulje toisiaan pois (Saari, Kainulainen ja Yeung 2005, ss. 51-53).

Saari, Kainulainen ja Yeung (2005, s. 37) jakavat altruismitutkimuksen kolmeen vaiheeseen: (1) ennen 1970-luvun puoliväliä altruismi nähtiin normina ja irrationaalisuutena, (2) vuosina 1970-1990 altruismi selitettiin itsekkyydeksi ja (3) 1990-luvun alun jälkeen altruismin olemassaolo hyväksyttiin. Myös prososiaalisen ihmiskuvan esiinmarssista tutkimuksessa on kirjoitettu, jossa toisten huomiointi ja oman edun ajaminen eivät ole toisensa vastakohtia (Pessi & Saari 2008, ss. 49-50). Nykyään ihmisen katsotaan pystyvän myös pyyteettömään altruismiin ja prososiaaliseen käytökseen, joka ei supistu ainoastaan sukulaisten suosimiseen geneettisistä syistä (Yeung & Saari 2006, s. 31).

Luovutettavien resurssien tyyppinä tieto (informaatio) (Saari, Kainulainen ja Yeung 2005, s. 63) ei ole useinkaan ääriesimerkkeihin, kuten elinsiirtoon (Yeung & Saari 2006, s. 38), vertautuva, vaan tiedon jakaminen on usein arkipäiväistä työhön tai arkielämän käytäntöihin limittyvää toimintaa. Monissa tapauksissa tiedon jakamisella voi kuitenkin olla suurta merkitystä menestykselliselle inhimilliselle toiminnalle.

Altruismitutkimus ei ole nähnyt altruismia ainoastaan kahtiajakoisena ilmiönä (Bauman 2004, myös Pessi & Saari 2008, s. 114), vaan myös kehämäisenä ilmiönä. Esimerkkeinä kaksijakoisista me ja he -jaoista ovat asenne-erot välillä luottamus vs. epäluulo, turvallisuus vs. pelko, kiintymys vs. antipatia ja yhteistyöhalu vs. riidanhalu. Kaksijakoisesti eroteltuna sisäryhmään ("me") sovelletaan Baumanin (2004; myös Pessi & Saari 2008, s. 114) mukaan ihanteellisia malleja ja näkymättömiä sääntöjä esimerkiksi auttamisesta, sympatiasta, avunannosta ja vastavuoroisuudesta, kun taas ulkoryhmään ("he") näitä ei kohdisteta. Pessi ja Saari (2008, s. 115) kuitenkin kuvaavat altruismitutkimuksen erästä perusväitteistä siten, että altruismi ei siis olekaan kahtiajakoista vaan kehämäistä. Hardin (1993) on esittänyt, että egoismin ja altruismin välillä on monia muitakin kategorioita, jotka muodostavat jatkumon. Pessi ja Saari (2008, s. 115) muodostavat kuvion 4 Hardinin ajatusten pohjalta: altruismi heikkenee ikään kuin kehämäisesti ryhmäkoon laajentuessa. Läheisimpiä ihmisiä autetaan mieluiten ja heistä koetaan suurempaa vastuuta kuin kaukaisemmista (esim. läheisinä perhe-suku-ystävä-naapuri ja suurempina ryhminä kaupunginosa-kunta-maa-maanosa-maapallo; jaottelua voisi soveltaa myös esim. työ- tai opiskeluympäristöön). Kuvion 4 käsite kronyismi (*cronyism*) viittaa ystävien

tai luottohenkilöiden nimittämiseen poliittisiin tai organisaation tehtäviin. Jaetun ryhmäidentiteetin ja sisäryhmäläisyyden merkitys altruismiin on suuri (Pessi & Saari 2008, s. 115).

KUVIO 4. Pyramidi itsekkyydestä altruismiin. Pessin ja Saaren kuvio pohjautuen Hardinin (1993) ajatuksiin. (Pessi & Saari 2008, s. 115.)

Prososiaalisen käyttäytymisen mekanismeiksi on esitetty sosialisatiota, kognitiivista kehitystä (esim. perspektiivinottokyky) tai yksilöiden välisiä eroja ("prososiaalinen persoonallisuus" tai geneettiset tekijät). Näiden tekijöiden erilaisia vaikutuksia on kuitenkin ollut vaikea arvioida. Prososiaalista kehitystä lapsuudessa ja aikuisuudessa on lähestytty usein joko universaalien piirteiden tai yksilökohtaisten erojen (dispositioiden) kautta. Prososiaalisen käyttäytymisen kehittyminen vaatii sekä kognitiivisia että emotionaalisia kykyjä. Esimerkiksi toisen henkilön negatiivinen olotila tulee tunnistaa ja siihen tulee vastata sopivalla käyttäytymisellä ja mukana on myös motivaatiokomponentti. Aikuisten tapauksessa motivaatio voi syntyä jo toisen ihmisen kuvitellusta tai vihjatusta ahdingosta, vaikka ongelmaa ei olisi edes suoraan havaittu. Jossakin vaiheessa yksilönkehitystä kuviteltuja tai pääteltyjä negatiivisia tiloja voidaan käyttää sysäyksenä prososiaalisen käytöksen aikaansaamiseen. (Dunfield 2014.)

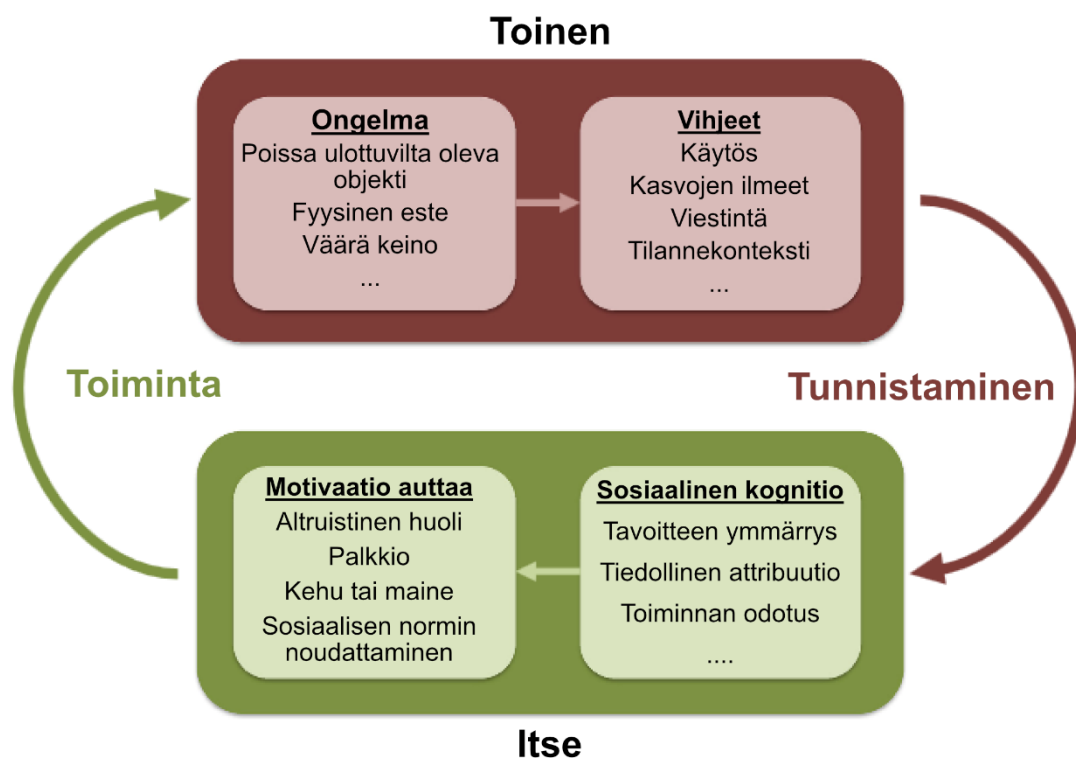
Dunfield (2014) kategorisoi prososiaalisen käyttäytymisen kolmen erilaisen tarpeen perusteella: instrumentaaliset tarpeet (vaikeus saavuttaa tavoitetilaa) johtavat auttamiseen, materiaaliset toiveet (ei pääsyä tiettyyn resurssiin) johtavat jakamiseen ja emotionaalinen hätä (negatiivinen tunnetila) johtaa lohduttamiseen. Prososiaalinen toiminta

voidaan jakaa myös kolmeen vaiheeseen: (1) tarpeen, toiveen tai hädän käyttäytymisvihjeiden tunnistaminen, (2) kyky tunnistaa tarpeellinen toimintatapa negatiivista tilaa lievittämään ja (3) motivaatio toimia. (Dunfield 2014.)

Penner ym. (2004) jakavat prososiaalisen käyttäytymisen tutkimuksen kolmeen eri tasoon: (a) *meso-tasoon*, joka tarkastelee tilannekohtaisia auttaja-vastaanottaja-pareja tietyn tilanteen kontekstissa; (b) *mikro-tasoon*, joka tarkastelee prososiaalisten taipumusten alkuperää ja eroja niiden esiintymisessä; sekä (c) *makro-tasoon*, jolloin käsitellään prososiaalista toimintaa ryhmien ja suurten organisaatioiden kontekstissa. Meso-tasolla tutkimuksessa on kysytty milloin ja miksi ihmiset auttavat eri tilanteissa. Mitä päätöksiä ihmiset tekevät tietoisesti tai tiedostamattaan ennen kuin päättävät auttaa? On myös tutkittu ei-tietoisten (implisiittisten kognitioiden, implisiittinen alustusmuisti) ja ryhmiin liittyvien (esim. yhteiseen ryhmään kuulumisen vaikutus) tekijöiden vaikutusta. Mikro-tasolla tutkijat ovat hyödyntäneet evoluutioteoriaa, sukulaivalintaa, vastavuoroista altruismia, ryhmävalintaa, biologisten ja geneettisten perustojen vaikutusta, kehityspsykologiaa ja persoonallisuuspsykologiaa. Makro-tasolla on tutkittu vapaaehtoistyötä (aloituspäätöstä ja jatkamista, vapaaehtoistyön positiivisia vaikutuksia), organisaatiokäyttäytymistä (organisaatiokansalaisuus) ja yhteistyötä ryhmän tasolla (yksilökohtaisia eroja, prososiaalisia motivaatioita, sosiaalista vaikutusta, sosiaalista identiteettiä). Ryhmän sisäistä ja ryhmien välistä yhteistyötä, jossa luottamus ja luotettava maine on tärkeää, on myös tutkittu. (Penner ym. 2004.) Samat tekijät ovat kirjoittaneet myös prososiaalista käyttäytymistä käsittelevän kirjan, jossa he hyödyntävät edellä mainitun artikkelin monitasoista perspektiiviä aiheeseen (Dovidio ym. 2006).

Vaish ja Hepach (2019) esittävät että prososiaaliseen käytökseen ja prososiaaliin suhteisiin liittyy tunnetiloja, jotka vähentävät itsekkyyden vaikutusta ja lisäävät alttiutta muiden palvelemiseen. Erityisesti kiitollisuuden ja syyllisyyden tunteiden esitetään liittyvän prososiaalisuuden ylläpitoon ja kehitykseen. Muita prososiaalisia tunteita ovat nollostuminen (johon liittyy vastavuoroisesti huvittuneisuus ja sympatia), häpeä ja ylpeys. Myös lämmin, nostava "elevaation" (*elevation*) tunne voi syntyä prososiaalisten tapahtumien näkemisestä. (Vaish & Hepach 2019.)

Werneken (2016) käsittelee ihmisten altruististen tunteiden (*sentiment*) biologista pohjaa. Empiirinen todistusaineisto näyttää, että sekä nuoret lapset että simpanssit auttavat instrumentaalisesti toisia, jotka kamppailevat ongelman kanssa. Tämä saattaa osoittaa, että altruismin perusmuodot perustuvat biologiseen taipumukseen, jolla on yhteiset evoluutioon pohjaavat juuret. Ihmisillä sosiaalisten normien sisäistäminen ja moraali-kasvatus voivat rakentaa tämän varhaisen taipumuksen varaan. Lasten altruismi on yksinkertaisempaa kuin aikuisten, mutta ne jakavat yhteisiä piirteitä. (Werneken 2016.)

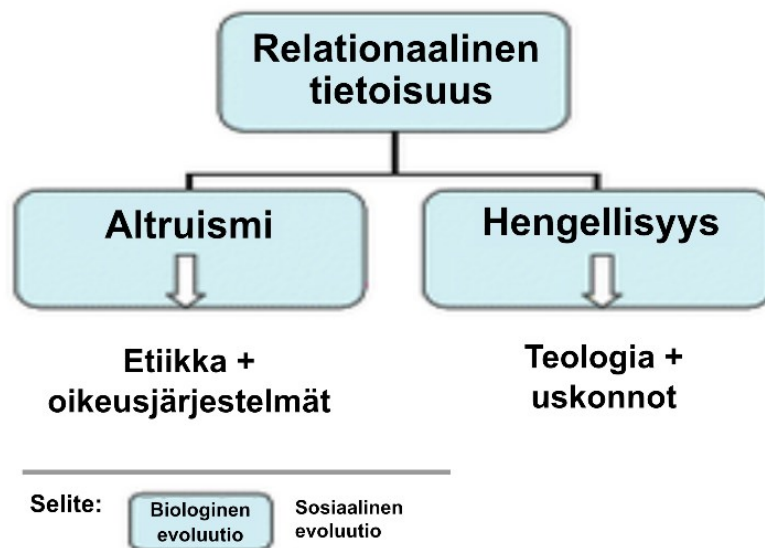

KUVIO 5. Malli, jossa kuvataan auttavan käyttäytymisen perustavana olevia kognitiivisia ja motivaatioihin liittyviä prosesseja. Kuvion tekstit on suomennettu. (Werneken 2016, s. 52.)

Kuviossa 5 esitetään auttavan käyttäytymisen kognitiivisia ja motivaatioihin liittyviä prosesseja. Keskeisiä osia ovat itse-toinen-erottelu sekä auttava toiminta ja toisen ongelman ja vihjeiden tunnistaminen. Mallin itse-komponentista löytyvät sosiaalinen kognitio, jota vaaditaan toisen ongelmallisen tilan ja vihjeiden tulkintaan, sekä motivaatio auttaa, joka voi osaltaan johtaa auttavaan toimintaan. Jo yksinkertaiset auttamisteot vaati-

vat representaatiota toisen henkilön tavoitteesta ja potentiaalista altruistista motivaatiota, jonka perusteella tavoitteen saavuttamista voi edesauttaa (vrt. ainoastaan välitön hyöty itselle). (Werneken 2016.) Tämän työn tiedon jakamisen kontekstissa toiminta voi olla tiedon jakamista ja ongelmana toisen tiedontarve, vrt. myös aiemmin esitelty Riouxin "tiedonhankinta ja jakaminen (IA&S)" -malli (Rioux 2005).

Hay (2011) käsittelee altruismin ja laajempaa käsitteenä relationaalisen tietoisuuden (*relational consciousness*) yhteyttä; erään tulkinnan mukaan relationaalinen tietoisuus korostaa näkökulmaa todellisuuteen, jonka mukaan ymmärrämme, että olemme osana jatkumoa ja osana kokonaisuutta. Hänen väitteensä mukaan altruismi johtuu luonnonvalinnan prosessista ja on hengellisen tietoisuuden ohella osa relationaalista tietoisuutta. Relationaalinen tietoisuus -käsite johtuu uskonnon naturalistisesta selittämisestä (Hay 2011, s. 350). Sen käyttö ei kuitenkaan itsessään vaadi metafysisiä oletuksia todellisuuden luonteesta (esimerkiksi kristinuskon Jumalan vaikutuksesta).

KUVIO 6. Malli altruismin ja hengellisyyden biologisesta alkuperästä relationaalisesta tietoisuudesta ja etiikan, lain, teologian ja uskonnon sosiokulttuurinen evoluutio. Kuvion tekstit on suomennettu. (Hay 2011, s. 358.)

Kuvion 6 mallin (Hay 2011, s. 358) mukaan altruismilla ja uskonnolla on samat juuret ja alkuperä relationaalisessa tietoisuudessa: altruismi liittyy erityisesti etiikkaan ja lakijärjestelmiin, kun taas hengellisyys teologiaan ja uskontoihin. Mallin mukaan ei-uskonnollisilla ihmisillä voi myös esiintyä relationaalista tietoisuutta ja mahdollisuus aidosti altruistiseen käyttäytymiseen, joskaan he eivät perusta sitä uskonnolliseen lähteeseen. (Hay 2011.)

Relationaaliseen tietoisuuteen liittyy tietoisuus muista ihmisistä, ympäristöstä ja Jumalasta sekä velvollisuus huolehtia muista ihmisistä ja ympäristöstä jopa itseuhraavuuteen asti. Kyseessä on toisiin kohdistuva velvollisuus, joka voi joissain tapauksissa olla ristiriidassa yhteisön vaatimusten kanssa. (Hay 2011.) Altruismi ja prososiaalisuus liittyy kulttuurisesti uskonnollisiin teksteihin ja länsimaissa esimerkiksi kirkkojen opetukseen ja toimintaan, samoin kristilliseen etiikkaan (Dovidio ym. 2006, ss. 11-13; Grant 2009; Hiilamo & Hiilamo 2007, ss. 32-36; Luomanen, Pessi & Pyysiäinen 2017; Saari, Kainulainen & Yeung 2005, ss. 99-162).

2.3 Yhteisiä ja erottavia piirteitä ja motivaatiomalli

Altruismilla, prososiaalisella ja auttavalla käyttäytymisellä sekä tiedon jakamisella ja eroja ja yhtäläisyyksiä, joita pyrin vertailemaan tässä alaluvussa. Tarkoituksena on havainnollistaa näiden käsitteiden keskinäisiä eroja ja samankaltaisia tekijöitä, jotta käsitteiden ominaispiirteet tulevat selkeästi esille.

2.3.1 Vertaileva taulukko

Olennaisia kysymyksiä ja erotteluja on koottu edellisten lukujen sisällön perusteella taulukkoon 1, jossa vaakarivillä on keskeiset käsitteet ja pystyrivillä neljä kysymystä, joiden vastaukset ovat osittain erilaisia ja osittain samanlaisia. Kysymykset ovat: *mitä on* (mikä on käsitteen luonne), *mihin se kohdistuu* (toiminnan tai motivaation kohde), *motivaatio* (liitetty motivaatio) ja *tavoite* (toiminnan tai motivaation tavoitetila).

"*Mitä on?*"-kysymys saa vastaukseksen altruismin kohdalla sekä motivaation että käyttäytymisen (toiminnan), sillä altruismi-käsitettä voidaan lähestyä sekä puhtaana (1) *alt-*

ruistisena motivaationa että (2) *altruistisena toimintana tai käyttäytymisenä*, jolloin siihen liittyy sekä toimijan sisäinen altruistinen motivaatio että ulospäin näkyvä käyttäytyminen (Bierhoff 2001, s. 287). Altruismi-käsitteeseen siis kohdistuu käsitteellistä monitulkintaisuutta (Schott ym. 2019, s. 1202). Tiedon jakaminen ja prososiaalinen tai auttava käyttäytyminen ovat molemmat käyttäytymistä (toimintaa). Toimintaa ja käyttäytymistä voidaan pitää synonyymeina (Saari, Kainulainen & Yeung 2005, s. 63). Tiedon jakaminen on luonteeltaan myös viestintää (Savolainen 2017), joka tarkoittaa merkityksalaa suhteessa yleisempään käyttäytymiseen (toimintaan).

TAULUKKO 1. Käsitteiden vertailua: altruismi, prososiaalinen tai auttava käyttäytyminen ja tiedon jakaminen.

	Altruismi	Prososiaalinen tai auttava käyttäytyminen	Tiedon jakaminen
Mitä on?	(1) Motivaatio, (2) käyttäytymistä (toimintaa)	Käyttäytymistä (toimintaa)	(1) Viestintää, (2) käyttäytymistä (toimintaa)
Mihin kohdistuu?	Toiseen, voi olla altruistisen motivaation tai toiminnan kohteena	Toiseen, myös toiminnan kohteena oleminen	Toiseen, myös tiedon vastaanottaminen itselle
Motivaatio?	Pyyteetön toisen hyvään kohdistuva motivaatio (ei esim. odota vastapalvelusta, ei omaa hyötyä)	Mikä tahansa motivaatio (altruistinen, egoistinen, muu motivaatio)	Mikä tahansa motivaatio (altruistinen, egoistinen, muu motivaatio)
Tavoite?	Toisen hyvän lisääminen (motivaatio siihen tai käyttäytymisellä)	Toisen hyvän lisääminen (ei liitettyä motivaatiota, käyttäytymisellä)	Eri tavoin määritelty (esim. avuksi työtehtävän suorittamisessa).

"Mihin kohdistuu?" -kysymys tuo esille sen, että kaikki keskeiset käsitteet ovat relationaalisia, sosiaalisia tai interpersonaalisia eli ne kohdistuvat toiseen toimijaan tai toimija on toisen toiminnan kohteena (esim. tiedon jakamisen sosiaalisuudesta Case & Given 2016, ss. 134-135; prososiaalisuuden, auttamisen ja altruismin interpersonaalisuudesta Dovidio ym. 2006, ss. 21-25). Toiseen henkilöön voi kohdistua altruistista motivaatiota tai toimintaa, myös prososiaalinen ja auttava käyttäytyminen kohdistuu toiseen, kuten myös tiedon jakaminen.

"*Motivaatio?*" -kohta näyttää että altruismi-käsitteen motivaatio rajautuu tiukimmillaan pyyteettömään toisen hyvään kohdistuvaan motivaatioon, kun taas prososiaalisen/auttavan käyttäytymisen motivaatiot voivat olla myös muunlaisia (Batson 2010, s. 16; Bierhoff 2001, s. 286). Samoin tiedon jakamisen motivaatiot voivat vaihdella (Hendriks 1999, s. 92). Egoistisista motiiveista lähtevä tiedon jakaminen on siis mahdollista, jos keskiössä on oma hyöty (esimerkiksi oma maine, vrt. Bierhoff 2001, s. 288, tämä silloinkin kun jaetaan toiselle hyödyllistä ja paikkansapitävää tietoa; maineesta ks. myös Saari, Kainulainen & Yeung 2005, ss. 68-71). Perspektiivinotto eli toisen henkilön näkökulman otto kuuluu sekä tiedon jakamiseen, jonka yhteydessä se voi johtaa uusiin ajatuksiin, ideoihin ja taitojen kehitykseen (Bolino & Grant 2016, s. 27), että altruismiin (Bierhoff 2001, s. 286). Perspektiivinotto on kognitiivinen prosessi, jonka avulla yksilöt omaksuvat toisten näkökulmia ymmärtääkseen heidän preferenssejään, arvojaan ja tarpeitaan. Tehokas auttaminen mahdollistuu, kun kiinnitetään prososiaalisesti huomiota toisten perspektiiveihin (sosiaalisen informaation — toisilta ja toisiin liittyen — prosessoinnin stimulointi) sekä tavoitteisiin ja preferensseihin. (Grant & Berry 2011, s. 79.)

Motivaatioon liittyy kysymys siitä, voiko tiedon jakamisen tiedon vastaanottamisen osatekijää nähdä altruistisena tai egoistisena toimintana: voiko vastaanottamisen prosesseihin liittyä (toiseen ihmiseen liittyvää altruistista) motivaatiokomponenttia? Riouxin (2005) "tiedonhankinta ja jakaminen (IA&S)" -malli kytkeytyy aiheeseen liittyvään problematiikkaan, sillä siinä tiedon vastaanottaminen liitetään toisen yksilön tiedontarpeeseen ja vastaanotetun tiedon kommunikointiin hänelle, jolloin tiedon vastaanottaminen kytkeytyy laajempaan assosiativiseen toimintaan. Riouxin (2005) mallin voi kytkeä myös perspektiivinottoon: toisen tiedontarvetta pyritään ymmärtämään ja auttamaan jakamalla vastaanotettua tietoa. Altruistisesta huolesta (*altruistic concern*) voi tulla osa yksilön moraalisisista skeemoista (*moral schemas*), jotka vaikuttavat "eettisinä linsseinä" moraaliseen käyttäytymiseen ja ovat osa moraalisen identiteetin kehitystä (Slyke 2022). Tiedon jakaminen toisille voi nähdäkseni myös tulla osaksi moraalisia skeemoja, käyttäytymistä ja identiteettiä, johon kuuluu vastaanotetun tiedon relevanssin arviointi myös muiden kannalta ja tarvittaessa viestintä eteenpäin toisille. Saattaa olla, että puhtaa-

seen tiedon vastaanottamiseen ei aina automaattisesti liity laajempia kognitiivisia prosesseja, mutta tämä voi riippua myös yksilö- ja tilannekohtaisista tekijöistä (esim. miten tiedon vastaanottamisen ärsykkeet ja moraaliset skeemat ovat rakentuneet ja miten ja millä tasolla vastaanotettu tieto prosessoidaan).

"Tavoite?" -kysymyksessä altruismin ja prososiaalisen ja auttavan käyttäytymisen tavoitteena on toisen hyvän lisääminen (Bierhoff 2001, s. 286), prososiaalinen käyttäytyminen viittaa myös yhteiskunnan segmentin tai ryhmän hyväksymään toimintaan (Penner ym. 2004, s. 255, s. 366). Tiedon jakamisen tavoitteeksi on nähty esimerkiksi työtehtävän suorittamisessa auttaminen (työkontekstissa; esim. Jalili & Salempour 2020), ongelmanratkaisun, luovuuden, innovaation tai muutoksen fasilitoiminen (Bolino & Grant 2016, s. 25) tai arkielämän eri konteksteissa viestiminen (Savolainen 2008, ss. 183-197).

Disnormatiivisen informaation (Haasio, Harviainen & Savolainen 2019, ss. 23-24) jakamista puolestaan ei voi useinkaan tai välttämättä pitää prososiaalisena käyttäytymisenä, sillä prososiaalinen käyttäytyminen on yhteiskunnan mukaan määritelty olevan hyödyksi toisille ihmisille ja kulloinkin vallassa olevalle poliittiselle järjestelmälle (Dovidio ym. 2006, s. 21). Informaation normatiivisuus ja disnormatiivisuus on yhteiskuntaan ja kulttuuriin sidottua, samoin myös prososiaalinen ja antisosiaalinen käyttäytyminen. Tiedon jakamisen yhteydessä määritelmällistä rajanvetoa herättää kysymys siitä onko esimerkiksi mis- tai disinformaation (Haasio, Harviainen & Savolainen 2019, ss. 22-24) jakaminen tiedon jakamista; usein voinee kuitenkin olettaa, että paikkansapitävän tiedon jakamisella nähdään olevan toisen hyvää lisäävää vaikutusta ja täten tiedon jakaminen voidaan usein kategorisoida prososiaaliseksi tai auttavaksi käyttäytymiseksi.

Edellä käsitellyjä käsitteitä voi soveltaa erilaisten viestintäprosessien kuvaamiseen, mutta käytännössä empiirinen tutkiminen voi olla hankalaa, sillä esimerkiksi altruististen ja egoististen motivaatioiden havainnointi ja erottelu voi olla vaikeaa (Bierhoff 2002, 9-10). Samoin tiedon jakamisen empiiristä tutkimusta on kuvattu vaikeaksi, sillä suuri osa jakamisprosessista on kognitiivista ja luonteeltaan abstraktia (Boer 2005, s. 4, ks. myös Pilerot 2014, s. 69 ja Savolainen 2017).

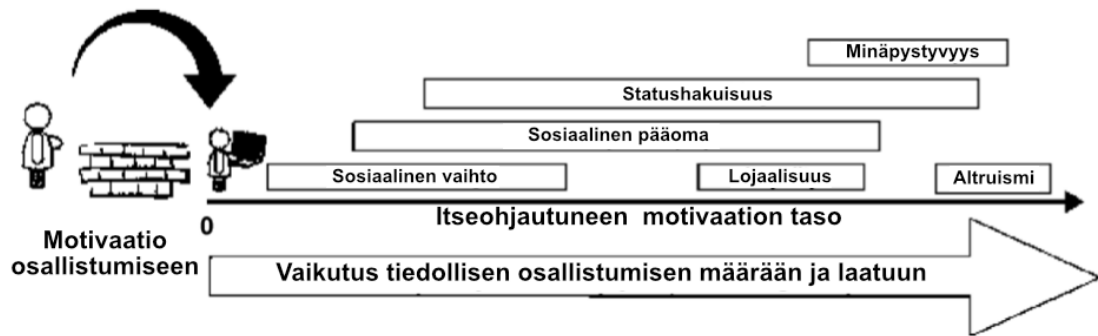
Gagné (2009, s. 572) kirjoittaa, että usein oletetaan tiedonjakamiskäyttäytymisellä olevan yhteisiä piirteitä monien vapaaehtoisten käyttäytymistapojen, kuten auttavan ja prososiaalisen käyttäytymisen sekä organisaatiokansalaisuuskäyttäytymisen (*organizational citizenship behaviors*) kanssa. Bolino ja Grant esittävät, että tiedon jakaminen saattaa vaatia vähemmän aikaa ja energiaa kuin auttava käyttäytyminen (Bolino & Grant 2016, s. 33) ja lukevat tiedon jakamisen prososiaaliseen käyttäytymiseen (emt., s. 24 ja s. 52), joka käyttää informaatioresursseja (*informational resources*) (emt., s. 26).

Käsitteellisesti edellä oleva taulukko 1 ja sen avaaminen tuo esille selviä eroja ja yhteisiä tekijöitä, joiden avulla altruismia, prososiaalista ja auttavaa käyttäytymistä sekä tiedon jakamista voi lähestyä osaltaan toisiinsa kietoutuvina, mutta myös selkeästi erillisinä käsitteinä. Tiedon jakamista voi lähestyä viestinnällisenä prosessina ja inhimillisenä käyttäytymisenä, joka voi olla luonteeltaan prososiaalista tai auttavaa toimintaa ja jonka yhtenä mahdollisena motivaationa voi olla altruismi.

2.3.1 Palmisanon motivaatiomalli

Edellä esiteltyjä käsitteitä yhteen sitoen Palmisano (2009) on esittänyt tiedon jakamisen motivaatiomallin, jossa esiintyvät yhdessä sekä altruismi että tiedon jakaminen (kuvio 7). Motivaatio (esimerkiksi altruismi) vaikuttaa tiedon jakamiseen itseohjautuneen motivaation tason määräytymisen kautta.

Malli (kuvio 7) liittyy erityisesti virtuaalisiin yhteisöihin, mutta havainnollistaa tiedon jakamisen (toimintana ja käyttäytymisenä) ja erilaisten motivaatiotekijöiden (kuten altruismi) yhteyttä ja vaikutusta toisiinsa. Ensimmäisessä vaiheessa yksilö ylittää "motivaatiomuurin" osallistumalla ja liittymällä yhteisöön. Toisessa vaiheessa ylhäällä oikealla kuvatut teoreettiset motivaatiotekijät (joista altruismi on yksi, muita ovat minäpystyvyys, statushakuisuus, sosiaalinen pääoma, sosiaalinen vaihto ja lojaalisuus) vaikuttavat itseohjautuneen motivaation tasoon, joka puolestaan johtaa tiedollisen osallistumisen määrään ja laatuun (tiedon jakamiseen). Tekijöiden sisäistämisen vaikutus riippuu yksilöstä ja kontekstista, samoin ulkoisilla tekijöillä voi olla vaikutusta. (Palmisano 2009.)

KUVIO 7. Tiedon jakamisen motivaatiomalli virtuaalisissa yhteisöissä. (Palmisano 2009, s. 366.)

3 LÄHTÖKOHTIA DESSA

TUTKIMUSKIRJALLISUU- DESSA

Seuraavan tutkimuskirjallisuutta alustavasti kartoittavan katsauksen tarkoituksena on taustoittaa lyhyesti ja esimerkinomaisesti muutaman esimerkkitutkimuksen avulla sitä, miten tiedon jakamisen ja altruismin yhteyksiä on käsitelty. Koska varsinainen systemaattinen kirjallisuuskatsaus käsittelee aihetta laajemmin sekä myös prososiaalisuuden ja auttamisen osuutta, käydään tässä yhteydessä läpi Haasion, Harviaisen ja Savolaisen (2019, s. 52) teoksessa *Johdatus tiedonhankintatutkimukseen* mainitut esimerkkitutkimukset altruismin keskeisestä roolista tiedon jakamisessa ("tätä näkemystä tukevat myös useat muut tutkimukset", s. 52). Mainittuja esimerkkitutkimuksia on neljä Savolaisen (2007) tutkimuksen lisäksi, ja ne ovat ilmestyneet vuosina 1996, 2007, 2011 ja 2014.

Aloitetaan taustoituksen vuosiluvultaan vanhimmasta eli Constantin, Sproullin ja Kieslerin (1996) tutkimuksesta *The kindness of strangers: the usefulness of electronic weak ties for technical advice*, joka käsittelee heikkojen elektronisten siteiden merkitystä teknisten neuvojen antamisessa ja viestinnässä. Organisaatioympäristönä oli tietokoneyritys, jonka tietoverkon käyttöön tutkimus liittyy. Heikot siteet tarkoittavat suhteita tuttaviiin tai täysin tuntemattomiin ihmisiin (ei siis läheisiä ihmissuhteita, kuten ystäviä tai työtovereita, jotka ovat vahvoja siteitä). Prososiaaliin motiiveihin liittyen tutkimus esittää kaksi teoriapohjaista syytä, joiden perusteella ihmiset voivat auttaa myös täysin tuntemattomia ihmisiä, vaikka se aiheuttaa kustannuksia heille itselleen. Ensinnäkin ihmiset voivat ilmaista teknisen asiantuntijan identiteettiään ja lisätä itsetuntoaan sekä itsekunnioitusta, lisätä identifioitumista organisaation kanssa ja saada kunnioitusta muilta. Näiden syiden perusteella asiantuntijat voivat tarjota teknistä apua, vaikka he eivät tunne autettavaa, eikä avunanto perustu samankaltaisuuteen autettavan kanssa tai vastavuoroisuuden odotukseen. Toinen teoriapohjainen prososiaalinen motiivi liittyy organisaatiokansalaisuuteen ja yleistyneisiin vastavuoroisuuden normeihin. Organisaatiopohjaiset motiivit liittyvät tarpeellisuuden kokemukseen siitä, miten työntekijä voi olla hyödyksi muille ja ratkaista organisaation ongelmia.

Constantin, Sproullin ja Kieslerin (1996) tutkimuksen mukaan motiivit teknisten neuvon antamiseen vaihtelevat. Motiivit voivat liittyä aikomuksista toisten ihmisten auttamiseen (esim. ystävä, jolla tiedetään olevan akuutti tiedontarve) satunnaisiin ja vähemmän tunnepohjaisiin kannusteisiin tiedon eteenpäin siirtämisestä kiinnostuneille vastaanottajille, esimerkiksi työtovereille. Tutkimuksessa henkilökohtaisista syistä teknisiin kysymyksiin vastaamiseen ja auttamiseen suosituin oli "nautin muiden auttamisesta" (23 % valitsi tämän kaikkein tärkeimmäksi syyksi; toisena oli "nautin ongelmien ratkaisemisesta" ja kolmantena "nautin kunnioituksen ansaitsemisesta"). Toisaalta yleistyneen vastavuoroisuuden normit (palveluksesta odotetaan seuraavan vastapalvelus) vaikuttavat tiedon jakamiseen myös. Nämä normit syntyvät silloin kun ihmisillä on positii- vista arvostusta avun välittämiseen liittyvää sosiaalista järjestelmää kohtaan. Tällöin ihmiset näyttävät arvostustaan tarjoamalla apua ja näin normit ylläpitävät ystävällisyyttä sosiaalisena instituutiona. (Constant, Sproull & Kiesler 1996.) Tässä artikkelissa ei kuitenkaan käytetä eksplisiittisesti altruismia käsitteenä muuten kuin avainsanoissa, vaan prososiaalista motivaatiota. Lisähuomiona kohta "nautin toisten auttamisesta" luetellaan tutkimuksessa henkilökohtaisiin hyötyihin (*personal benefits*; Constant, Sproull & Kiesler 1996, s. 129), mikä myös viittaa enemmänkin suhteelliseen kuin pyyteettömään altruismiin.

Linin (2007) tutkimus *Effects of extrinsic and intrinsic motivation on employee knowledge sharing intentions* tarkastelee ulkoisten ja sisäisten motivaatioiden vaikutusta työntekijöiden tiedonjakamisaikomuksiin. Perustellun toiminnan teorian (*theory of reasoned action, TRA*) lisäksi tutkimuksessa käsitellään motivaationäkökulmaa, ulkoisia motiiveja (organisaation palkinnot ja vastavuoroisuuden hyödyt) ja sisäisiä motiiveja (tiedollinen minäpystyvyys ja muiden auttamisesta nauttiminen). Ulkoiset motiivit keskittyvät tavoitteellisiin syihin, palkintoihin tai hyötyihin jonkin toiminnan suorittamisesta. Sisäiset motiivit puolestaan viittaavat nautintoon ja tyydytykseen, jota saadaan itsessään tietystä toiminnasta. Yhdessä sisäiset ja ulkoiset motiivit vaikuttavat yksilön aikomuksiin toimintaa kohtaan sekä toteutuvaan käyttäytymiseen. Tiedon jakamisen kontekstissa ulkoisiin motiiveihin liittyvät kustannukset ovat vaivannäkemiseen liittyviä (aika, ajattelutyö jne.), kun taas potentiaaliset hyödyt liittyvät organisaation antamiin

palkkioihin tai kollegoiden vastavuoroisuudesta saataviin hyötyihin. Sisäisiin motiiveihin liittyvät tekijät liittyvät siihen, että työntekijät voivat parantaa tiedollista minäpystyvyytään tai luottamusta kykyynsä olla hyödyksi organisaatiolle. Sisäisiin tekijöihin kuuluu myös mahdollisuus auttaa altruistisesti toisia ja nauttia toisten auttamisesta.

Toisten auttamisesta nauttiminen (auttamisen ilo) on yksi Linin (2007) tutkimushypoteeseista, ja se perustuu altruismin käsitteelle. Tietotyön tekijät voivat olla suhteellisesti altruistisesti motivoituja, jos he haluavat auttaa muita. Tutkimuksen hypoteesit 5a ("toisten auttamisesta nauttiminen vaikuttaa positiivisesti työntekijöiden tiedonjakamisasenteisiin") ja 5b ("toisten auttamisesta nauttiminen vaikuttaa positiivisesti työntekijöiden tiedonjakamisaikomuksiin") liittyvät tähän ja niille löydettiin tilastollista tukea. Tutkimuksen tulosten mukaan työntekijät, jotka nauttivat tiedon jakamisesta ja täten muiden auttamisesta ovat motivoituneempia jakamaan tietoa kollegoiden kanssa. Käytännön toimina Lin (2007, 145) suosittaa että sosiaaliseen vuorovaikutukseen (toisten auttamiseen) tulisi pyrkiä liittämään positiivinen tunnetila. Toisten auttamisesta tulisi pyrkiä tekemään nauttavampaa, jotta tiedon jakaminen organisaatiossa tehostuisi. (Lin 2007.)

Hungin, Durcikovan ym. (2011) tutkimuksessa *The influence of intrinsic and extrinsic motivation on individuals' knowledge sharing behavior* pyritään ymmärtämään paremmin, miten yksilön taipumukseen jakaa tietoa voidaan vaikuttaa ryhmätilanteessa. Erityisesti selvitetään sisäisen motivaation (altruismin) ja ulkoisen motivaation (taloudellinen palkkio, mainepalaute ja vastavuoroisuus) vaikutusta tiedonjakamiskäyttäytymiseen koulu-kontekstin ryhmätapaamisessa. Tiedonjakamiskäyttäytymistä mitataan luotujen ideoiden määrällä, ideoiden hyödyllisyydellä, luovuudella ja tyytyväisyydellä tapaamiseen. Tutkimusmuotona on kokeellinen laboratorioskoe. Tekemänsä kirjallisuuskatsauksen perusteella Hung, Durcokova ym. (2011) esittävät että on olemassa neljä päämotivaatiota, jotka vaikuttavat tiedon jakamiseen: yksi sisäinen motivaatiotyyppi (altruismi) ja kolme ulkoista motivaatiota (taloudellinen palkkio, saatava palaute maineesta ja vastavuoroisuus). Tutkimuksen hypoteesit 1a-1d liittyvät taloudellisen palkkion vaikutukseen luo-

tuihin ideoihin ja tyytyväisyyteen tapaamisen kulkuun; hypoteesit 2a-2d liittyvät maineeseen (joka puolestaan liittyy itsetuntoon) ja siitä saatavaan palautteeseen; hypoteesit 3a-3d vastavuoroisuuteen (ihmiset auttavat niitä jotka ovat auttaneet heitä, ideoiden jakajat odottavat toisten vastaavan niihin ja luovan uusia ideoita); ja hypoteesit 4a-4d altruismiin (altruistisemmat ihmiset osallistuvat enemmän tapaamiseen ideoiden muodossa ja ovat tyytyväisempiä tapaamiseen).

Hungin, Durcikovan ym. (2011) tutkimuksen lopputuloksena kuitenkin oli, että altruismi ei liittynyt ideoiden luomiseen, ideoiden hyödyllisyyteen tai ideoiden luovuuteen tilastollisesti merkitsevästi, mutta lisäsi tyytyväisyyttä tapaamiseen. Aikaisemmassa tutkimuksessa altruismilla on ollut joissakin tutkimuksissa mitattavaa vaikutusta osallistumisen määrään ja laatuun, mutta toisissa sen sijaan vaikutusta ei ole löydetty. Sen sijaan olennaista ideoiden kohdalla (jolla tutkimuksessa pyrittiin mittaamaan tiedon jakamista) oli maineeseen liittyvä palaute. Tiedon jakamisessa saattaakin olla tärkeää sekä yksilökohtaisen altruismin että asiantiedon korkea taso. (Hung, Durcikova ym. 2011.)

Almehmadi, Hepworth ja Maynard (2014) käsittelevät temaattisen data-analyysin keinoin akateemisten naistutkijoiden tiedonjakamiskäyttäytymistä tutkimuksessaan *A framework for understanding information sharing: an exploration of the information sharing experiences of female academics in Saudi Arabia*. Laadullisessa tutkimuksessa identifioitiin kerätyn aineiston perusteella kolme erilaista kategoriaa: tiedon jakamisen tyyppit, motivaatiot ja strategiat.

Tiedon jakamisen tyypeiksi kategorisoitiin seuraavat: tiedon tarjoaminen (*providing information*), alatyyppeinä pyyntöön vastaaminen ja proaktiivinen tiedon tarjoaminen. Tiedon vaihtaminen (*information exchange*) jaettiin kahteen alakategoriaan: fyysisissä ja online-ympäristöissä tapahtuvaan. Tiedon pidättäminen eli päätös pitää tietoa itsellään jaettiin viiteen alakategoriaan: jatkuva kilpailu (työpaikalla tapahtuvan kilpailun takia jakamisen välttäminen), tiedon säilyttäminen (ei paljasteta tietoa toisille lähinnä arkielämässä), toisten järkyttämisen välttäminen (esim. terveystiedosta puhuminen), toisten tunteiden kunnioittaminen (jotkut eivät halua tietää joistakin aiheista) ja tieto ei olisi

kiinnostavaa toisille. Motivaatiot tiedon jakamiseen jaoteltiin eksplisiittisiin ja implisiittisiin. Eksplisiittiset motivaatiot jaettiin kolmeen alakategoriaan: ennakoitiin tiedon relevanssia toisille (esim. avoin työpaikka työttömälle henkilölle), toisten kiinnostusta pyrittiin saamaan esiin (mahdollisesti kiinnostusta tietoon) ja toisia informoitiin (esim. tutkimuskirjallisuudesta). Implisiittiset motivaatiot tiedon jakamiseen puolestaan jaoteltiin neljään alakategoriaan: ajan ja vaivan säästö, tietoisuuden nosto (aiheesta tai aihepiiristä), yhteisen kiinnostuksen kohteen jakaminen ja omien tarinoiden tai kokemusten jakaminen. Strategioita tiedon jakamiseen identifioitiin myös ja ne jaoteltiin suullisiin (fyysinen tapaaminen, puhelu, Skype-keskustelut) ja kirjallisiin (eteenpäin lähettäminen: sähköpostit, tekstiviestit ja sosiaalisen median pikaviestit; kirjoittamisstrategiat, kuten sähköpostiviestien, tekstiviestien, online-foorumiviestien ja sosiaalisen median pikaviestien kirjoittaminen). (Almehmadi, Hepworth & Maynard 2014.)

Almehmadi, Hepworth ja Maynard (2014) kehittivät analyysinsä perusteella viitekehyyksen, jonka avulla tiedon jakamisen yhteydessä voidaan hahmottaa neljän tyyppisiä kysymyksiä: *mikä* (kontekstina arkielämä vai ammatillinen ympäristö), *minkä* (tyyppinä jakaminen vai itsellä pidättäminen), *miksi* (eksplisiittiset vai implisiittiset syyt) ja *kuinka* (suullisesti vai kirjallisesti). He eivät kuitenkaan kirjoita altruismin tai prososiaalisuuden käsitteistä näillä termeillä tai suhteuta niitä esimerkiksi omiin motivaatioluokkiinsa.

Savolaisen (2007) tutkimus *Motives for giving information in non-work contexts and the expectations of reciprocity: The case of environmental activists* käsittelee tiedon jakamista ja erityisesti tiedon antamista (*information giving*) ja sen motiiveja ympäristöaktivistien tapauksessa. Tutkimuksen kontekstina ei ole työelämä, vaan vapaa-ajalla tapahtuva aktivismi, ja se perustuu 20 henkilön haastatteluun. Keskeisenä käsitteenä on myös sosiaalinen pääoma, joka ilmenee sosiaalisissa verkostoissa (heikot ja vahvat siteet), normeissa, luottamuksessa ja keskinäisessä ymmärryksessä. Odotukset vastavuoroisuudesta voivat myös vaikuttaa tiedon jakamisen motiiveihin. Useimmissa tapauksissa tiedon antaminen johtui pääasiassa altruistisista motiiveista: altruistiset motiivit toimivat "lahjatalouden" periaatteilla. Tiedon jakamista pidettiin emotionaalisesti palkitsevana

kokemuksena sekä tiedon jakajille että sen vastaanottajille. Joissakin tapauksissa altruistiset motiivit näkyvät myös silloin, kun tietoa hankitaan välittäjän ominaisuudessa muille ihmisille (*information seeking by proxy*).

Savolainen (2007) löysi kolme päämotiivia tiedon antamiselle: ensimmäiseksi serendipinen altruismi (tuen antaminen toisille ihmisille), toiseksi tiedon hankinta muille ihmisille välittäjänä ja kolmanneksi velvollisuuteen perustuvat tarpeet, jotka ovat tyypillisiä luottamustehtävään valituille. Vastavuoroisuuden odotuksia ei havaittu, koska tiedon antamisen motiivina oli pääasiassa altruismi. Tutkimuksessa viitataan edellä mainittuun Constantin, Sproullin ja Kieslerin (1996) tutkimukseen, jonka mukaan auttamisen ilo on yksi päämotiiveista myös työkontekstissa. Tämä yhdessä saatujen tulosten kanssa viittaa siihen, että informaation antaminen ei ensisijaisesti perustu kustannus/hyöty-laskelmiin (annetun ja vastaanotetun tiedon määrä), vaan että se johtuu suurelta osin ystävällisyydestä sosiaalisena instituutiona. (Savolainen 2007.)

Tämän lyhyen vain viiden artikkelin alustavan taustakatsauksen pohjalta voi tehdä sen alustavan johtopäätöksen, että altruismi on motiivina tärkeä osa tiedon jakamista. Selvimät tutkimustulokset altruismin merkityksestä löytyivät Constantin, Sproullin ja Kieslerin (1996), Savolaisen (2007) ja Linin (2007) artikkeleista. Sen sijaan Almeahadi, Hepworth ja Maynard (2014) sekä Hung, Durcikova ym. (2011) eivät tuoneet esille yhtä selkeitä tai merkittäviä tutkimustuloksia juuri altruismiin tiukasti liittyen. Huomionarvoisesti Hung, Durcikova ym. (2011) ja Lin (2007) käyttivät sisäisen ja ulkoisen motivaation jaottelua ja Savolainen (2007) sosiaalisen pääoman ja lahjatalouden käsitteitä.

Tästä esimerkinomaisessa ja ei-systemaattisessa käsittelyssä ei tullut laajasti esiin esimerkiksi prososiaalisuuden tai auttavan käyttäytymisen osuutta tiedon jakamisen tutkimuksessa, tosin Constant, Sproull ja Kiesler (1996) viittaavat prososiaalisiin motiiveihin. Tässä kohtaa siis puuttuu tietämystä esimerkiksi viitekehyksessä esiteltyjen altruismin, prososiaalisuuden ja auttavan käyttäytymisen suhteellisista osuuksista tutkimuskirjallisuudessa, mitä ei voida todeta viiden artikkelin perusteella. Avoin kysymys myös on, kuinka paljon tutkimusta on julkaistu, toisin sanoen onko sitä julkaistu merkittävästi enemmän kuin tämän luvun artikkelit? Seuraavassa luvussa avataan tutkimusasetelmaa

ja -menetelmää sekä yhdistetään ne näihin tutkimuskirjallisuuden alustaviin lähtökoh-
tiin tutkimuskysymysten määrittelyssä.

4 TUTKIMUSASETELMA JA -MENETELMÄ

Tässä luvussa käsitellään työn tutkimuskysymystä, systemaattisen kirjallisuuskatsauksen ja laadullisen analyysin menetelmää, aineiston valintaprosessia ja työnkulkua. Altruismien, prososiaalisuuden, auttamisen ja tiedon jakamisen yhteyksiä ei ole käsitelty aikaisemmin systemaattisen kirjallisuuskatsauksen menetelmällä. Tarkoitus on luoda aiheesta kokonaiskuva ja näyttää minkälaista tutkimusta on olemassa, miten paljon lukumäärällisesti tutkimusta on tehty ja mitä tuloksia aihepiiriin tutkimuksiin liittyy.

Vaikka edellisessä lähtökohtia tutkimuskirjallisuudessa -luvussa käytiin läpi joitakin altruismiin ja tiedon jakamiseen liittyviä tutkimuksia esimerkinomaisesti, emme tiedä niiden käsittelyn laajuutta tutkimuskirjallisuudessa (onko tutkimusta enemmän kuin viisi artikkelia?) tai muiden tekijöiden, kuten prososiaalisuuden tai auttamisen osuutta tai suhteellista määrää.

Tarkoitus on laajentaa tunnetun ja yhteen kootun tutkimuksen määrää verrattuna edellisen luvun katsaukseen. Tämän selvittämisessä auttaa laaja-alainen systemaattisen kirjallisuuskatsauksen metodi ja pyrkimys kokonais kuvan luomiseen sen kautta. Tutkimuskirjallisuuden laajuutta ja seuraavassa esitettävää tutkimuskysymystä ei ole selvitetty aikaisemmin, joten kartoittavalle katsaukselle on tarvetta. Lisäksi altruismia on pidetty tutkimuksessa toissijaisena ”jäännöskategoriana” (Yeung & Saari 2006, s. 29) ja tiedon jakamisen on arvioitu saaneen liian vähän huomiota (Case & Given 2016, s. 15), mikä lisää tutkimuksen merkitystä. Erityisen keskeistä on siis tutkimuskentän laajuuden kartoittaminen ja sen olemassaolon osoittaminen.

4.1 Tutkimuskysymyksen määrittely

Työn tutkimuskysymys tarkentavaa konkretiaksi tutkimusaineiston tiedon jakamisen ja sen altruististen, prososiaalisten ja auttavien tekijöiden käsittelyä. Tarkoituksena on kartoittaa ja analysoida aiheesta löytyneiden tutkimusten kokonaisuutta siten, että systemaattisella kirjallisuuskatsauksella löytyneitä laajaa aineistoa tiivistetään, taulukoidaan ja vastataan olennaiseen tutkimustulosten sisältöä kuvaavaan kysymykseen.

Seuraavassa on esitetty työn tutkimuskysymys, johon tulokset-luvussa pyritään etsimään vastaus:

- Miten altruismin, prososiaalisuuden ja auttamisen yhteyksiä tiedon jakamiseen on tutkittu?

Tarkoituksena on rakentaa kartoittava kokonaiskuva artikkeliaineistosta tutkimuskysymyksen perusteella ja tiivistää tutkimustuloksia lukijan ymmärrettäväksi hyödyntäen erilaisia taulukointeja ja ryhmittelyjä.

4.2 Systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja laadullinen ote

Tutkimuksen tutkimuksellisen rungon ja pääasiallisen metodin muodostaa systemaattinen kirjallisuuskatsaus (Fink 2014). Etsittyjen artikkeleiden perusteella laadittava analyysi ja synteesi on niin kutsuttu narratiivinen katsaus, jossa on mahdollista myös käyttää joitakin laadullisen analyysin menetelmiä, kuten taulukointia ja ryhmittelyjä.

Työssä käytetään systemaattisen kirjallisuuskatsauksen menetelmää, joka on systemaattinen, eksplisiittinen ja toistettava metodi, jolla voidaan identifioida, arvioida ja syntetisoida olemassa olevaa tutkimusta (Fink 2014). Systemaattisella kirjallisuuskatsauksella voidaan löytää oleelliset ja keskeiset lähteet (Metsämuuronen 2005, s. 597), mutta se ei metodina rajoitu vain lähteiden löytämiseen.

Kirjallisuuskatsaus voi rakentaa kokonaiskuvaan tietystä asiakokonaisuudesta ja esittää tuloksia tiiviissä muodossa, mutta sillä on myös teoriaan ja ongelmanratkaisuun liittyviä puolia. Se on ”tutkimusta tutkimuksesta”. (Salminen 2011, ss. 3-9). Systemaattinen kirjallisuuskatsaus voidaan erottaa kuvailevasta kirjallisuuskatsauksesta (ei tiukkoja sääntöjä) ja meta-analyysistä (kvantitatiivinen ote) (Salminen 2011, ss. 6-12).

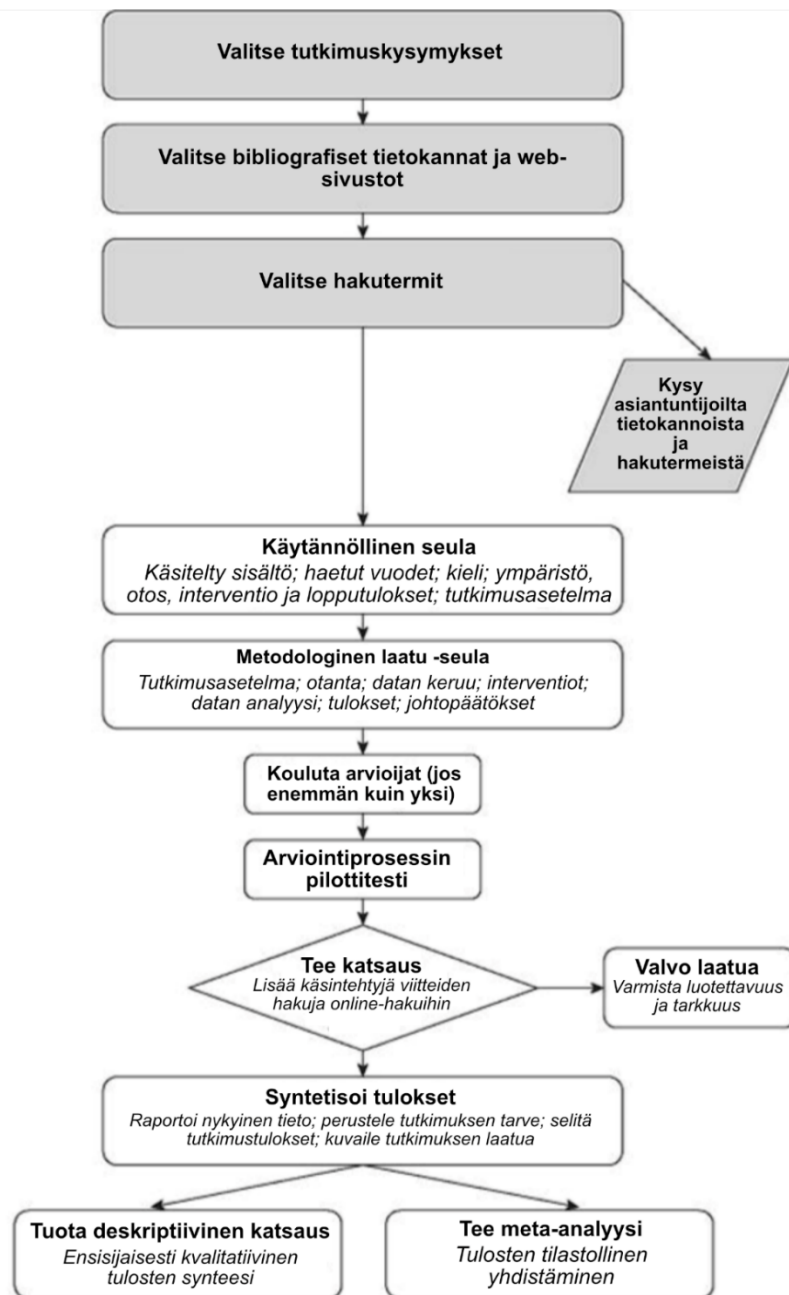
Fink jakaa systemaattisen kirjallisuuskatsauksen seitsemään tehtävään (Fink 2014, ss. 3-5, ks. myös kuvio 8):

1. Tutkimuskysymysten valinta. Tutkimuskysymys kirjoitetaan tarkkaan muotoon ja se ohjaa katsauksen tekemistä.

2. Lähteiden valinta: bibliografisten tai artikkelitietokantojen ja muiden lähteiden valinta.
3. Hakutermien valinta: hakutermit ovat sanoja ja fraaseja, joilla etsitään sopivia artikkeleita, kirjoja ja raportteja. Ne valitaan tutkimuskysymyksiin liittyviin sanoihin ja käsitteisiin.
4. Käytännölliset seulontakriteerit: kirjallisuushaut tuottavat monia hakutuloksia, mutta vain osa on relevantteja. Hakutulokset täytyy seuloa muodostamalla kriteerit hyväksyttävään ja hylättävään kirjallisuuteen. Käytännölliset seulontakriteerit ovat erilaisia tekijöitä, esimerkiksi lähteen kieli, artikkelin tyyppi tai julkaisuajankohta.
5. Metodologiset seulontakriteerit: kriteerit tieteellisen arvon arviointiin.
6. Katsauksen tekeminen.
7. Tulosten syntetisointi: tulosten syntetisointi deskriptiivisesti tai tilastollisesti.

Kuviossa 8 esitettyyn Finkin malliin verrattuna tässä tutkielmassa ei käytetty asiantuntijoita tietokantojen ja hakutermien valintaan, eikä arviointiprosessissa käytetty pilottitestiä. Myöskään käsin tehtyjä viitteiden täydennyskysymyksiä ei suoritettu.

Tutkimuksen tarkoitusta voidaan kuvata neljällä eri termillä: se voidaan jakaa kartoittavaan, kuvailevaan, selittävään tai ennustavaan (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, ss. 129-130). Tämän tutkimuksen tapauksessa kyseeseen tulevat sekä osin kartoittava että osin kuvaileva tarkoitus. Hirsjärvi ym. (2005, ss. 129-130) kuvailevat niitä seuraavasti: kartoittava tutkimus mm. selvittää vähän tunnettuja ilmiöitä ja etsii uusia näkökulmia, kuvaileva tutkimus puolestaan esittää tarkkoja kuvauksia ja dokumentoi keskeisiä ja kiinnostavia piirteitä. Molempiin sopii kvalitatiivinen tutkimusote, ja tämän työn tutkimuskysymys pyrkii kartoittamaan ja kuvailemaan aihepiiriä.

KUVIO 8. Finkin malli. Kirjallisuuskatsauksen suorittamisen vaiheet. Tekstit on suomennettu. (Fink 2014, s. 4.)

Aineistoa tutkitaan enemmänkin aineistolähtöisenä analyysinä ja synteessinä, joskin tutkimuskysymys ohjasi analyysiä systemaattisen kirjallisuuskatsauksen eri vaiheissa (kyseessä ei siis ollut teoriaohjaava tai teorialähtöinen sisällönanalyysi). Tarkoituksena on informaatioarvon lisääminen, jossa aineistosta pyritään luomaan mielekästä ja selkeää

informaatiota; tavoitteena on selkeiden ja luotettavien johtopäätösten teko (Tuomi & Sarajärvi 2009, s. 108).

4.3 Tiedonhaku, aineiston valinta ja analyysitapa

Aineistonkeruu informaatiotutkimuksen ja lähialojen tietokannoista suoritettiin syyskaudella 2019. Tietokannat valittiin Tampereen yliopiston kirjaston informaatiotutkimuksen alan alakohtaisen Science Port -oppaan alasivun *Informaatiotutkimus: Artikkelit ja tietokannat* perusteella (Tampereen yliopiston kirjasto 2020). Tietokannat valittiin oppaan kohdista "keskeisiä tietokantoja" ja "muuta hyödyllisiä tietokantoja". Työn artikkeliaineisto saatiin valmiiksi, eikä siihen ollut tarpeen kohdistaa lisärajoituksia esimerkiksi vuosiluvun perusteella. Aineisto kerättiin informaatiotutkimuksen alan ja lähialojen artikkeleita sisältävistä elektronisista viitetietokannoista.

Seuraavassa käsitellään huomioon otettuja tekijöitä, joiden perusteella kirjallisuushaut tehtiin. Artikkeleita haettiin laajalti monialaisista tietokannoista kattavuuden varmistamiseksi. Artikkelit käsitelivät tiedon jakamista ja sen altruistisia tai prososiaalisia tekijöitä. Haut tehtiin kansainvälisistä tiedejulkaisuista englanniksi, koska tietokannat indeksoivat lähinnä englanninkielisiä dokumentteja. Suomalaisia dokumentteja ja julkaisuja on hyvin vähän tai ei ollenkaan, joten haut keskitettiin kansainvälisiin englanninkielisiin tiedejulkaisuihin. Kriteerinä oli julkaisujen laadukkuus ja tieteellinen vertaisarviointi (*peer review*) laadun takeena. Käytössä ei ollut vuosirajausta. Artikkeleiden täytyi olla saatavissa tietokannan kautta kokotekstinä (perusteluna ajankäytölliset syyt).

Kriteerien ulkopuolelle jäivät esimerkiksi yliopistojen laitosten julkaisut, tutkimusraportit tai omat julkaisusarjat, muut kuin englanninkieliset julkaisut, muut kuin vertaisarvioitua artikkeleita ja kokotekstinä ei-saatavilla olleet julkaisut. Artikkeleista siis tulisi löytyä aiheisiin tiedon jakaminen, altruismi ja prososiaalisuus liittyvää tieteellisesti vertaisarvioitua tutkimussisältöä englannin kielellä.

Hakutermeinä käytettiin englanninkielisiä termejä: (1) *information sharing OR knowledge sharing OR information exchange*, (2) *altruism*, (3) *prosocial*. Mikäli tietokanta tuki tätä mahdollisuutta käytettiin hakulauseketta, jossa on katkaisumerkkejä ja

Boolean logiikkaa: (*altruism**) AND (*prosocial OR pro-social*) AND ("*information sharing*" OR "*knowledge sharing*" OR "*information exchange*"). Jos tietokanta ei ole tukenut edellä mainittuja hakulausekkeen rakentamismahdollisuuksia, käytettiin hakusanoja perusmuodossaan: *information sharing AND altruism AND prosocial*. Jos hakutuloksia palautui liikaa, haut rajattiin 200 ensimmäiseen palautuneeseen viitteeseen relevanssin mukaan lajiteltuna.

Seuraavassa (taulukko 2) on lueteltu läpikäytyt tietokannat, niistä löytyneiden viitteiden kokonaismäärä ja otsikon sekä abstraktin kriteereihin vastaavuuden perusteella seuraavaan vaiheeseen valikoituneet (joissakin tapauksissa itse artikkelin sisältöä selailtiin, jotta artikkelin relevanssi varmistuisi). Mikäli tietokanta palautti huomattavasti yli 200 viitettä, tarkastelu rajattiin ensimmäiseen 200 relevanssilajittelun mukaan palautuneeseen viitteeseen (Andor ja Google Scholar taulukossa 2). Yhteensä löytyneitä artikkeleita oli 133 kappaletta. Aineistoa ei ollut tarpeen rajata vuosiluvun tai teemojen rajauksen perusteella.

TAULUKKO 2. Viitehakujen tulokset, karsintavaihe yksi.

Tietokanta	Viitteiden kokonaismäärä	1. karsintavaiheen tulos
Emerald	208	26
Andor (Tampereen yliopiston kirjasto)	1135 (200 ensimmäistä)	53
Library & Information Science Collection (Proquest)	33	11
Library, Information Science & Technology Abstracts (LISTA) (Ebsco)	18	10
Communication & Mass Media Complete	2	1
Academic Search Ultimate	26	12
Google Scholar	4410 (200 ensimmäistä)	67
Yhteensä	5832 (tarkasteltu: 687)	133

Artikkelit kävivät läpi Finkin (2014) seulontavaiheen yksi (käytännön seula) eli tarkastelussa ovat olleet artikkelien otsikot ja tiivistelmät. Seuraavaksi artikkelit menivät seulontavaiheen kaksi läpi, jossa tarkastellaan metodologista laatua, kuten tutkimusasetelmaa, otantaa, datan keruuta, interventioita, datan analyysia, tuloksia ja johtopäätöksiä.

Erityisesti em. tekijöistä painotettiin artikkeleiden kykyä vastata tutkimuskysymykseen, ts. niistä löytyi tiedon jakamista sekä altruismia tai prososiaalisuutta käsittelevää empiristä tutkimusta. Tämä tarkoitti siis 133 löytyneen artikkelin tarkastelemista kokonaisuudessaan, joista 43 läpäisi seulan (taulukko 3) ja jotka otettiin mukaan varsinaiseksi aineistoksi.

TAULUKKO 3. Karsintavaiheiden viitteiden lukumäärät.

Vaihe	Viitteiden lukumäärä
Ensimmäinen karsintavaihe	133 kpl
Toinen karsintavaihe	43 kpl

Seuraavaksi oli vuorossa lopullisten työhön valittujen 43 artikkelin tietojen kerääminen tekstitiedostoon sekä taulukoihin. Lähdeviitteiden tutkimista eli manuaalista täydennys-hakua katsausta tehdessä ei nähty tarpeelliseksi, sillä materiaalia löytyi seulontavaiheen kaksi jälkeen jo opinnäytetyön laajuuteen nähden tarpeeksi. Aineistoa täydentäviä ha-kuja ei siis suoritettu.

Löytynyttä aineistoa läpikäydessä kävi ilmeiseksi, että suuri osa aineistosta noudatti sa-maa kvantitatiivisen tutkimuksen kaavaa hypoteeseineen. Tästä syystä perehdyttiin myös laadullisessa tutkimuksessa mahdollisiin tapoihin tiivistää aineistoa. Sisällönanalyysin yhteydessä on mahdollista kvantifioida aineistoa, ja tästä ovat kirjoittaneet Tuomi ja Sarajärvi (2009, ss. 120-122), Eskola ja Suoranta (2008, ss. 164-173) ja Saaranen-Kaup-pinen ja Puusniekka (2006). Luokittelun tai kategorioiden muodostamisen jälkeen voi-daan kvantifioida aineisto, jolloin nähdään asioiden esiintymistiheys. Sen voidaan nähdä tuovan erilaista näkökulmaa ja mahdollisesti merkittävää lisätietoa (Tuomi ja Sarajärvi 2009, s. 120-122). Lisäksi kvantifiointi systematisoi analyysiä (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Näissä lähteissä (Sarajärvi 2009, ss. 120-122; Eskola & Suoranta 2008, ss. 164-173; Saa-ranen-Kauppinen & Puusniekka 2006) ei nimenomaisesti mainittu systemaattisen kirjjal-lisuuskatsauksen yhteydessä tapahtuvaa tutkimusartikkelien sisällön kvantifiointia. Tie-teellisten tutkimusartikkelien sisältö on kuitenkin myös mahdollista nähdä kvantifioita-

vana aineistona. Suuren määrän melko samantyyppistä tietoa sisältävien kvantitatiivisten tutkimusartikkelien yhteydessä laadulliselta pohjalta tapahtuva kvantifointi havainnollistaa ja tiivistää sisältöä sekä tuo näkyville samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia tutkimusten sisällössä.

Finkin (2014) mallissa viimeiset vaiheet ovat tulosten syntetisointi, jossa mm. raportoidaan nykyinen tieto ja selitetään tutkimustulokset, ja tässä tapauksessa deskriptiivisen katsauksen tekeminen (kvalitatiivinen synteesi). Tämä tapahtui ensin käymällä läpi kaikki 43 katsaukseen valittua artikkelia ja poimimalla tekstitiedostoon olennaiset tutkimuskysymyksistä lähteneet tiedot, joita olivat seuraavat: vuosiluku, ensimmäisen kirjoittajan maa ja maanosa, laadullinen vai määrällinen tutkimus, konteksti/tutkittu ihmisryhmä, miten mahdollinen x- ja y-muuttuja oli määritelty, löydettiinkö muuttujien väliltä yhteys, muita huomioita, ammatillinen- vai arki-konteksti, altruismi-, prososiaalisuus- ja auttava käyttäytyminen -käsittelyn laadullinen arviointi, information vai knowledge sharing -käsitteen käyttö, mitä jaettiin, mitä teorioita tai malleja käytettiin, mikä määrä altruismi/prososiaalisuus/auttavan käyttäytymisen hypoteeseilla oli kaikista hypoteeseista). Nämä tiedot koottiin taulukoihin ja keskeisimmät tiedot ja huomiot esitettiin sanallisesti, joskin vain osa kootusta tiedosta tuli esille lopullisessa tulosluvussa. Liitteessä 2 on osa kerätyistä tiedoista taulukkomuodossa.

Myöhemmin joitakin kysymyksiä lisättiin aineiston perusteella ja käytiin aineiston artikkelit läpi toiseen kertaan etsien vastaukset uusiin kysymyksiin. Keskeinen tutkimuskysymys ("Miten altruismin, prososiaalisuuden ja auttamisen yhteyksiä tiedon jakamiseen on tutkittu?") kehittyi lopulta siten että mukaan lisättiin auttaminen löytyneen aineiston perusteella. Joitakin prosessin aikana harkittuja tutkimuskysymyksiä jätettiin pois, sillä niiden arvioitiin tuovan verrattain vähän lisäarvoa kokonaisuuteen.

Tekstitiedostoon poimittujen tietojen pohjalta laadittiin myös lopulliseen työhön liitetyt taulukot. Taulukoinnilla voidaan parantaa luettavuutta ja ymmärrettävyyttä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, s. 293). Google Docs- ja Microsoft Word -tekstinkäsittelyohjelmia sekä Microsoft Excel -taulukkolaskentaohjelmaa ja Affinity Photo -kuvankäsittelyohjelmaa käytettiin apuna taulukoiden ja kuvien tekemisessä.

Artikkeliaineistosta suuri osa esitti hypoteeseja altruismin ynnä muiden lähikäsitteiden yhteydestä tiedon jakamiseen. Näiden hypoteesien erittely käytettyihin muuttujiin (riippumaton ja riippuva) ja niiden tarkastelusta saatuihin tuloksiin vaikutti järkevältä strategialta tiivistää tietoa taulukkomuotoon. Hypoteesit on usein esitetty sanallisesti hie-man toisistaan poikkeavassa muodossa, joten niiden tarkastelu perusmuodossaan olisi johtanut listamaiseen tarkasteluun. Tällöin pääsisältö olisi saattanut hukkoa sanallisen muotoilun tieltä. Sen sijaan hypoteeseissa käytettyjen muuttujien käsittely omana kokonaisuutenaan ja jaottelu saatujen tulosten mukaan taulukossa toi analyysiin lisää havainnollisuutta ja tiiviyttä.

Moderoivat muuttujat oli myös varsin yksinkertaista esittää taulukkomuodossa, jossa keskeiset tutkitut muuttujat tulivat esiin. Käytettyihin muuttujiin ja niiden taustalla ole-viin käsitteisiin tiivistyy paljon tietoa tutkimusten tälle työlle relevantista sisällöstä, jol-loin niiden tarkastelu auttaa kokonaiskuvan luomisessa tutkielman aineistosta ja aihe-alueesta. Yksi aineistossa ollut polkumalli esitettiin kuvana käyttäen hyväksi polkudia-grammin visuaalisuutta ja muuttujien yhteyksien havainnollistamista; pelkkä sanallinen tai taulukkomuotoinen selittäminen ei tässä tapauksessa johtaisi samaan havainnolli-suuteen. Verkkopalveluiden motivaatioiden tapauksessa päähuomio kohdistui käytet-tyihin motivaatiokategorioihin ja niiden sijoitukseen suhteessa toisiinsa. Erilaisten tutki-muksellisten lähestymistapojen eroavaisuuksia pyrittiin ottamaan analyysissä huomi-oon, jotta päätulokset pääsisivät mahdollisimman hyvin esille.

Taulukkomuodossa olevaan liitteeseen 2 koottiin kaikkien tutkimusten keskeiset tiedot. Liite 2:n kautta tutkimukseen syntyy systemaattisen metodin ohella lisäläpinäkyvyyttä, sillä käymällä sen läpi voi tarkistaa yksittäisten tutkimusten tiedot sekä kontekstin ja saada sen lukemalla kokonaiskuvan mukaan otettujen tutkimusten relevanteista piir-teistä. Näistä muodostunutta kuvaa voi verrata kirjoittajan omiin johtopäätöksiin ilman että lukija joutuu itse lukemaan kaikkia viitattuja tutkimuksia kokonaisuudessaan. Liit-teen kautta voi myös tarkistaa jonkin tutkimusviitteen keskeiset tiedot.

4.4 Aineisto liitteessä

Lista tutkielman aineistona käytetyistä 43 tieteellisestä artikkelista löytyy tutkielman lopusta liitteestä 1. Liitteessä 1 on kerrottu artikkelien kirjoittaja tai kirjoittajat, ilmestymisvuosi, artikkelin otsikko ja tieteellinen julkaisu.

5 TULOKSET

Tässä luvussa esitetään vastaukset tutkielmassa aiemmin kerrottuun tutkimuskysymyksen systemaattisella kirjallisuuskatsauksella mukaan seuloitujen 43:n tieteellisen artikkelin perusteella. Artikkelien keskeiset tulokset esitellään kolmessa alaluvussa.

5.1 Tulokset jaoteltuna

Tässä luvussa esitetään artikkeliaineiston tutkimusten keskeiset tulokset liittyen altruismiin, prososiaalisuuden ja auttamisen suhteeseen tiedon jakamiseen. Tulosten esittelyssä käytetään taulukointia ja ryhmittelyjä sekä kvantifiointia, mikä sopii analysointitavaksi tutkimusaineiston suurelta osalta kvantitatiivisen luonteen takia.

Yhteensä aineistossa on 43 tutkimusta. Kvantitatiivisia tutkimuksia on 40 kappaletta eli valtaosa (93 %). Kvalitatiivista tutkimusta esiintyy kolmessa tutkimuksessa 43:sta (Peddibhotla & Subramani 2007; Razmerita ym. 2016; Wasko & Faraj 2000). Survey-tutkimusta edustavat 41 artikkelia, lisäksi aineistossa on yksi kontrolloitu koe (Hung, Durcikova ym. 2011) ja yksi sisällönanalyysi (Peddibhotla & Subramani 2007). Yksi tutkimus sisältää surveyn lisäksi puolistrukturoidun haastattelun (Razmerita ym. 2016).

Artikkelien keskeiset tulokset on jaoteltu kolmeen eri alalukuun, jotka on merkitty taulukkoon 4. Samantyyppiset tutkimukset käsitellään yhdessä. Ensimmäisessä jaottelussa (alaluku 5.1.1) käydään läpi tutkimusten altruismiin, prososiaalisuuden ja auttamisen sekä tiedon jakamisen yhdistävät suoran vaikutuksen hypoteesit (X:n vaikutus Y:hyn), niistä saadut tulokset ja ryhmitellään käsitteet. Toisessa jaottelussa käsitellään artikkeliaineiston moderoivat muuttujat ja polkumalli (alaluku 5.1.2). Kolmanneksi käydään läpi tutkimukset, joissa käsitellään motivaatioita eri verkkopalveluissa (alaluku 5.1.3).

TAULUKKO 4. Tulosten jaottelu alalukuihin.

Tulosten jaottelu	Tutkimuksia	Luku
Suoran vaikutuksen hypoteesit, tulokset ja käsitteiden ryhmittely: altruismi/prososiaalisuus/auttaminen/muu → tiedon jakaminen (X → Y)	35 (76 %)	Alaluku 5.1.1
Moderoivat muuttujat ja polkumalli	5 (11 %)	Alaluku 5.1.2
Motivaatiot eri verkkopalveluissa	6 (13 %)	Alaluku 5.1.3

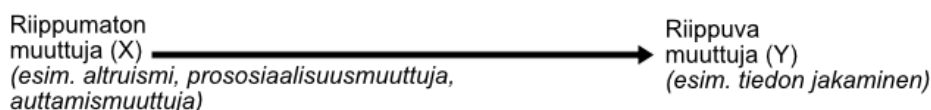
Kahden tutkimuksen hypoteesien sisältöä käsitellään kahdessa eri alaluvussa. Jalilin ja Salempourin (2020) ja Linin (2008) tutkimustuloksia käsitellään sekä suoran vaikutuksen hypoteesien että moderoivien muuttujien yhteydessä.

5.1.1 Suoran vaikutuksen hypoteesit, tulokset ja käsitteiden ryhmittely

Hypoteesit ovat ominaisia kvantitatiiviselle tutkimukselle ja ne keskittyvät eroihin, suhteisiin tai syihin. Hypoteesit ilmaistaan väitemuodossa. Suuntaa osoittavat hypoteesit esittävät positiivisen tai negatiivisen riippuvuuden tutkimuksen kohteena olevien ilmiöiden välillä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, s. 149-150). Tässä tutkielmassa tarkasteltavien artikkeleiden relevanttien hypoteesien väitteet on koottu alkuperäisessä muodossaan suomennettuna liitteeseen kaksi.

Yhtenä esimerkkinä yksinkertaisesta suoran vaikutuksen hypoteesista (Frazier, Tix & Barron 2004, s. 116) on aineiston Jalilin ja Salempourin (2020) tutkimuksen hypoteesi H1, joka on ilmaistu muodossa ”altruismilla on positiivinen vaikutus tiedon jakamiseen.” Muuttujat ovat tässä tapauksessa ”altruismi” (surveyssä 5 kysymystä) ja ”tiedon jakaminen” (7 kysymystä), joiden välistä yhteyttä tarkastellaan tilastollisesti ja väitteelle saatiin tukea. Tässä ja seuraavassa luvussa tarkastellaan tutkimusten hypoteeseissa käytettyjen muuttujien sisältöä, kvantifioidaan lukumääriä ja riippuvuustarkasteluista saatuja tuloksia (hypoteesille saatiin tai ei saatu tukea). Lisäksi ryhmittellään käsitteitä ja muuttujia havainnollisempaan muotoon verrattuna vain niiden yksinkertaiseen listaamiseen.

Tässä luvussa tarkastellaan artikkeliaineiston suoria vaikutuksia (*direct effects*) etsiviä hypoteeseja, joissa on vain kaksi muuttujaa (riippumaton ja riippuva, X ja Y), joiden riippuvuutta tarkastellaan. Suoran vaikutuksen hypoteesia on havainnollistettu kuviossa 9 (Frazier, Tix & Barron 2004, s. 116).

KUVIO 9. Suoran vaikutuksen hypoteesit. Mukailtu Frazierin, Tixin ja Barronin (2004, s. 116) kuvion perusteella.

Riippumattomat muuttujat käsittelevät tämän tutkielman yhteydessä motivaatioita, kuten altruismia, prososiaalisia motiiveja ja auttamisen iloa, ja riippuvana muuttujana toimii tiedon jakaminen, joka on käsitteellistetty ja operationalisoitu eri tavoilla eri tutkimuksissa. Seuraavassa luvussa tarkastellaan aineiston artikkelien monimutkaisempia tapauksia, joissa on lisätty väliin moderaattorimuuttuja ja yhtä polkumallia.

Tämän luvun aineisto koostuu yhteensä 35 artikkelista, jotka ovat kaikki kvantitatiivisia. Yhtä kokeellista tutkimusta (Hung, Durcikova ym. 2011) lukuun ottamatta ne ovat kaikki survey-tutkimuksia.

5.1.1.1 Muuttujat ja tulokset taulukkomuodossa

Taulukossa 5 luetellaan ja ryhmitellään kaikki artikkeliaineiston suoran vaikutuksen hypoteesien muuttujat (riippumattomat ja riippuvat) sekä hypoteesien ilmoitetut tulokset. Aineiston analysoinnin perusteella ryhmiä muodostettiin kuusi: altruismi, auttamisen ilo (*enjoyment of helping others*), huoli toisista, prososiaalinen arvo-orientaatio, prososiaalinen sitoutuminen ja sisäinen motivaatio.

Taulukon 5 sarakkeet jakautuvat siten, että vasemmalla on lueteltu motivaatioon vaikuttavat riippumattomat muuttujat (X), kun taas oikealla on tiedon jakamista tarkastelevat riippuvat muuttujat (Y), jotka on jaettu tuettujen ja ei-tuettujen tulosten sarakkeisiin.

Taulukkoa 5 luetaan siten, että lihavoituun X-muuttujan käsitteeseen (esim. altruismi, huoli toisista) liittyvät Y-muuttujat (tiedonjakamismuuttujat) ovat kahdessa oikealla olevassa sarakkeessa, mutta samalla rivillä. Näin tietyn riippumattoman muuttujan vaikutuksista saadut tuetut tai ei-tuetut tulokset on mahdollista nähdä vertailemalla kahta oikealla olevaa saraketta.

Muuttujat ovat aakkosjärjestyksessä ja taulukon kohtien numerointi on ainoastaan havainnollistamista ja eri käsitteiden (muuttujien) lukumäärien arviointia varten, eikä viittaa muuhun järjestykseen. Käsitteen jälkeen suluissa on tiettyä käsitettä riippuvana tai riippumattomana muuttujana käyttävät tutkimukset. Joitakin käsitteitä on lisätty toisten

alakohdiksi, esimerkiksi aikomuksen jakaa tietoa alle on merkitty kohdat käyttäytymis-
aikomus ja käyttämisaikomus. Käyttäytyminen-sana liitetään viidessä artikkelissa tiedon
jakamiseen (muodossa tiedonjakamiskäyttäytyminen).

TAULUKKO 5. Suoran vaikutuksen hypoteesien muuttujat ja tulokset.

Riippumaton muuttuja (X): Altruismi/auttaminen/prososiaalisuus/muu	Riippuva muuttuja (Y): Tiedon jakaminen	
	Tuettu/merkitsevä tulos	Ei-tuettu/ei-merkitsevä tulos
<p>Altruismi, n = 24</p> <p>(Balogun 2014; Chen ym. 2014; Chiang & Hsiao 2015; Cho ym. 2010; Dehghani ym. 2015; Hung, Lai & Chang 2011; Hung, Durcikova ym. 2011; Ibrahim ym. 2018; Iglesias-Pradas ym. 2017; Iskoujina & Roberts 2015; Jalili & Salempour 2020; Lee, Lee & Sanford 2011; Lee, Park ym. 2011; Liao, Yuan & McComas 2018; Lin 2008; Ma & Chan 2014; Matić ym. 2017; Plume & Slade 2018; Ramasamy & Thamaraiselvan 2011; Sharabati 2018; Ting ym. 2014; Tromp & Long 2013; Wu, Lin ym. 2009; Xu & Li 2015)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aikomus jakaa tietoa (Dehghani ym. 2015; Plume & Slade 2018; Tromp & Long 2013) <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Käyttäytymisaikomus (Hung, Lai & Chang 2011; Lee, Kim & Kim 2015) 1.2. Käyttämisaikomus (Iglesias-Pradas ym. 2017) 2. Asenne tiedon jakamiseen (Cho ym. 2010; Dehghani ym. 2015; Matić ym. 2017; Ting ym. 2014) 3. Halukkuus tarjota tietoa (Lee, Lee & Sanford 2011) 4. Jatkuvuusmotivaatio (Chiang & Hsiao 2015) 5. Kokoukseen koettu tyytyväisyys (Hung, Durcikova ym. 2011) 6. Tiedon jakaminen (Dehghani ym. 2015; Iskoujina & Roberts 2015; Jalili & Salempour 2020; Lin 2008; Ramasamy & Thamaraiselvan; Sharabati 2018) <ol style="list-style-type: none"> 6.1. Hiljaisen tiedon jakaminen (Balogun 2014) 6.2. Online-tiedonjakamiskäyttäytyminen (Ma & Chan 2014) 7. Yhteisöön osallistumiseen voimakkaampi vaikutus kuin sisältöön myötävaikuttamiseen (Xu & Li 2015) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aikaansaattujen ideoiden lukumäärä, ideoiden hyödyllisyys, ideoiden luovuus (Hung, Durcikova ym. 2011) 2. Asenne riskitiedonjakamiseen (Liao, Yuan & McComas 2018) 3. Jakamiskäyttäytyminen (Chiang & Hsiao 2015, YouTubessa) 4. Sosiaalinen identiteetti [<i>joka hypoteettisesti vaikuttaa musiikinjakamisaikomukseen</i>] (Lee, Park ym. 2011) 5. Tiedon jakaminen (Ibrahim ym. 2018) 6. Tiedon vastaanottaminen (Ibrahim ym. 2018)
<p>Auttamisen ilo, n = 7</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Asenne tiedonjakamiseen (Chennamaneni ym. 2012, 	

<p>Auttamisen ilo, n = 4 (Beck ym. 2015, <i>enjoyment in helping others</i>; Liao, To & Hsu 2013, <i>enjoying helping</i>; Razmerita ym. 2016; Yu ym. 2010, <i>enjoyment related to helping others</i>)</p> <p>Koettu toisten auttamisen ilo, n = 2 (Chennamaneni ym. 2012, <i>perceived enjoyment in helping others</i>; Wu & Zhu 2012, <i>perceived enjoyment in helping others</i>)</p> <p>Jakamisen ilo, n = 1 (Kim ym. 2015, <i>sharing enjoyment/self-satisfaction from helping others</i>)</p>	<p>Liao, To & Hsu 2013; Wu & Zhu 2012)</p> <p>2. Tiedonjakamiskäyttäytyminen (Kim ym. 2015; Razmerita ym. 2016; Yu ym. 2010)</p> <p>3. Tiedon integrointi (Beck ym. 2015)</p> <p>4. Tiedon luominen (Beck ym. 2015)</p>	
<p>Huoli toisista, n = 1 (Benbunan-Fich & Koufaris 2013)</p>		<p>1. Julkiset kontribuutiot (Benbunan-Fich & Koufaris 2013)</p>
<p>Prososiaalinen arvo-orientaatio, n = 1 (Jadin ym. 2012)</p>	<p>1. Tiedon jakaminen (Jadin ym. 2012)</p>	
<p>Prososiaalinen sitoutuminen, n = 1 (Tseng & Kuo 2014)</p>	<p>1. Tiedonjakamiskäyttäytyminen: antaminen (Tseng & Kuo 2014)</p>	<p>1. Tiedonjakamiskäyttäytyminen: vastaanottaminen (Tseng & Kuo 2014)</p>
<p>Sisäinen motivaatio, n = 1 (Bello & Oyekunle 2014)</p>	<p>1. Tiedonjakamiskäyttäytyminen (Bello & Oyekunle 2014)</p>	

Riippumattomien muuttujien käsitteitä on määritelty tutkimuksissa jonkin verran eri tavoilla, mutta tässä yhteydessä ei mennä tarkempaan käsitteiden analyysiin, vaan ne otetaan aineistossa ilmenevässä muodossa ja kategorisoidaan käytettyjen termien perusteella. Altruismikäsite on määritelty esimerkiksi seuraavalla tavalla: ”Altruismi tai epäitsekkyyks on toisten hyvinvoinnista huolehtimisen harjoittamista” (Matić ym. 2017). Edellä mainitun tutkimuksen yhteydessä siis altruismikäsitettä käytetään käyttäytymisestä, ei niinkään puhtaasta motivaatiosta. Toisten auttamisen ilo on määritelty esimerkiksi ”nautinnoksi, joka syntyy toisten auttamisen ilon havainnoimisesta” (Beck ym. 2015). Tämä käsite liittyy enemmän auttavaan käyttäytymiseen kuin altruismiin tai prososiaalisuuteen motivaationa tai toimintana. Huoli toisista ja toisten tiedon tarpeista liitetään myös vahvasti altruismiin (Benbunan-Fich & Koufaris 2013). Prososiaalinen arvo-

orientaatio liittyy yksilöihin, jotka pyrkivät maksimoimaan yhteisen lopputuleman (*joint outcome*) sekä heille itselleen että toisille (individualistiset orientaatiot pyrkivät maksimoimaan vain oman lopputulemansa). Prososiaalinen sitoutuminen liittyy altruististen ja egoististen motivaatioiden lisäksi ryhmään liittyvään identifiikaatioon ja ryhmään sitoutumiseen (Tseng & Kuo 2014). Sisäisen motivaation käsitteen kerrotaan perustuvan altruismiin ja se liittyy myös prososiaalisiin motiiveihin (Bello & Oyekunle 2014). Tutkimuksissa käytetyt käsitteet ja muuttujat painottavat eri puolia viitekehyksessä käsitellyistä malleista ja teorioista. Artikkeliaineiston käsitteiden hyödyntämisessä on selvää vaihtelevuutta.

Riippumattomat X-muuttujat on siis ryhmitelty taulukossa kuuteen eri ryhmään. Altruismi-käsitettä käyttäviä tutkimuksia on 24 ja auttamisen iloa käsitteleviä tutkimuksia 7. Lisäksi aineistossa esiintyi yhdellä maininnalla käsitteet huoli toisista, prososiaalinen arvo-orientaatio, prososiaalinen sitoutuminen ja sisäinen motivaatio. Altruismia käsitteleviä tutkimuksia on selvästi eniten ja ne muodostavat suurimman ryhmän. Prososiaalisuuteen viittaavia tutkimuksia oli vain kaksi, mikä on verrattain vähän suhteessa altruismiin. Yllätyksellisesti mukaan tuli seitsemällä tutkimuksella käsite auttamisen ilo, vaikka aineistoa tietokannoista haettaessa auttaminen käsitteenä ei ollut alun perin lainkaan mukana.

Tiedon jakamisen käsitteistä ja muuttujista voidaan tehdä se havainto, että tiedon jakamista on käsitteellistetty ja mitattu hyvin eri tavoilla. Verrattuna riippumattomiin X-muuttujiin (6 kategoriaa) laajuus on vieläkin suurempi. Pelkkää yksinkertaisesti käsitteellistettyä ”tiedon jakamista” mittaavia tutkimuksia on melko vähän (8 artikkelia), useimmiten Y-muuttuja on käsitteellistetty jotenkin muulla tavoin, spesifimmin. Esimerkiksi aikomus jakaa tietoa, asenne tiedonjakamiseen, halukkuus tarjota tietoa, tiedon luominen tai tiedon integrointi ovat eräitä käytettyjä käsitteitä ja muuttujia. Tulosten perusteella voisikin sanoa, että ”tiedon jakaminen ei ole vain yksinkertaista tiedon jakamista.” Tiedon jakamista siis voidaan käsitteellistää, operationalisoida ja mitata monin eri tavoin.

Kartoittavan katsauksen osana taulukko 5 luo kuvan siitä, että aihetta on lähestytty tutkimuksessa usein eri tavoin ja erityisesti altruismin osuutta tiedon jakamiseen on tutkittu varsin runsaasti. Altruismi ei näin ollen esiinny tutkimuskirjallisuudessa vain yksittäisiä tai harvoja kertoja, vaan sitä on tutkittu laajalti tiedon jakamisen motivaatiotekijänä (24 artikkelia). Sen sijaan prososiaalisten tekijöiden osuus oli edustettuna aineistossa varsin vähäisesti erityisesti suhteessa altruismiin (2 artikkelia), mutta auttamisen iloa (7 artikkelia) on tutkittu jonkin verran.

Suorien hypoteesien kohdalla on havaittavissa, että vaikka tuettuja, merkitseviä tuloksia on saatu enemmän kuin ei-tuettuja, julkaisuissa on kuitenkin molempia. Tämä kertoo siitä, että kaikissa tapauksissa esimerkiksi altruismin ei havaittu vaikuttavan tiedon jakamiseen ja siten se ei ole itsestään selvästi aina läsnä vaikuttimien joukossa, vaan esimerkiksi mahdollista otoskohtaisuutta esiintyy. Tässä tulee esiin systemaattisen kirjallisuuskatsauksen hyöty aineiston kartoituksessa: laaja aineisto auttaa kattavan kuvan saamisessa ilmiöstä.

Taulukosta löytyy useita mielenkiintoisia muuttujia ja myös negatiivisia tuloksia. Eräs mielenkiintoinen tiedonjakamismuuttuja on jatkuvuusmotivaatio, joka viittaa jatkuvaan sisäiseen motivaatioon YouTube-videoiden jakamiseen (Chiang & Hsiao 2015). Lisäksi mielenkiintoinen hypoteesi on Xun ja Lin (2015) esittämä, jossa yhteisöön osallistumiseen esitettiin olevan altruismilla (sisäinen motivaatio) voimakkaampi vaikutus kuin sisältöön myötävaikuttamiseen Wikipedian kontekstissa, ja tälle löydettiin tukea. Molemmat muodot voidaan kuitenkin nähdä tiedon jakamisena ja vähintään osa niihin liittyvistä survey-kysymyksistä (Xu & Li 2015, s. 285) käsittelee tiedon jakamista. Sosiaalinen identiteetti tarkoittaa merkitykselliseen sosiaaliseen ryhmään kuulumista, joka edelleen vaikuttaisi musiikkitiedonjakamisaikomukseen, mutta tälle ei löydetty altruismihypoteesilla tukea (Lee, Park ym. 2011). Tutkijoiden mukaan musiikin jakaminen sosiaalisissa verkostopalveluissa voikin johtua ennemminkin itseä palvelevista motivaatioista, kuten itsensä ilmaisusta (Lee, Park ym. 2011, s. 726). Benbunan-Fichin ja Koufarisin (2013) tutkimuksessa ei löydetty tukea (altruistisen) huolen toisista ja sosiaalisen verkostopalve-

lun julkisten kirjanmerkkien määrän välillä, mutta syyksi esitetään, että huoli toisista liittyisikin erityisesti laadun ylläpitämiseen, ei määrään. Liaon, Yuanin ja McComasin (2018) tutkimuksessa ei löydetty yhteyttä altruismin ja perunaruttoa koskevan tiedonjakamisasetteen välillä, mutta esitettiin että vaikutuskanavana toimisivat mahdollisesti relationaaliset ja erityisesti yhteisön kollektiivisuuteen liittyvät mekanismit, kuten vastavuoroisuus ja sitoutuminen. Muut syyt voivat siis joissakin tapauksissa peittää tai jättää varjoonsa altruismin vaikutuksen.

Tiedon jakaminen tai tiedonjakamiskäyttäytyminen on kahdessa artikkelissa jaettu antamiseen ja vastaanottamiseen (Ibrahim ym. 2018; Tseng & Kuo 2014). Mielenkiintoisesti tiedon vastaanottamisen hypoteesit eivät saaneet tukea, eli yhteyttä altruismin ja prososiaalisen sitoutumisen kanssa ei löydetty. Tämä saattaa viitata siihen, että tiedon vastaanottamisen yhteydessä altruistiset, prososiaaliset tai auttavat motivaatiotekijät eivät vaikuta yhtä voimakkaasti kuin tiedon antamisen yhteydessä.

5.1.1.2 Muuttujien lukumäärät taulukkomuodossa

Edellä olevan luvun taulukkokäsittelyssä (taulukko 5) käytiin läpi tutkimusaineiston suoran vaikutuksen hypoteesien muuttujia ja tuloksia sekä niiden ryhmittelyä. Edeltävässä taulukossa ei kuitenkaan näkynyt selvästi kaikkia jaoteltuja kohtia selvästi kvantifioituina. Tätä varten alla olevaan taulukkoon 6 on koottu tiivistetyssä muodossa päämuuttajat ja niiden tarkasteluista artikkeleissa saadut tulokset (yhteys tiedon jakamiseen). Artikkeleita on yhteensä 35 kappaletta.

Taulukossa 6 ensimmäisessä sarakkeessa on ilmoitettu tarkasteltava käsite (riippumaton X-muuttuja), jota seuraa tutkimusten lukumäärä seuraavassa sarakkeessa. Tutkimusten lukumääriä käsitteittäin voi vertailla taulukon toisen sarakkeen pystysuorassa ulottuvuudessa. Oikealla olevissa kahdessa sarakkeessa ilmaistaan kyseisen muuttujan yhteydessä saadut tuetut (merkitsevät) ja ei-tuetut (ei-merkitsevät) tulokset, joita voi vertailla näiden taulukon solujen välillä. Tuloksia on enemmän kuin tutkimuksia, sillä useassa artikkelissa on enemmän kuin yksi relevantti hypoteesi ja näin ollen myös enemmän kuin yksi tulos artikkelia kohti.

Taulukosta 6 havaittavissa olevia keskeisiä lisähuomioita ovat seuraavat: altruismikäsitettä käyttävät tutkimukset muodostavat suurimman osan aineistosta (79 %) ja seuraavana kategoriana seuraa auttamisen ilo (20 %). Muita käsitteitä on käytetty ainoastaan yksittäisissä tutkimuksissa ja näin ollen ne ovat prosentuaalisesti pieniä kategorioita. Prososiaalisuutta on tutkittu kahdessa artikkelissa (5,7 %). Se siis esiintyy aineistossa josakin määrin, mikä laajentaa käsittelyä myös tältä osin puhtaan altruismin ulkopuolelle. Altruismihypoteeseista noin neljä viidesosaa (79 %) on saanut tukea (tilastollisesti merkitsevän tuloksen), mutta merkittävässä osassa tutkimuksia tukea ei ole löytynyt (21 %). Auttamisen ilon yhteydessä kaikki tutkimukset tuottivat tukea hypoteesille, kun taas huoli toisista -käsitettä muuttujana käyttänyt tutkimus ei löytänyt tilastollista yhteyttä tiedon jakamiseen. Prososiaalisia muuttujia (prososiaalinen arvo-orientaatio ja prososiaalinen sitoutuminen) ja sisäistä motivaatiota käyttäneet tutkimukset löysivät hypoteeseilleen tukea.

TAULUKKO 6. Suoran hypoteesin tutkimusten lukumäärät ryhmiteltynä sekä tulokset.

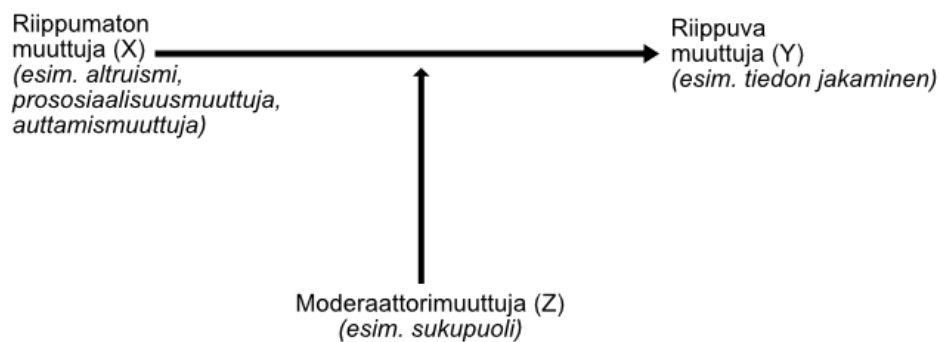
Käsite (riippumaton X-muuttuja)	Tutkimukset, n (%)	Tuetut/merkitsevät tulokset	Ei-tuetut/eimerkitsevät tulokset
Altruismi	24 (68,6 %)	22 (79 %)	6 (21 %)
Auttamisen ilo	7 (20 %)	8 (100 %)	-
Huoli toisista	1 (2,9 %)	-	1 (100 %)
Prososiaalinen arvo-orientaatio	1 (2,9 %)	1 (100 %)	-
Prososiaalinen sitoutuminen	1 (2,9 %)	1 (100 %)	-
Sisäinen motivaatio	1 (2,9 %)	1 (100 %)	-

5.1.2 Moderoivat muuttujat ja polkumalli

Moderoiva muuttuja viittaa tilanteeseen, jossa kolmas tekijä moderoi riippumattoman ja riippuvan muuttujan välistä suhdetta. Riippumattoman X-muuttujan ja riippuvan Y-

muuttujan yhteys riippuu tietyn moderaattorimuuttujan saamasta arvosta. (Kaakinen & Ellonen 2022). Moderoivaa muuttujaa voidaan nimittää myös moderaattorimuuttujaksi tai muovaavaksi tekijäksi.

Muuttujia on siis yksi enemmän kuin edellisissä suoran vaikutuksen hypoteesien tarkasteluissa, joissa tarkasteltiin kahden muuttujan yhteyttä ja tuloksia. Moderointia voidaan havainnollistaa kuviolla 10, jossa moderaattorimuuttuja Z sijoittuu riippumattoman (X) ja riippuvan muuttujan (Y) välille.

KUVIO 10. Moderaattorimuuttuja säätelee riippumattoman ja riippuvan muuttujan välistä yhteyttä. Mukailtu Frazierin, Tixin ja Barronin (2004, s. 116) perusteella.

Moderoivien muuttujien mukaan ottaminen vie kysymystenasetteluita peruskysymyksiä pidemmälle verrattuna suoran vaikutuksen hypoteeseihin, ja niiden avulla voidaan vastata kysymyksiin ”kenelle?” tai ”milloin?” Kyseessä on interaktio, jossa yhden muuttujan vaikutus riippuu toisen tasosta. (Frazier, Tix ja Barron 2004, s. 116.)

5.1.2.1 Moderoivat muuttujat

Tässä luvussa käydään läpi artikkeliaineiston moderoivia muuttujia käsittelevät hypoteesit ja niiden tulokset (4 artikkelia) ja seuraavassa luvussa käydään läpi lisäksi yksi polku-malli (1 artikkeli). Verrattuna suoran vaikutuksen hypoteeseihin, joita oli 43 artikkelin kokonaisuudesta 35 artikkelissa (81 %), moderoivia muuttujia esiintyy selvästi vähemmän (4 artikkelia 43:sta, 9 %). Tämä hypoteesilaji ei siis ole tutkimusaineistossa läheskään yhtä suuressa määrin edustettuna kuin suoran vaikutuksen hypoteesit.

Kaikki tutkimusartikkelien aihepiiriin liittyvät moderaattorimuuttujat on lueteltu taulukossa 7, jonka sarakkeissa esitetään tutkimus, riippuva X-muuttuja, moderaattorimuuttuja, riippumaton Y-muuttuja ja tarkastelusta saatu tulos. Taulukosta 7 käy selville, että altruismi esiintyy sekä riippuvana muuttujana että moderaattorimuuttujana, sen sijaan riippumattomana muuttujana on aina joko tiedon jakaminen (3 artikkelia: Jalili & Salempour 2020; Lin 2008; Wu, Lin ym. 2009) tai tiedonjakamisaikonus (1 artikkeli: Chen ym. 2014). Yhteensä kuudessa eri tarkastelussa tukea hypoteeseille on saatu neljässä tapauksessa (67 %), kahdessa tapauksessa tukea ei löytynyt.

TAULUKKO 7. Moderoivia muuttujia käyttävien tutkimusten muuttujat ja tulokset.

Tutkimus	Riippuva (X)	Moderattori	Riippumaton (Y)	Tulokset
Chen ym. (2014)	Yhteisöluottamus	Altruismi	Tiedonjakamisaikonus	Tuettu
Jalili & Salempour (2020)	Altruismi	Työryhmän tunneilmapiiri: (1) negatiivinen, (2) positiivinen	Tiedon jakaminen	(1) Negatiivinen tunneilmapiiri: ei tuettu, (2) positiivinen tunneilmapiiri: tuettu
Lin (2008)	Altruismi	Sukupuoli	Tiedon jakaminen	Tuettu
Wu, Lin ym. (2009)	(1) Kollegoihin luottaminen, (2) esimieheen luottaminen	Altruismi	Tiedon jakaminen	(1) Kollegoihin luottaminen: tuettu, (2) esimieheen luottaminen: ei tuettu

Kaikissa moderoivan muuttujan sisältävissä aineiston artikkeleissa siis esiintyy yhteisenä tekijänä altruismi ja tiedon jakaminen tai tiedonjakamisaikonus, jotka on näin ollen yhdistetty yhteisöluottamukseen (Chen ym. 2014), työryhmän negatiiviseen tai positiiviseen tunneilmapiiriin (Jalili & Salempour 2020), sukupuoleen (Lin 2008) tai kollegoihin tai esimieheen luottamiseen (Wu, Lin ym. 2009).

Chenin ym. (2014) artikkelissa tutkitaan altruismin ja yhteisöluottamuksen (*community trust*) yhteyttä opettajien virtuaaliyhteisön kontekstissa. Yhteisöluottamusta vaaditaan

ja sillä on tärkeä rooli, jotta menestyksellistä vastavuoroista vuorovaikutusta ja tiedon jakamista voi syntyä (Chen ym. 2014, ss. 168-169). Hypoteesi H2 esittää seuraavaa: altruismi moderoi yhteisöluottamuksen ja tiedonjakamisaikomuksen suhdetta siten, että mitä suurempi altruismifrekvenssi, sitä selvempi positiivinen yhteys yhteisöluottamuksen ja tiedonjakamisaikomuksen välillä tulee olemaan (Chen ym. 2014, s.171). Hypoteesi sai tukea. Tulokset merkitsevät, että altruismi toimii potentiaalisena tiedon jakamisen mahdollistajana opettajien virtuaaliyhteisössä. Altruismi kasvatti yhteisöluottamuksen ja tiedonjakamisaikomuksen välistä suhdetta. Positiivinen yhteys yhteisöluottamuksen ja tiedonjakamisaikomuksen välillä oli vahvempi, kun opettajat kokivat korkeamman altruismitason kuin matalammalla altruismitasolla. (Chen ym. 2014.)

Työryhmän tunneilmapiirin vaikutusta altruismin ja tiedon jakamisen välittäjänä tutkitaan Jalilin ja Salempourin (2020) julkaisussa. Työryhmän tunneilmapiiriä luonnehtii havaittujen tunteiden ja tunteiden vaihdon ilmeneminen tiettyssä työryhmässä (Jalili & Salempour 2020). Hypoteesit jaetaan negatiiviseen tunneilmapiiriin (H6a-1) ja positiiviseen tunneilmapiiriin (H6a-2), joista jälkimmäinen sai tukea. Positiivisessa työryhmän tunneilmapiirissä korkean altruismin työntekijät jakavat enemmän tietoa. Negatiivinen tunneilmapiiri on neutraali suhteessa altruismiin ja tiedon jakamiseen (Jalili & Salempour 2020).

Lin (2008) tarkastelee sukupuolta moderaattorina altruismin ja tiedon jakamisen välillä. Hypoteesi sai tukea. Altruismin vaikutuksen tiedon jakamiseen todettiin olevan vahvempi naisilla kuin miehillä (Lin 2008).

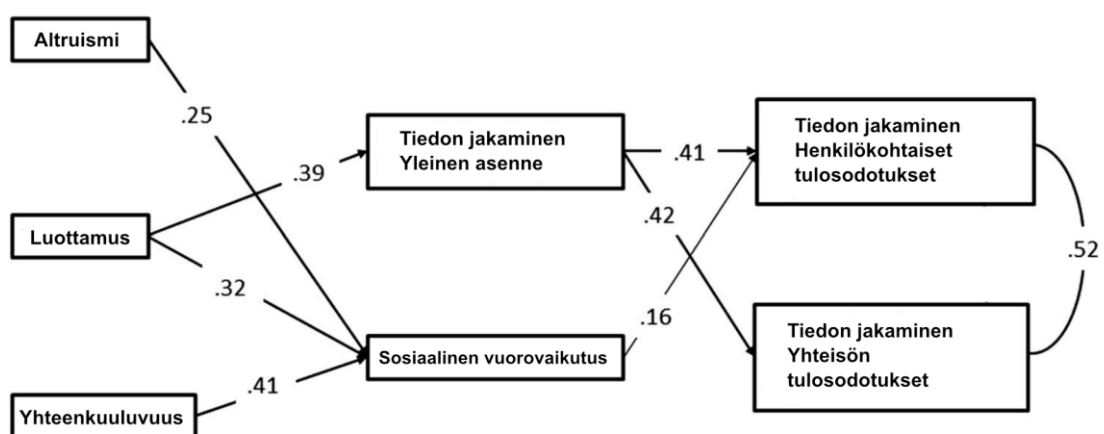
Viimeisenä moderoivan muuttujan osuutta tarkastelevana tutkimuksena on Wun, Linin ym. (2009) kollegoihin ja esimieheen kohdistuvan luottamuksen (riippuvina X-muuttujina) ja altruismin (moderaattorina) tiedon jakamiseen yhdistävät hypoteesit (3a ja 3b). Kollegoihin luottamuksen kohdalla hypoteesi sai tukea, esimieheen luottamuksen tapauksessa ei. Tuloksena altruismilla oli positiivinen ja merkitsevä vaikutus tiedon jakamiseen. Luottamus kollegoihin vaikuttaa enemmän tiedon jakamiseen matalan altruismitason työntekijöiden keskuudessa. Hyvin altruistisille työntekijöille tiedon jakaminen ei riipu siitä luottaako kollegoihin vai ei. (Wu, Lin ym. 2009.)

Kokonaisuutena aineiston moderoivia muuttujia käsittelevät tutkimukset laajentavat huomattavasti tietämystä käsiteltyjen eri tekijöiden sekä altruismin ja tiedon jakamisen välisistä yhteyksistä. Yhteisöluottamuksella ja korkealla altruismitasolla on merkitystä tiedon jakamiseen (Chen ym. 2014), positiivinen tunneilmapiiri tehostaa altruismin vaikutusta tiedon jakamiseen (Jalili & Salempour 2020), sukupuoli on merkitystä altruismin ja tiedon jakamisen välittäjänä (Lin 2008) ja korkea altruismitaso vaikuttaa tiedon jakamisen jatkumiseen myös silloin kun kollegoihin ei luoteta (Wu, Lin ym. 2009.)

5.1.2.2 Polkumalli

Polkumallia voidaan käyttää kausaalisten suhteiden testaamiseen ja esittämiseen, jossa useat muuttujat (riippuvat ja riippumattomat) voivat vaikuttaa toisiinsa. Kausaalisuhteiden suunta ja voimakkuus esitetään nuolten avulla. (Yang 2018.) Aineiston 43 artikkelin joukosta yhdessä on käytetty polkumallia esittämään tiedon jakamisen ja muiden tekijöiden välisiä vaikutuksia.

Brouwerin ja Jansenin (2019) tutkimuksessa selvitetään tiedon jakamisen determinantteja oppimisyhteisössä (*learning community*) ja niiden vaikutusta oppilaiden opiskelumenestykseen. Tutkimuksesta käy ilmi, että altruismi (luottamuksen ja yhteenkuuluvuuden ohella) vaikuttaa tiedon jakamiseen henkilökohtaisiin hyötyihin epäsuorasti sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta. Tutkimuksen polkumalli on esitetty kuviossa 11.

KUVIO 11. Brouwerin ja Jansenin (2019, s. 228) tutkimuksen lopullinen polkumalli. Tekstit on suomennettu.

Altruismi siis vaikuttaa polkumallissa positiivisesti sosiaaliseen vuorovaikutukseen oppimisyhteisössä ja täten tiedon jakamiseen henkilökohtaisista syistä (henkilökohtaiset tulosodotukset, *POE = personal outcome expectations*) (Brouwer & Jansen 2019).

Henkilökohtaiset tulosodotukset viittaavat tiedon jakamisesta saataviin henkilökohtaisiin hyötyihin, kuten ystävyysuhteisiin tai parantuneeseen maineeseen. Yhteisön tulosodotukset sen sijaan viittaavat ryhmätason hyötyihin, jolloin ryhmän tietotaso ja toiminnallisuus paranee. Sosiaalinen vuorovaikutus kertoo oppilaiden vuorovaikutuksesta toisten oppilaiden kanssa. (Brouwer & Jansen 2019, ss. 225-226.)

Erityisen mielenkiintoista tässä oppimisyhteisön tutkimuksessa (Brouwer & Jansen 2019) on se, että altruismi liitetään sosiaaliseen vuorovaikutukseen, joka edelleen vaikuttaa tiedon jakamiseen. Odotusten vastaiselta tuntuu kuitenkin, että altruismi ei liity lainkaan yhteisön (ryhmän) tiedon jakamisen tulosodotuksiin tai yleiseen asenteeseen tiedon jakamiseen. Altruismiin voisi nimenomaisesti otaksua liittyvän prososiaaliseen suhtautumiseen koko ryhmän hyötyyn (yhteisön tulosodotuksiin) enemmän kuin omaan hyötyyn (henkilökohtaisiin tulosodotuksiin). Näin ei kuitenkaan tämän tutkimuksen tapauksessa ollut. Yhteisön hyöty on myös muiden eli toisten hyöty (altruistinen motivaatio laajennettuna usean henkilön ryhmän hyvään), henkilökohtaiset tulosodotukset taas viittaavat enemmänkin egoismiin. Kärjistetysti ilmaistuna polkukaaviossa altruismi vaikuttaa sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta egoistiseen hyötyyn. Tätä mahdollista ongelmaa tai ristiriitaa ei käsitellä tarkemmin artikkelissa.

5.1.3 Motivaatiot tiedon jakamiseen eri verkkopalveluissa

Tutkielman artikkeliaineistosta nousee esiin kuusi artikkelia, joissa on tutkittu tiedon jakamisen motivaatioita erilaisten sosiaalisten verkkopalveluiden yhteydessä. Artikkeleista kvantitatiivisia survey-tutkimuksia on viisi (Mladenovic ym. 2019; Oh 2012; Oh & Syn 2012; Wang ym. 2016). Lisäksi tutkimuksiin sisältyy yksi kvantitatiivinen ja kvalitatiiv-

vinen sisällönanalyysi (Peddibhotla & Subramani 2007) ja yksi kvalitatiivinen sisällönanalyysi (Wasko & Faraj 2000). Kyseiset artikkelit eivät esitä hypoteeseja toisin kuin valtaosa edeltävissä luvuissa käsitellyistä tutkimuksista.

Taulukossa 8 on esitetty tutkimukset, niissä käsiteltävät verkkopalvelut, tutkimusten tälle tutkielmalle relevantit motivaatiokäsitteet ja jaettavan tiedon laji sekä tulokset. Taulukosta 8 käy ilmi, että artikkeleissa on tutkittu erilaisia sosiaalisia verkko- ja verkkopalveluita, altruismi on tutkituin motivaatiokäsite (kolme mainintaa: Oh 2012; Oh & Syn 2012; Peddibhotla & Subramani 2007), minkä lisäksi ”matkailijoiden auttaminen (altruismi)” (Mladenovic ym. 2019) kuuluu lähikäsitteisiin yhdistäen auttavan käyttäytymisen ja altruismin ja kahdessa tutkimuksessa on käytetty yhdistettyä muotoa altruismi/prososiaalinen käyttäytyminen (Wang ym. 2016; Wasko & Faraj 2000). Jaettavan tiedon muoto vaihtelee tutkimuksen mukaan.

TAULUKKO 8. Tutkittuja tiedonjakamismotivaatioita eri verkkopalveluissa.

Tutkimus	Verkkopalvelu	Motivaatiokäsite	Jaettava tieto	Tulokset
Mladenovic ym. (2019)	Matkailufoorumit	Matkailijoiden auttaminen (altruismi)	Matkailuarvostelut	1/5:stä motiivista
Oh (2012)	Sosiaalinen kysymys-vastauspalvelu (Yahoo Answers)	Altruismi	Terveystieto	1/10:stä motiivista
Oh & Syn (2012)	Sosiaaliset verkkopalvelut (Delicious, Facebook, Flickr, Twitter, YouTube)	Altruismi	Erialaista tietoa	Eri palveluissa järjestyksessä sijalla 2, 3, 6, 6, 8 kymmenestä
Peddibhotla & Subramani (2007)	Julkinen dokumenttivarasto (Amazon-verkkopalvelun arvostelut)	Altruismi	Arvostelut	Toisiin liittyvistä motiiveista 2/3:sta
Wang ym. (2016)	Baidu-tietosanakirja	Altruismi/prososiaalinen käyttäytyminen	Tietosanakirjaan osallistuminen	Sijalla 2/9 motiiveista
Wasko & Faraj (2000)	Usenet-keskusteluryhmä	Altruismi/prososiaalinen käyttäytyminen	Elektroniseen käytäntöyhteisöön osallistuminen	Sijalla 9/17 tutkitusta kategoriasta

Seuraavaksi käydään läpi tutkimusten keskeiset tulokset. Mladenovicin ym. (2019) artikkelissa tutkitaan matkailijoiden taustamotiiveja kirjoittaa loman jälkeen arvosteluita kokemuksistaan ja ilmaista mielipiteitään matkailufoorumeilla. Yleisin motiivi loman jälkeisten arvostelujen kirjoittamiseen on "matkailijoiden auttaminen (altruismi)". Muut tutkitut motiivit ovat keskiarvojen järjestyksessä toiseksi suosituimpana "sosiaalinen hyödyllisyys", sitten "tuottajien/yrittäjien auttaminen", "kuluttajien voimaannuttaminen" ja viimeisenä "itseohjautuvuus". Altruismi siis motivoi tutkimuksen mukaan matkailuarvostelujen kirjoittamiseen.

Oh (2012) tutkii altruismia yhtenä kymmenestä mahdollisesta motivaatiotekijästä terveystiedon jakamisessa sosiaalisessa kysymys-vastauspalvelussa (Yahoo Answers). Kyseessä terveystaustajia pyydettiin kertomaan motiiveistaan vastata toisten käyttäjien kysymyksiin verkkopalvelussa. Altruismi vaikuttaa terveystiedon jakamisessa eniten kymmenestä mitatusta motivaatiosta (1. sijalla kymmenestä). Muut tutkitut motivaatiotekijät altruismin ohella ovat seuraavat: nautinnollisuus, minäpystyvyys, oppiminen, oma hyöty, yhteisön etu, empatia, sosiaalinen sitoutuminen, maine ja vastavuoroisuus.

Oh ja Syn (2012) tutkivat käyttäjien motivaatioita jakaa tietoa ja sosiaalista tukea erilaisissa sosiaalisissa verkostopalveluissa. Vertailussa on viisi eri palvelua, joiden toiminnallisuudet, sisällöt ja käyttömahdollisuudet vaihtelevat (Facebook, Twitter, Delicious, YouTube ja Flickr). Tutkitut motivaatiotekijät ovat samat kuin edellä käsitellyssä Oh'n (2012) tutkimuksessa. Altruismi vaikuttaa motivaationa eri sosiaalisen median palveluissa vaihtelevan suuruisesti. Eniten altruismi vaikuttaa Deliciousissa ja Facebookissa (motivaatioina sijoilla 2. ja 3. kymmenestä), mutta muissa tutkituissa palveluissa vähemmän (Flickr 6., Twitter 6., Youtube 8. kymmenestä). Kokonaisuudessaan oppiminen ja sosiaalinen sitoutuminen sijoittuvat vaikutuksiltaan suurimmiksi motivaatioiksi. Eri palveluissa jaetaan erilaista tietoa ja motivaatiot niiden käyttämiseen ovat vaihtelevat; altruismia esiintyy motivaationa eri palveluiden käyttöön ja tiedon jakamiseen vaihtelevasti.

Peddibhotla & Subramani (2007) analysoivat julkiseen dokumenttivarastoon osallistuvien (Amazon-verkkopalveluun arvostelua kirjoittavien) käyttäjien profiileja motivaatioiden osalta. Altruismi on toiseksi suurin vaikuttaja kolmesta tutkitusta toisiin liittyvästä

motiivista (mainintojen frekvenssi 29,2%). Muut toisiin liittyvät motiivit: vaikuttavin oli sosiaalinen yhteys (37,8%), vähiten vaikuttava vastavuoroisuus (10,6%). Altruismin ja arvostelujen laadukkuuden välillä löydettiin korrelaatio, joka viittaa siihen, että altruistisesti muita auttavat pyrkivät siihen, että heidän arvostelunsa olisivat hyödyllisiä. Itseen viittaavat motiivit ovat positiivisessa yhteydessä osallistumisen määrään, kun taas toisiin viittaavat motiivit ovat yhteydessä osallistumisen laatuun.

Wang ym. (2016) tutkivat Kiinalaisen Baidu-verkkotietosanakirjaan osallistuvien motiiveja. Altruismi/prososiaalinen käyttäytyminen esiintyy toiseksi yleisimpänä motiivina (76 %:lla vastaajista; kyselyssä "sharing my knowledge can help someone") kaikkiaan 9 tutkitusta motivaatiokategoriasta. Tiedon jakamisen ilo oli yleisin motiivi (77 %:lla vastaajista; "I enjoy sharing my knowledge with others"). Tutkimuksen perusteella Baidutietosanakirjan käyttäjillä on monia syitä artikkeleiden muokkaamiselle, kuten nautinnollisuus, vastavuoroisuus ja pisteiden kerääminen, ja altruismi ja prososiaalinen käyttäytyminen vaikuttavat yleisesti käyttäjien toimintaan.

Waskon ja Farajin (2000) survey-tutkimuksessa kysytään miksi ihmiset osallistuvat ja jakavat tietoa kolmessa elektronisessa käytäntöyhteisössä (Usenet-keskusteluryhmässä). Kategorian "altruismi/prososiaalinen käyttäytyminen" vastauksia oli 9,8 %. Tämä sijoittuu sijalle 9 tutkitusta 17 kategoriasta. Tulokset viittaavat siihen, että ihmiset osallistuvat pääasiassa yhteisöllisen mielenkiinnon, yleisen vastavuoroisuuden ja prososiaalisen käyttäytymisen takia.

Edellä käsiteltyjen kuuden tutkimuksen tuloksista löytyy perusteita todeta, että tutkimusaineistossa altruismia ja prososiaalista käyttäytymistä on käytetty yhtenä tekijänä selittämään tiedon jakamisen motiiveja erilaisissa verkkopalveluissa. Altruismin tai prososiaalisuuden vaikutus kuitenkin vaihtelee tutkitusta verkkopalvelusta ja sen sisällöstä riippuen, erityisen hyvin tämä näkyy Oh'n ja Synin (2012) tutkimuksesta, jossa eri sosiaaliset verkostopalvelut saivat vaihtelevia tuloksia altruismin osalta. Onkin havainnollista huomata, että altruismi sijoittuu eri tiloille suhteessa muihin tutkittuihin motiiveihin riippuen tutkitusta verkkopalvelusta; kyseessä on motiivin suhteellinen voimakkuus ja sijoitus, ei vain kaksijakoinen tulos, jonka mukaan yhteys on löydetty tai sitä ei ole

(suoran vaikutuksen hypoteesit). Erityisesti voidaan nostaa esille Oh'n (2012) tutkimus, jossa altruismi oli sijalla yksi terveystiedon jakamiseen vaikuttavista motiiveista (1. kymmenestä), sekä Mladenovicin ym. (2019) matkailijoiden arvosteluiden kirjoitusmotiiveja tutkinut artikkeli, joissa altruistinen auttaminen nousi niin ikään tärkeimmäksi vaikuttavaksi tekijäksi. Käytetyt motiivikategoriat riippuvat tutkimuksesta, eikä niissä ole yhdenmukaisuutta Oh'n (2012) ja Oh'n ja Synin (2012) tutkimuksia lukuun ottamatta.

6 YHTEENVETO JA POHDINTA

Yhteenveto ja pohdinta -luvussa käsitellään ensin tämän tutkielman tuloksia ja tehdään johtopäätöksiä. Sen jälkeen käsitellään tutkielman arviointia, rajoituksia ja kehitysehdoituksia ja lopuksi käydään läpi ajatuksia jatkotutkimukseksi.

6.1 Pohdintaa tuloksista ja johtopäätökset

Työn tutkimuskysymyksenä oli seuraava: Miten altruismin, prososiaalisuuden ja auttamisen yhteyksiä tiedon jakamiseen on tutkittu? Tutkimuskysymykseen vastattiin ryhmittelemällä systemaattisella kirjallisuuskatsauksella seuratut tutkimukset (43 artikkelia) suoran vaikutuksen hypoteeseihin (35 artikkelia), moderoiiviin muuttujiin ja polkumalliin (5 artikkelia) sekä verkkopalveluiden tiedonjakamismotivaatioiden tarkasteluun (6 artikkelia). Suurin joukko tutkimuksia oli suoran vaikutuksen hypoteeseja: tämä kertoo siitä, että altruismia, prososiaalisuutta ja auttamista käsittelevät hypoteesit esiintyvät tiedon jakamisen motiivien tutkimuksessa yhtenä varteenotettavana tekijänä, jolle on löytynyt tukea eri otoksista ja ympäristöistä. Nämä motiivit siis esiintyvät ja vaikuttavat tiedon jakamisen tutkimuksessa, eikä niitä voi jättää huomiotta, kun tarkastellaan tiedon jakamiseen vaikuttavia tekijöitä. Voisikin sanoa, että ne ovat läpäisseet tutkimuskentän ja ovat vahvasti läsnä tutkimuksessa. Toisten hyvään kohdistuvien erilaisten motiivien esiintyminen kertoo, että nämä vaikuttimet on löydetty osaksi tiedon jakamisen tieteellistä tutkimusta. Voisi olettaa, että tämä tutkimuspohja laajenee edelleen myös tulevaisuudessa.

Tutkielman tulokset laajentavat tunnettua ja yhteen koottua tietopohjaa altruismin, prososiaalisen ja auttavan käyttäytymisen ja tiedon jakamisen suhteista tutkimuskirjallisuudessa systemaattisen kirjallisuuskatsauksen ja laadullisen analyysin menetelmillä. Verrattuna lähtökohtia tutkimuskirjallisuudessa -luvun viiden artikkelin alustavaan katsaukseen artikkeleita seuloitiin yhteensä 43 kappaletta, mikä osoittaa, että aihepiiriä on tutkittu varsin laajasti erityisesti viime vuosina (2000-luvulla). Tutkimusta on siis julkaistu merkittävästi enemmän kuin kourallinen.

Aihepiirin tieteellistä tutkimusta on siis selkeästi julkaistu varsin paljon systemaattisen kirjallisuuskatsauksen seulonnan perusteella (enemmän kuin lähtökohtia tutkimuskirjallisuudessa -luvun viisi artikkelia), mikä on tulos jo itsessään. Lähtökohtana olivat kuitenkin huomiot, joiden mukaan altruismia on pidetty tutkimuksessa toissijaisena ”jäänöskategoriana” (Yeung & Saari 2006, s. 29) ja tiedon jakamisen on arvioitu saaneen liian vähän huomiota (Case & Given 2016, s. 15), mutta tämä tutkielma osaltaan tuo tätä tekijää (altruismia) ja tutkimusalaa (tiedon jakaminen) esille. Samoin prososiaalisuus ja auttaminen (auttamisen ilo) on edustettuna tutkielman viitekehyksessä, aineistossa ja tuloksissa. Yksinkertaiseen lukumäärään perustuvan määrällisen tarkastelun perusteella tutkimuskentän tuntemus on siis tämän tutkielman myötä laajentunut huomattavasti. Tässä auttaa myös tutkielman liite kaksi, jonne tiedot mukaan otetuista tutkimuksista on koottu.

Tutkielman tutkimuskysymykseen vastattiin käymällä artikkelit läpi ja taulukoimalla sisältö, josta kävi ilmi, että valtaosa tutkimuksista oli suoran yhteyden hypoteeseja käyttäviä survey-tutkimuksia (35 artikkelia 43:sta). Hypoteesien sisältö jaoteltiin riippumattomiin ja riippuviin muuttujiin, joiden yhteydestä oli saatu tuettu tai ei-tuettu tulos. Tutkielman keskeisiä löydöksiä oli aineiston suoran hypoteesin riippumattomien muuttujien ryhmittely kuuteen kategoriaan (altruismi, auttamisen ilo, huoli toisista, prososiaalinen arvo-orientaatio, prososiaalinen sitoutuminen, sisäinen motivaatio) ja niiden määrät.

Tämä laajentaa kuvaa tutkimuskentästä verrattuna lähtökohtia tutkimuskirjallisuudessa -luvun käsittelyyn, jossa painotettiin altruismin vaikutusta tiedon jakamiseen. Altruismilla on selvästi vahvin osa tutkimuksessa myös tämän laajemman systemaattisen kirjallisuuskatsauksen perusteella (24 artikkelia, 68,6 % suoran vaikutuksen hypoteeseista), mutta lisäksi esiintyy keskeisinä lisäyksinä auttamisen ilo -käsite (7 artikkelia, 20 % suoran vaikutuksen hypoteeseista) ja eri tavoin määriteltyjä prososiaalisia motiiveja (2 artikkelia, 5,7 % suoran vaikutuksen hypoteeseista).

Auttamisen ilo laajensi tutkielmaa altruismin ja prososiaalisuuden käsitteistä myös auttamisen merkitysalueen suuntaan, jota kautta tuli ilmi osittainen ja hieman yllättäväkin

aineistolähteisyys tutkielman sisältöä ryhmitellessä. Altruismi on siis selvästi tutkituin käsite tutkielman artikkeliaineistossa, mikä vahvistaa huomattavasti kuvaa sen vaikutuksesta tärkeänä motiivina tiedon jakamiseen, mutta ei tämän käsitteentän (altruismi, prososiaalisuus, auttaminen) ainoa. Prososiaalisuuden (prososiaalinen arvo-orientaatio ja prososiaalinen sitoutuminen) vain kahden artikkelin osuus oli ehkä yllättävänkin vähäinen laajennus tähän suuntaan, mutta systemaattisen kirjallisuuskatsauksen ja artikkeliaineiston seulonnan perusteella prososiaalisuuden osuuden tutkimusta ei ole olemassa kovin paljoa verrattuna altruismi-käsitteen käyttöön. Kaksi prososiaalisuutta käsittelevää artikkelia on kuitenkin esimerkki siitä, että näitä tekijöitä selvästi voidaan käyttää tiedon jakamisen tutkimuksessa, vaikka tutkimusta ei toistaiseksi ole tähän kategoriaan seuloen aineiston perusteella runsaasti olemassa. Altruismi on siis läsnä tutkimuksessa selvästi suuremmassa osassa kuin prososiaalisuus tai auttamisen ilo, mikä mahdollisesti kertoo siitä, että se on huomioitu pisimpään tiedon jakamisen motiivina tai muut syyt ovat johtaneet sen yleistymiseen selityksenä. Prososiaalisuuden osuus tiedon jakamisen tutkimuksessa näyttää sijaan olevan vielä lähtökuopissaan ja tilaa sen hyödyntämiselle ja lähestymistapojen kypsymiselle on.

Tärkeä huomio oli myös, että tiedon jakamista on mitattu monilla eri tavoilla (muuttujilla), eikä sen määrittely ja mittaus ole yksiselitteistä. Tiedon jakamisen muodot ovat moninaiset ja vaihtelevat. Myöskään altruismin ja tiedon jakamisen yhteydestä ei saatu tukea jokaisessa tapauksessa (altruismi ei aina vaikuta tiedon jakamiseen, noin viidesosassa tutkimuksista yhteyttä ei löydetty), ja tätä perusteltiin tutkimuksissa eri tavoilla. Merkittävä tulos on näin ollen myös se, että esimerkiksi altruismi ei aina ja joka tapauksessa vaikuta tiedon jakamiseen, vaikka näin usein onkin. Tiedon jakamiseen vaikuttavat tekijät siis ulottuvat myös altruismin, prososiaalisuuden ja auttamisen ilon ulkopuolelle, vaikka ne tämän tutkielman keskeisiä käsitteitä ovatkin.

Kahden tutkimuksen tulosten ja päätelmien perusteella altruismi saattaa liittyä erityisesti tiedon jakamiseen laatuun (Benbunan-Fich & Koufaris 2013; Peddibhotla & Subramani 2007), ei niinkään määrään. Tämä palauttaa mieleen viitekehyksessä tarkastellun

Palmisanon (2009) motivaatiomallin, jossa tiedon jakaminen jaoteltiin määrään ja laatuun; altruistiset vaikuttimet saattavat johtaa varsinkin toisille hyödyllisen, laadukkaan tiedon jakamiseen (Peddibhotla & Subramani 2007). Tämä herättää kysymyksen optimaalisesta tiedon jakamisesta: toisen henkilön tiedontarpeen tyydyttämisen kannalta laatu on usein tärkeämpää ennen määrällistä puolta. Egoistisesta oman tiedon määrän esittely- tai maineen kasvatusmielessä tapahtuvasta jakamisesta ei ole välttämättä hyötyä toiselle, jos se ei vastaa hänen tarpeeseensa. Samankaltainen ilmiö tapahtuu tiedonhaun hakutulosten relevanssin kanssa: yksi relevantti dokumentti on arvokkaampi kuin sata ei-relevanttia tulosta. Määrä ei korvaa laatua, mutta tämäkin liittyy tiedonjakamistilanteeseen ja sen piirteisiin. Oikean tasapainon löytäminen laadun ja määrän välillä on epäilemättä tilannekohtainen arvostelukysymys, jolle ei ole helppo löytää yleispätevää vastausta.

Verrattuna lähtökohtia tutkimuskirjallisuudessa -luvun alustavaan viiden artikkelin käsitteeseen tämän tutkielman systemaattinen kirjallisuuskatsaus siis huomattavissa määrin laajentaa määrällisesti ja käsitteellisesti sekä syventää kuvaa altruismin ja lähikäsitteiden vaikutuksesta tiedon jakamisen motivaatiotekijöinä. Tutkimusaineistossa on käytetty eri käsitteitä ja muuttujia, joita on määritelty eri tavoin; alan tutkimuksesta piirtyy rikas ja monipuolinen kuva tiedon jakamisesta ja etenkin sen altruistisista, auttamisen iloon perustuvista ja prososiaalisista motiiveista.

Vaikka suoran vaikutuksen hypoteeseja esiintyy tutkimusaineiston artikkeleissa eniten (35 artikkelia), jäi jäljelle myös moderoivia muuttujia ja polkumallia käyttävät tutkimukset (5 artikkelia) sekä eri verkkopalveluiden motiiveja käsittelevät tutkimukset (6 artikkelia). Nämä osaltaan laajentavat tietämystämme aihepiiristä, eri tekijöiden vuorovaikutuksesta ja vaihtelevista vaikuttimista osallistua sosiaalisesti eri verkkopalveluiden kautta. Tutkielman aineisto jakautui nähdäkseni näihin kategorioihin varsin luontevasti: vaikka laadullinen analyysi ja ryhmittely ei ole luonteeltaan täysin kiistatonta, vaan ryhmittelyt voisi tehdä perustellusti toisellakin tavalla, niin nämä ryhmittelyt palvelevat tutkimusartikkelien sisällön parempaa hahmottamista.

Yhteisöluottamus, tunneilmapiiri, sukupuoli ja luottamustaso ovat tutkimuksen perusteella vuorovaikutuksessa altruismin ja tiedon jakamisen kanssa (moderoivat muuttajat). Positiivinen yhteys yhteisöluottamuksen ja tiedonjakamisaikomuksen välillä oli vahvempi, kun opettajat kokivat korkeamman altruismitason kuin matalammalla altruismitasolla (Chen 2014). Positiivisessa työryhmän tunneilmapiirissä korkean altruismin työntekijät jakavat enemmän tietoa (Jalili & Salempour 2020). Altruismin vaikutus tiedon jakamiseen oli vahvempi naisilla kuin miehillä (Lin 2008). Hyvin altruistisille työntekijöille tiedon jakaminen ei riipu siitä luottaako kollegoihin vai ei (Wu, Lin ym. 2009). Tutkitut moderoivat muuttajat liittyvät erityisesti työpaikoilla ja työryhmissä tapahtuvaan tiedon jakamiseen ja siihen liittyviin vuorovaikutustekijöihin, erityisesti luottamusta on tarkasteltu kahdessa artikkelissa (yhteisöluottamus ja luottamustaso kollegoihin ja esimieheen). Mielenkiintoista on, että tutkimuksessa on tarkasteltu jo useita moderoivia muuttajia, mutta mahdollisuuksia laajentaa vuorovaikutusten tarkastelua on epäilemättä monia. Hyvä alkua on kuitenkin jo tapahtunut. Erityisen mielenkiintoinen tulos on se, että altruistinen yksilö jakaa toisille tietoa, vaikka luottamusta ei olisi olemassa (Wu, Lin ym. 2009); tässä altruistinen motivaatio kantaa yli kivisen tai kilpailullisenkin ympäristön näkemään toisen hyvän edistämisen merkityksen. Vahva altruistinen toisten palvelemisen ja auttamisen eetos (moraalinen luonne) kantaa parhaimmillaan vaikeissakin olosuhteissa myös tiedon jakamisen yhteydessä.

Mukaan seulottu polkumallin tutkimus (Brouwer ja Jansen 2019) liitti altruismin sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja henkilökohtaisiin tulosodotuksiin, mutta ei yleiseen asenteeseen tiedon jakamiseen tai yhteisön tulosodotuksiin. Polkumallit voivat auttaa tiedon jakamisen monimutkaisempien vuorovaikutussuhteiden tutkimuksessa, mikä laajentaa muuttajien määrää edelleen, vaikka tähän työhön seuloutui vain yksi polkumallia käytävä tutkimus. Saattaa kuitenkin olla, että kaikki tutkitut muuttajien yhteydet eivät ole loppuun asti tulkittuja tai yleisty yhden tutkimuksen tai otoksen ulkopuolelle. Polkumalleilla on kuitenkin selvää potentiaalia laajentaa tiedon jakamisen tutkimusta yhä monimutkaisempiin kysymyksenasetteluihin.

Eri verkkopalveluissa altruismi ja prososiaalinen käyttäytyminen vaikuttavat eri määrin tiedon jakamiseen. Altruismi tai prososiaalinen käyttäytyminen sijoittavat muiden tutkittujen motiivien joukossa eri tavoin. Sijoituksia ovat 1/5 (matkailufoorumit; Mladenovic ym. 2019), 1/10 (terveystieto kysymys-vastauspalvelussa; Oh 2012), 2., 3., 6., 6. ja 8. kymmenestä (sosiaaliset verkostopalvelut Delicious, Facebook, Flickr, Twitter, YouTube; Oh & Syn 2012), toisiin liittyvistä motiiveista toinen kolmesta (julkinen dokumenttivarasto, Amazon-verkkopalvelun arvostelut; Peddibhotla & Subramani 2007), 2/9 (Baidu-verkkotietosanakirja; Wang ym. 2016) ja 9/17 (Usenet-keskusteluryhmä; Wasko & Faraj 2000). Tutkimuksissa on hyödynnetty erilaisia motiivi- tai osallistumissykkategorioiden määriä viidestä seitsemääntoista, joihin altruismi tai prososiaalinen käyttäytyminen kuuluvat. Tässä saattaisi olla tulevaisuudessa tilaa yhdenmukaistamiselle ja yhteismitallisten kategorioiden kehittämiselle tulevassa tutkimuksessa; jokaisella tutkimuksella tuskin tarvitsee olla käytössä omat kategoriansa. Tutkimuksesta löytyy vaihtelevuutta ja erilaisia lähestymistapoja, samoin erityyppisiä sosiaalisia verkkopalveluita on tutkittu keskusteluryhmistä arvosteluihin ja verkkotietosanakirjasta (Baidu) valokuvien jakamiseen (Flickr). Monipuolista tutkimusta on siis olemassa, joskin verkkopalveluiden joukko on laaja ja muuttuva; varmastikaan koko kenttää ei ole tutkittu loppuun.

Keskeisiä käsitteitä näissä tutkimuksissa olivat altruismi (kaikissa moderoitujen muuttujen tutkimuksissa, 4 artikkelia, sekä polkumallissa, yksi artikkeli, sekä kolmessa verkkopalveluiden motiivien tutkimuksessa) ja yhdistelmäkäsité altruismi/prososiaalinen käyttäytyminen (kaksi artikkelia verkkopalveluiden motivaatioita käsittelevissä tutkimuksissa). Tutkimuskenttä on varsin moninainen ja tutkimuksessa on menty pidemmälle kuin suoran vaikutuksen hypoteesien tutkimukseen, eikä tutkimuksessa havaittuja vaikutussuhteita näin ollen voida typistää ainoastaan yksinkertaiseen muotoon (x vaikuttaa y:hyn). Sosiaalisten verkko- ja verkostopalveluiden osalta tutkimuskenttä on selvästi kiinni nykypäivässä: tiedon jakamista tapahtuu nykyään runsaasti erilaisissa verkkopalveluissa tietotekniikkavälitteisesti.

Tulokset kertovat siitä, että altruismin ja tiedon jakamisen vuorovaikutukseen liittyy myös muita moderoivia tekijöitä, joita tuskin kaikkia on vielä löydetty tai tutkittu tämän

tutkielman artikkeliaineistossa. Lisäksi sosiaalisten verkko- ja verkstopalveluiden sisältö ja vuorovaikutusmahdollisuudet antavat eri tavoin mahdollisuuksia altruismin ja prososiaalisen käyttäytymisen ilmenemiselle. Ihmiset ajattelevat toisiaan ja toisten tarpeita tiedon jakamisen yhteydessä ja myös toisten hyvää. Vaihtelevuutta löytyy erityisesti erilaisissa verkkopalveluissa ja niiden motiivien vaikutuksessa tiedon jakamiseen: eri tyyppinen tiedon jakaminen (tiedonjakamiskäyttäytyminen) liittyy erilaisiin vaikutuksiin, joista yksi on altruismi.

Joissakin tapauksissa altruismi ja prososiaaliset tekijät vaikuttavat voimakkaasti tiedon jakamiseen, mutta näin ei suinkaan ole kaikkien käsiteltyjen verkkopalveluiden yhteydessä. Eräissä verkkopalveluiden tutkimuksissa altruismi (tai prososiaalinen käyttäytyminen) nousi tärkeimmäksi tai lähellä kärkeä olevaksi vaikuttavaksi motiiviksi tiedon jakamiseen (esimerkiksi terveystieto, Oh 2012, tai matkailuarvostelut, Mladenovic ym. 2019), kun taas toisten palveluiden yhteydessä jäätiin esimerkiksi keskivaiheille tai lähelle viimeisiä sijoja (esimerkiksi Oh'n ja Synin vuonna 2012 julkaistussa tutkimuksessa altruismi oli YouTubessa vasta kahdeksanneksi vaikuttavin motivaatio kymmenestä, siis loppupäässä). Altruismi tai prososiaalisuus ei ole aina läsnä vaikuttavimpien motivaatioiden joukossa.

Inhimillisen käyttäytymisen moninaisuus ja motivaatioiden rikkaus tulee siten esiin myös verkkopalveluiden käytön tutkimuksessa. Motiivien vaikutus ei ole itsestään selvää ja ilmene tiedon jakamisessa kaikkialla samalla tavoin, vaan riippuu oletettavasti eri tekijöistä, kuten verkkopalvelun luonteesta ja jaettavan tiedon ominaisuuksista sekä mahdollisesti käyttäjäprofiilista. Tietoa voidaan jakaa erilaisiin syihin perustuen, eikä altruismi tai prososiaalinen käyttäytyminen ole aina tärkein ja vaikuttavin tekijä, joskin voidaan sanoa, että se vaikuttaa hyvin yleiseltä ja merkittävältä tutkimuksen kokonaisuudessa. Vähimmillään ja varovaisimmillaan voidaan sanoa, että altruistiset, prososiaaliset ja auttamisen ilon vaikuttimet ovat usein merkittävä osa tiedon jakamisessa, suurimmillaan voidaan todeta, että ne ovat joissakin tapauksissa kaikkein tärkein tekijä yksilön tiedon jakamiseen motivoivista syistä. Tiedon jakamisen motivaatioiden kokonaisuvaan edellä mainitut tekijät tuovat toisen huomioimisen (toisen hyvän) korostamista.

Toisen hyvää voi edistää myös tietoa jakamalla, ja altruismi sekä prososiaaliset vaikuttimet ovat motiiveina mahdollisia erilaisissa ympäristöissä ja erilaista tietoa jaettaessa. Tämä tutkielma on osana kehitystä, jossa altruismi nähdään myös tieteellisessä tutkimuksessa olemassa olevana mahdollisuutena (Saari, Kainulainen ja Yeung 2005, s. 37) sekä prososiaalisen ihmiskuvan esiinmarssia, jossa on mahdollista huomioida sekä oma että toisten etu (Pessi & Saari 2008, ss. 49-50). Tiedon jakamisen motivaatiotutkimus ja tämä tutkielma liittyy näin laajempaan viime vuosikymmenten tieteelliseen muutokseen. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus antaa kokonaiskuvan tieteen kumulatiivisuudesta ja että empiiristä todistusaineistoa tiedon jakamisen näistä motivaatioista on olemassa runsaasti (ks. myös Salminen 2011, s. 39): altruismia, prososiaalisuutta ja auttamisen iloa on tutkittu tiedon jakamisen yhteydessä, ja todistusaineistoa on kertynyt huomattava määrä. Tieteellisen tutkimuksen kentällä tämän tutkielman keskeiset käsitteet siis esiintyvät ja osaltaan vaikuttavat käsitykseemme todellisuudesta ja sen vuorovaikutussuhteista.

Yksilötasolla avautuu näkökulma ja mahdollisuus valita arkipäivässäkin prososiaalinen tai altruistinen asennoituminen, jonka kautta otetaan toisen hyvä aktiivisesti huomioon. Tavassa suhtautua toisiin voi harjoittaa itsereflektiota ja parhaimmillaan tämä kehitys voi heijastua myös laajemmalle elämysympäristöön ja yhteiskuntaan, myös muunlaisiin moraalisiin valintoihin. Tiedon jakaminen, altruismi, prososiaalisuus ja auttaminen todellistuvat vuorovaikutussuhteissa, arkielämässä ja työpaikoilla.

Perspektiivinotto (Grant & Berry 2011, s. 79) on olennainen osa tehokasta tiedon jakamista, altruismia (Bierhoff 2001, s. 286; Bolino & Grant 2016, s. 27) ja auttamista, ja tätä taitoa voi pyrkiä kehittämään esimerkiksi pohtimalla toisten näkökulmia ja tarpeita (tiedontarpeita tai muunlaisia) arkielämän toimintojen keskellä. Toiset ihmiset ja heidän tarpeensa ovat siis myös läsnä arjessa, ja heidät ja heidän hyvänsä voi pyrkiä ottamaan toiminnassaan huomioon parhaansa mukaan – myös tiedon jakamisen suhteen. Flescher ja Worthen (2007, s. 239) toteavat että altruismi on toimintaa, joka on perustavaa laatua oleva osa inhimillistä kokemusta sekä toimintaa, johon valtaosa voi ja myös

tulisi osallistua. Altruismi muistuttaa opittavaa kykyä ja siinä voi kehittyä, joskin joillekulle se on helpompaa kuin toisille ja lisäksi erityisen altruistisia henkilöitä on olemassa (Flescher & Worthen 2007, s. 239). Altruismissa on kysymys vapaasta tahdosta (Saari, Kainulainen & Yeung 2005, s. 124) ja henkilökohtaisista valinnoista, joista muodostuu tapoja ja tottumuksia myös suhteessa tiedon jakamiseen.

6.2 Arviointi, rajoitukset ja kehitysehdotukset

Tämän tutkielman systemaattisen kirjallisuuskatsauksen menetelmän soveltamisprosessissa tapahtui yksi merkittävä rajoitus: kirjallisuuden täydennyskakuja ei tehty. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka käytiin läpi määrä suuri määrä tietokantoja ja viitteitä, löydettyistä artikkeleista ei etsitty lisää viitteitä ja lisätty niitä aineistoon. Vaikka tätä prosessia ei toteutettu, on kuitenkin viitteitä siitä, että tämän takia kaikkia relevantteja tieteellisiä julkaisuja ei löydetty. Esimerkiksi survey-instrumenttien kysymyksiä oli lainattu artikkeleista, jotka eivät ole mukana aineistolistauksessa (43 artikkelia, liite 1). Toinen tästä ongelmasta kertova huomio on se, että lähtökohtia tutkimuskirjallisuudesta -luvun viiden artikkelin katsauksesta systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseen löytyi vain yksi artikkeli (Hung, Durcikova ym. 2011). Nämä käsitellyt siis ovat aineistoiltaan lähes täysin erillisiä. Tästä voi päätellä, että kirjallisuushaut eivät löytäneet kaikkea relevanttia julkaistua kirjallisuutta. Hakulausekkeisiin ei myöskään sisältynyt auttamista terminä, mutta se löytyi silti aineistosta ja nostettiin osaksi tutkimuskysymystä. Auttamisen sisällyttäminen hakutermeihin olisi ehkä parantanut löytynyttä aineistoa.

Voi siis hyvin perustein otaksua, että systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseen seuloutunut 43 artikkelin kokonaisuus on vain todellisen tutkimuskirjallisuusmäärän minimiarvio, eikä kaikkea kirjallisuutta sisälly tähän tutkielmaan. Toisaalta suhteessa viiden artikkelin lähtökohtaan tämän työn kautta tunnettu ja yhteen koottu tutkimusmäärä kuitenkin lisääntyy huomattavasti. Tutkielma siis laajentaa tunnettua tutkimusta ja kokoaa sitä kartoittaen yhteen, mutta ei sisällä sitä täydessä kokonaisuudessaan. Lisäksi suhteessa oppinäytetyön laajuuteen ja yhden henkilön työmäärään 43 artikkelia on jo varsin suuri määrä, eikä näin laajaa aineistoa voikaan suositella yleisesti. Artikkelien hypoteesit ja

muuttujat oli kuitenkin varsin yksinkertaista taulukoida ja tiivistää täten niiden sisältämää tietoa, jolloin kokonaisuuden hallinta ja esittäminen ei käynyt ylivoimaiseksi, kun ensin oli huomannut artikkeleissa toistuvan muodon. Näin ei olisi ollut, jos tutkimus olisi esimerkiksi koostunut rikasta kuvausta sisältävästä laadullisesta tutkimuksesta, jonka esittäminen tiivistetysti voisi olla haastavampaa.

Ongelmana oli myös se, että jossakin määrin tutkimusten sisältämän tiedon tiivistäminen ja esittäminen tapahtui kontekstin menettämällä. Esimerkiksi suoran vaikutuksen hypoteesien taulukossa ei esiinny liitteeseen kaksi koottuja tietoja otoksesta tai jaetun tiedon luonteesta. Nähdäkseni seulottujen tutkimusten olennaisen sisällön esittäminen ja taulukointi onnistui kuitenkin varsin hyvin, vaikka kaiken informaation esittäminen ei olekaan mahdollista.

Monien asioiden esittäminen yhtä aikaa osoittautui siis ongelmaksi, mutta tässä auttaa se, että liitteeseen kaksi on koottu tutkimusten keskeiset tiedot, joita lukemalla voi tarkistaa joitakin olennaisia taustatietoja — tai tarvittaessa tutustua muuta kautta tutkimukseen itseensä. Vaikka tämä tutkielma ei olekaan varsinainen bibliografia, niin se silti kokoaa yhteen melko suuren joukon aihepiirin tutkimuksia ja luo aiheeseen kartoittavaa kokonaiskuvaa, mistä saattaa olla hyötyä muiden kannalta jatkossa.

Osaltaan se myös lisää altruismin ja prososiaalisuuden tutkimusta erityisesti tiedon jakamisen kontekstissa kotimaisten informaatiotutkimuksen opinnäytteiden keskuudessa, vaikka mukana systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa (43 artikkelin aineisto) ei ollutkaan kotimaisia tutkimuksia. Sen sijaan lähtökohtia tutkimuskirjallisuudessa -luvussa oli yksi kotimainen lähde (Savolainen 2007) ja muita viitekehyksessä. Suomen altruismi-tutkimusperinnettä on kuvattu "äärimmäisen ohueksi" (Saari, Kainulainen & Yeung 2005, s. 27), johon tämä tutkielma tuo hieman lisää. Rajoituksena tutkielman artikkeliaineisto ei ulotu ajallisesti aivan nykyhetkeen, koska kirjallisuushaut tehtiin syksyllä 2019; aivan uusinta tutkimusta ei siis ole mukana.

Finkin mallissa (2014, ss. 54-98, ss. 157-182) painotetaan tutkimusten laadun analyysiä, mutta tässä tutkielmassa tätä ei juurikaan otettu huomioon, vaan laatuselana toimi

ainoastaan vertaisarviointi ja tieteellisissä julkaisuissa ilmestyminen. Tarkoituksena oli kartoittaa artikkeleita ja muodostaa yleiskuva aiheesta, mutta tämä puoli tutkimusten arvioinnista jäi vähäiseksi. Finkin (2014, s. 4) malliin verrattuna tässä tutkielmassa ei myöskään käytetty asiantuntijoita tietokantojen ja hakutermien valintaan, eikä arviointiprosessissa käytetty pilottitestiä. Myöskään arvioijia tai tekijöitä ei ollut useampia kuin yksi, mikä olisi saattanut parantaa laatutasoa (Fink 2014, ss. 180-182) tai sillä olisi voinut laskea yksimielisyyskertoimen (Tuomi & Sarajärvi 2009, s. 142). Hyvänä puolena voidaan nähdä se, että kirjallisuuskatsaus on systemaattinen verrattuna ei-systemaattiseen katsaukseen (ks. Petticrew & Roberts 2008, ss. 4-7).

Kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmiä käytettiin tutkimusaineiston taulukoinnissa, ryhmittelyssä ja kvantifioinnissa. Analyysissä kyse on osaltaan "keksimisen logiikasta" (Tuomi & Sarajärvi 2009, s. 100), mutta esimerkiksi suoran vaikutuksen hypoteesien ryhmittely kuuteen kategoriaan tapahtui verrattain helposti ja tietyissä kohdin on vaikea nähdä miten sen voisi tehdä yksinkertaisesti toisella tapaa (esim. altruismi-käsitettä käyttävät tutkimukset jaoteltiin samaan kategoriaan). Eri kategorioihin jakamisen voisi kuitenkin luontevasti tehdä myös hieman eri tavoin, esimerkiksi sisällyttää "huolen toista" (Benbunan-Fich & Koufaris 2013) myös altruismin joukkoon tai sisällyttää molemmat prososiaalisuuden tutkimukset (prososiaalinen arvo-orientaatio ja prososiaalinen sitoutuminen) samaan kategoriaan. Tässä suhteessa lopputulos on kuitenkin helposti nähtävissä taulukoista, eivätkä ne sisällä monia ala- tai yläkategorioita, vaan lajittelu on melko yksinkertaista. Laadullisen tutkimuksen luotettavuus (esim. Tuomi & Sarajärvi 2009, ss. 136-149) on oma kysymyksensä, mutta tämän tutkimuksen tapauksessa kysymykset eivät nähdäkseni ole valtavia, sillä kartoittavat ryhmittelyt ja niistä tehdyt johtopäätökset pysyvät melko lähellä aineistoa, jonka keskeinen sisältö on myös esitetty läpinäkyvästi lopun liitteessä kaksi.

6.3 Jatkotutkimusehdotukset

Aihetta käsittelevän systemaattisen kirjallisuuskatsauksen osalta jatkotutkimuksessa voisi korjata edellä olevia puutteita mm. kirjallisuushakujen ajankohdan ja viitteiden täydennyshakujen osalta, jotta se olisi laajempi ja ajantasaisempi. Jatkotutkimuksessa voisi

pyrkiä muodostamaan historiallisen aikajanan kaikista aihepiirin tutkimuksista: mikä on ensimmäinen tutkimus, joka esittää esimerkiksi tiedon jakamisen ja altruismin tai prososiaalisuuden yhteyttä ja onko käsittelyssä tapahtunut edistystä tai muutosta?

Tämän tutkielman alkuperäisistä tutkimuskysymyksistä jäi jäljelle vain osa, ja tutkielman artikkeliaineiston perusteella voitaisiin etsiä vastauksia myös seuraaviin kysymyksiin: mitä teorioita ja malleja tutkimuksissa on käytetty? Minkälaisia tutkimusten altruismin, prososiaalisuuden ja auttamisen käsittelyt ovat laadultaan? Kuinka suuri osuus on altruismi-, prososiaalisuuden sekä auttavan käyttäytymisen hypoteeseja suhteessa tutkimusten kaikkiin hypoteeseihin? Onko tutkimuksissa käytetty information sharing- vai knowledge sharing -käsitettä? Missä ympäristöissä tiedon jakamista on tutkittu? Mitä käytännön kehittämissuhteita on löydetty? Nämä laajentaisivat kysymyksenasetteluja ja kuvaa aihepiirin tutkimuksen kokonaisuudesta eri suuntiin, mutta ne jätettiin pois hajanaisuuden lisääntymisriskin takia sekä tila- ja aikasyistä. Altruismin määritelmien vaihtelevuutta tutkimusaineistossa voisi myös tarkastella.

Itse aihepiirin tutkimuksen kokonaisuuden osalta huomiota kiinnitti se, että lähes kaikki tutkimukset olivat survey-muotoisia, jotka perustuivat johonkin määrään esitettyjä kysymyksiä. Tätä voisi laajentaa eri tyyppisiin tutkimuksiin, esimerkiksi kokeellisia tutkimuksia oli mukana vain yksi. Samoin laadullista tutkimusta oli vähän, eikä mukana ollut esimerkiksi tapaustutkimuksia. Altruismin tutkimusta esiintyi paljon, mutta prososiaalisuutta ja erilaisia prososiaalisuuden muotoja selvästi vähemmän, eikä niitä ollut yhdistetty samassa tutkimuksessa. Noin viidesosassa altruismia tarkastelevissa suoran vaikutuksen hypoteesin tutkimuksissa tukea ei löytynyt, joskin joissakin tapauksissa mahdollisista syistä kerrottiin. Olisi arvokasta tietää tarkemmin, mitkä tekijät vaikuttavat yhteyden löytymiseen tai löytymättä jäämiseen eri tapauksissa.

Mielenkiintoista olisi nähdä käsitteet egoismi, altruismi, prinsippiismi ja kollektivismi sekä prososiaalinen motivaatio (Batson 2010, s. 28; Batson 2022 s. 3) rinnakkain samassa tiedon jakamisen tutkimuksessa tai tutkimussarjassa; näiden motiivien perustutkimuksesta voisi lainata ideoita tiedon jakamisen yhteyteen. Myös mahdollisesti relevantteja moderoivia muuttujia voisi löytää teoriasta (esim. motivaatiomallista, Palmisano 2009)

tai aikaisemmasta tutkimuksesta enemmän kuin tässä katsauksessa esitetyt. Samoin verkkopalveluiden tutkimusta voisi laajentaa ja tuoda nykyhetkeen, vaikkakin tutkimusmaasto voi tässä suhteessa muuttua nopeasti. Hyödyllistä olisikin, jos voitaisiin identifioida palveluiden ominaisuuksien ja niiden käyttäjien motivaatioiden kesken yleisiä riippuvaisuuksia, joiden avulla voitaisiin ennustaa myös uusien tai ominaisuuksiltaan hie- man eri tyyppisten verkkopalveluiden ja niiden käyttäjien motivaatiotekijöiden välisiä yhteyksiä. Samoin erityisen altruististen henkilöiden tiedonjakamiskäytännöistä voisi olla hyödyllistä saada tietoa; kenties he ovat kehittäneet esimerkiksi erityisen laadukkaita lähestymistapoja ihmisten väliseen viestintään, joita voisi omaksua ja ottaa laajem- minkin käyttöön?

Ei ole myöskään tiedossa, minkälainen määrällinen suhde tämän tutkielman tiedon ja- kamisen altruismin, prososiaalisuuden ja auttavien motivaatiotekijöiden tutkimuksella on suhteessa kaikkeen julkaistuun tiedon jakamisen tai pienempänä alajoukkona sen motivaatiotekijöiden tutkimukseen. Saattaa esimerkiksi olla, että nämä tekijät esiintyvät vain harvoin suhteessa kaikkeen tiedon jakamisen tutkimukseen. Tätä voitaisiin kartoit- taa jatkotutkimuksella.

LÄHTEET

- Balogun, A. G. (2014). Personality characteristics and willingness to share tacit knowledge: Is there a connection? *Nigerian Journal of Applied Behavioural Sciences*, 2, 115-125.
- Batson, C. D. (2010). Empathy-induced altruistic motivation. Teoksessa M. Mikulincer & P. R. Shaver (toim.), *Prosocial Motives, Emotions, And Behavior*. Washington, DC: American Psychological Association, 15-34.
- Batson, C. D. (2022). Prosocial motivation: A Lewinian approach. *Motivation science*, 8(1), 1-10.
- Bauman, Z. (2004). *Wasted lives - Modernity and its outcasts*. Polity: Cambridge.
- Beck, R., Rai, A., Fischbach, K. & Keil, M. (2015). Untangling knowledge creation and knowledge integration in enterprise wikis. *Journal of Business Economics*, 85, 389–420.
- Bello, O. W. & Oyekunle, R. A. (2014). Attitude, perceptions and motivation towards knowledge sharing: Views from universities in Kwara State, Nigeria. *African Journal of Library, Archives and Information Science*, 24(2), 123-134.
- Benbunan-Fich, R. & Koufaris, M. (2013). Public contributions to private-collective systems: The case of social bookmarking. *Internet Research*, 23(2), 183-203.
- Bierhoff, H-W. (2002). *Prosocial behaviour*. Hove: Taylor & Francis Group.
- Bierhoff, H. W. (2001). Prosocial behavior. Teoksessa M. Hewstone & W. Stroebe (toim.), *Introduction to social psychology: a European perspective*. Kolmas painos. Oxford: Blackwell, 285-314.
- Boer, N. I. (2005). *Knowledge sharing within organizations: a situated and relational perspective*. Rotterdam: Erasmus University of Rotterdam. (Väitöskirja.) Saatavilla: https://repub.eur.nl/pub/6770/EPS2005060LIS_9058920860_BOER.pdf

- Bolino, M. C. & Grant A. M. (2016). The bright side of being prosocial at work, and the dark side, too: A review and agenda for research on other-oriented motives, behavior, and impact in organizations. *The Academy of Management Annals*, 10(1), 1-72.
- Brouwer, J. & Jansen, E. (2019). Beyond grades: Developing knowledge sharing in learning communities as a graduate attribute. *Higher Education Research & Development*, 38(2), 219–234.
- Constant, D., Sproull, L. & Kiesler, S. (1996) The kindness of strangers: The usefulness of electronic weak ties for technical advice. *Organization Science*, 7, 119-135.
- Chen, H.-L., Fan, H.-L., & Tsai, C.-C. (2014). The role of community trust and altruism in knowledge sharing: An investigation of a virtual community of teacher professionals. *Educational Technology & Society*, 17(3), 168–179.
- Chennamaneni, A., Teng, J. T. C. & Raja, M. K. (2012). A unified model of knowledge sharing behaviours: Theoretical development and empirical test. *Behaviour & Information Technology*, 31(11), 1097–1115.
- Chiang, H.-S. & Hsiao, K.-L. (2015). YouTube stickiness: The needs, personal, and environmental perspective. *Internet Research*, 25(1), 85-106.
- Cho, H., Chen, M. & Chung, S. (2010). Testing an integrative theoretical model of knowledge-sharing behavior in the context of Wikipedia. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 61(6), 1198–1212.
- Dehghani, M. R., Hayat, A. A., Kojuri, J. & Esmi, K. (2015). Role of organizational citizenship behavior in promoting knowledge sharing. *Journal of Health Management & Informatics*, 2(4), 126-131.
- Dovidio, J. F. & Penner L. A. (2001) Helping and altruism. Teoksessa G. J. O. Fletcher & M. S. Clark (toim.), *Blackwell Handbook of Social Psychology: Interpersonal Processes*. Malden Mass.: Blackwell.
- Dovidio, J. F., Piliavin, J. A., Schroeder, D. A. & Penner, L. A. (2006). *The social psychology of prosocial behavior*. Hove: Psychology Press.

- Dunfield, K. A. (2014). A construct divided: Prosocial behavior as helping, sharing, and comforting subtypes. *Frontiers in Psychology*, 5.
- Erdelez, S., & Rioux, K. (2000). Sharing information encountered for others on the web. *New Review of Information Behavior Research*, 1, 219–233.
- Eskola, J. & Suoranta, J. (2008). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. 8. painos. Tampere: Vastapaino.
- Feigin, S., Owens, G. & Goodyear-Smith, F. (2014). Theories of human altruism: a systematic review. *Annals of Neuroscience and Psychology*, 1:1.
- Fink, A. (2014). *Conducting research literature reviews: from the Internet to paper*. 4. painos. Thousand Oaks, Calif.: Sage.
- Flescher, A. M. & Worthen, D. (2007). *The altruistic species: scientific, philosophical, and religious perspectives of human benevolence*. Philadelphia: Templeton Foundation Press.
- Ford, N. (2015). *Introduction to information behaviour*. London: Face.
- Frazier, P. A., Tix, A. P. & Barron, K. E. (2004). Testing moderator and mediator effects in counseling psychology research. *Journal of Counseling Psychology* 51(1), 115–134.
- Gagné, M. (2009) A model of knowledge-sharing motivation. *Human Resource Management*, 48(4), 571– 589.
- Grant, C. (2009). *Altruism and Christian ethics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Grant, A. M., & Berry, J. W. (2011). The necessity of others is the mother of invention: Intrinsic and prosocial motivations, perspective taking, and creativity. *Academy of Management Journal*, 54, 73–96.
- Haasio, A., Harviainen, J. T. & Savolainen, R. (2019). *Johdatus tiedonhankintatutkimukseen*. Helsinki: Avain.
- Hardin, G. (1993). *Discriminating altruism*. Teoksessa G. Hardin: *Living within the limits*. Oxford: Oxford University Press, 225-237.

- Hay, D. (2011). Altruism as an aspect of relational consciousness and how culture inhibits it. Teoksessa R. W. Sussman & C. R. Cloninger (toim.), *Origins of Altruism and Cooperation*. New York: Springer Science + Business Media, 349-375.
- Hiilomo, H. & Hiilamo K. (2007). *Apua? Lähimmäisyyden perusteet*. Helsinki: Kirjapaja.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2005). *Tutki ja kirjoita*. 11.painos. Jyväskylä: Gummerus.
- Hung, S.-Y., Lai, H.-M., Chang, W.-W. (2011). Knowledge-sharing motivations affecting R&D employees' acceptance of electronic knowledge repository. *Behaviour & Information Technology*, 30(2), 213–230.
- Hung, S.-Y., Durcikova, A., Lai, H.-M. & Lin, W.-M. (2011). The influence of intrinsic and extrinsic motivation on individuals' knowledge sharing behavior. *International Journal of Human-Computer Studies*, 69(6), 415-427.
- Ibrahim, H. Z., Mohamad, W. M. W., Shah, K. A. M. (2018). Individual factors and knowledge sharing: Evidence from engineers in the electrical and electronic manufacturing sector. *Global Business and Management Research: An International Journal*, 10(3), 677-687.
- Iglesias-Pradas, S., Hernández-García, Á. & Fernández-Cardador, P. (2017). Acceptance of corporate blogs for collaboration and knowledge sharing. *Information Systems Management*, 34(3), 220–237.
- Iskoujina, Z. & Roberts, J. (2015). Knowledge sharing in open source software communities: motivations and management. *Journal of Knowledge Management*, 19(4), 791-813.
- Jadin, T., Gnambs, T. & Batinic, B. (2012). Personality traits and knowledge sharing in online communities. *Computers in Human Behavior*, 29(1), 210-216.
- Jalili, Y. A. & Salempour, F. (2020). Group organizational citizenship behavior and knowledge sharing: The moderating role of workgroup emotional climate. *VINE Journal of Information and Knowledge Management Systems*, 50(1), 117-135.

- Kim, J., Lee, C. & Elias, T. (2015). Factors affecting information sharing in social networking sites amongst university students: Application of the knowledge-sharing model to social networking sites. *Online Information Review*, 39(3), 290-309.
- Kaakinen, M. & Ellonen, N. (2022). Moderaation tarkastelu regressioanalyysissa. Teoksessa *Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/regressio/moderaatio/> [Viitattu 17.9.2022.]
- Kuusimäki, K. (2000). Mitä altruismilla tarkoitetaan? Teoksessa M. Malkavaara (toim.), *Ei etsi omaansa: tutkimuksia altruismista ja yhteisvastuusta*. Kirkkopalvelujen julkaisuja nro 4. Helsinki: Kirkkopalvelut, 17-46.
- Lee, G., Lee, W. J. & Sanford, C. (2011). A motivational approach to information providing: A resource exchange perspective. *Computers in Human Behavior*, 27, 440–448.
- Lee, D., Park, J. Y., Kim, Ju., Kim, Ja. & Moon, J. (2011). Understanding music sharing behaviour on social network services. *Online Information Review*, 35(5), 716-733.
- Lee, M., Kim, H. & Kim, O. (2015). Why do people retweet a tweet?: Altruistic, egoistic, and reciprocity motivations for retweeting. *Psychologia*, 58, 189-201
- Liao, C., To, P-L. & Hsu, F.-C. (2013). Exploring knowledge sharing in virtual communities. *Online Information Review*, 37(6), 891-909.
- Liao, W., Yuan, Y. C. & McComas, K. A. (2018). Communal risk information sharing: Motivations behind voluntary information sharing for reducing interdependent risks in a community. *Communication Research*, 45(6), 909–933.
- Lin, C.-P. (2008). Clarifying the relationship between organizational citizenship behaviors, gender, and knowledge sharing in workplace organizations in Taiwan. *Journal of Business and Psychology*, 22, 241–250.
- Luomanen, P., Pessi, A. B. & Pyysiäinen, I. (2017). *Christianity and the roots of morality: philosophical, early Christian and empirical perspectives*. Carol Stream: Brill.

- Ma, W. W. K. & Chan, A. (2014). Knowledge sharing and social media: Altruism, perceived online attachment motivation, and perceived online relationship commitment. *Computers in Human Behavior*, 39, 51–58.
- Matić, D., Cabrilo, S., Grubić-Nešić, L. & Milić, B. (2017). Investigating the impact of organizational climate, motivational drivers, and empowering leadership on knowledge sharing. *Knowledge Management Research & Practice*, 15, 431–446.
- Metsämuuronen, J. (2005). Näyttöön perustuva päätöksenteko ja systemoitu kirjallisuuskatsaus. *Psykologia* 5-6/2005, 578-581.
- Mladenovic, D., Krajina, A. & Milojevic, I. (2019). Motives for writing online reviews in post-vacation phase. *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*, 13(2), 244-256.
- Monroe, K. (2017). Religion and moral choice: does an innate moral sense account for religion's influence on moral choice? Teoksessa P. Luomanen, A. B. Pessi & I. Pyysiäinen (toim.), *Christianity and the roots of morality: philosophical, early Christian and empirical perspectives*. Carol Stream: Brill, 239-257.
- Oh, S. (2012). The characteristics and motivations of health answerers for sharing information, knowledge, and experiences in online environments. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 63(3), 543–557.
- Oh, S. & Syn, S. Y. (2015). Motivations for sharing information and social support in social media: A comparative analysis of Facebook, Twitter, Delicious, YouTube, and Flickr. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 66(10), 2045–2060.
- Palmisano, J. (2009). A motivational model of knowledge sharing. Teoksessa F. Burstein & C. Holsapple (toim.), *Handbook on Decision Support Systems 1: Basic Themes*. Berlin, Heidelberg: Springer-Verlag, 355-370.
- Peddibhotla, N. B. & Subramani, M. R. (2007). Contributing to public document repositories: A critical mass theory perspective. *Organization Studies*, 28(03), 327–346.
- Penner, L. A., Dovidio, J. F., Piliavin J. A. & Scroeder, D. A. (2005). Prosocial behavior: Multilevel perspectives. *Annual Review of Psychology*, 56, 365-392.

- Pessi, A. B. & Saari, J. (2008). Hyvä tahto: Auttamisen asenteet ja rakenteet Suomessa. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry.
- Petticrew, M. & Roberts, H. (2008). Systematic reviews in the social sciences: A practical guide. Williston: Wiley.
- Pilerot, O. (2012). LIS research on information sharing activities – people, places, or information. *Journal of Documentation*, 68(4), 559-581.
- Pilerot, O. (2014). Design researchers' information sharing: the enactment of a discipline. Borås, Ruotsi: Valfrid. (Boråsin yliopiston väitöskirja.) Saatavissa: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:877083/FULLTEXT01.pdf>
- Plume, C. J. & Slade, E. L. (2018). Sharing of sponsored advertisements on social media: A uses and gratifications perspective. *Information Systems Frontiers*, 20, 471–483.
- Raamattu (1992). Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Jongbloed: UBS.
- Ramasamy, M. & Thamaraiselvan, N. (2011) Knowledge sharing and organizational citizenship behavior. *Knowledge and Process Management*, 18(4), 278–284.
- Razmerita, L., Kirchner, K. & Nielsen, P. (2016). What factors influence knowledge sharing in organizations? A social dilemma perspective of social media communication. *Journal of Knowledge Management*, 20(6), 1225-1246.
- Rioux, K. S. (2005). Information acquiring-and-sharing. Teoksessa K. E. Fisher, S. Erdelez, & L. Mckechnie (toim.), *Theories of information behavior*. Medford, NJ: Information Today, 169–173.
- Rioux, K. S., Hersberger, J. A., & Cruitt, R. O. (2005). Examining information sharing and relationship building in online social networks: An emergent analytic framework. Paper presented at the 33th Annual Conference of the Canadian Association for Information Science, London, Ontario.
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006). Kvantifiointi. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkajulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_3.html (Viitattu 19.9.2022.)

- Saari, J., Kainulainen, S. & Yeung, A. B. (2005). Altruismi: antamisen lahja Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Helsinki: Yliopistopaino.
- Salminen, A. (2011). Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopiston julkaisuja. Opetusjulkaisuja 62. Julkisjohtaminen 4. Vaasa: Vaasan yliopisto.
- Savolainen, R. (2007). Motives for giving information in non-work contexts and the expectations of reciprocity. The case of environmental activists. *Proceedings of the American Society for Information Science and Technology* 44(1), 1-13.
- Savolainen, R. (2008). *Everyday information practices. A social phenomenological perspective.* Lanham: The Scarecrow Press.
- Savolainen, R. (2017). Information sharing and knowledge sharing as communicative activities. *Information Research*, 22(3). Saatavilla: <http://www.informationr.net/ir/22-3/paper767.html>
- Schott, C., Neumann, O., Baertschi, M. & Ritz, A. (2019). Public service motivation, pro-social motivation and altruism: Towards disentanglement and conceptual clarity. *International Journal of Public Administration*, 42(14), 1200-1211.
- Sharabati, M. M. N. (2018). The impact of knowledge sharing through Facebook on students' academic performance in Palestine. *International Journal of Business and Information*, 13(2), 155-190.
- Slyke, J. A. V. (2022). Altruistic concern for the other and the development of the virtue of humility. Teoksessa J. van Nes, P. Nullens & S. C. van den Heuvel (toim.), *Relational Anthropology for Contemporary Economics.* (Open access -kirja.) Springer, Cham, 133-152.
- Sonnenwald, D. H. (2006). Challenges in sharing information effectively: examples from command and control. *Information Research*, 11(4), paper 270. Saatavilla: <http://www.informationr.net/ir/11-4/paper270.html>
- Tampereen yliopiston kirjasto (2020). *Informaatiotutkimus: Artikkelit ja tietokannat.* <https://libguides.tuni.fi/informaatiotutkimus> (käytetty 28.1.2020).

- Ting, K.-C., Ting, P.-H. & Hsiao, P.-W. (2014). Why are bloggers willing to share their thoughts via travel blogs? *International Journal of Technology Management*, 64(1), 89-108.
- Tromp, G. W. & Long, P. D. (2013). Why do people share content? Identifying why students support sharing course material. *Open Learning*, 28(1), 21–35.
- Tseng, F.-C. & Kuo, F.-Y. (2014). A study of social participation and knowledge sharing in the teachers' online professional community of practice. *Computers & Education*, 72, 37–47.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. 10. uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.
- Vaish, A. & Hepech, R. (2019). The development of prosocial emotions. *Emotion Review*. <https://doi.org/10.1177/1754073919885014>
- Wang, J., Yang J., Chen, Q. & Tsai, S.-B. (2016). Creating the sustainable conditions for knowledge information sharing in virtual community. *SpringerPlus*, 5, 1019-1028.
- Wang, S. & Noe, R. A. (2010). Knowledge sharing: A review and directions for future research. *Human Resource Management Review* 20, 115–131.
- Wasko, M. M., Faraj, S. (2000). "It is what one does": why people participate and help others in electronic communities of practice. *Journal of Strategic Information Systems*, 9, 155-173.
- Werneken, F. (2016). Insights into the biological foundation of human altruistic sentiments. *Current Opinion in Psychology*, 7, 51–56.
- Wilson, T. D. (2010). Information sharing: an exploration of the literature and some propositions. *Information Research*, 15(4). <http://informationr.net/ir/15-4/paper440.html>
- Wilson, T. D. (2021). *Exploring information behaviour: an introduction*. Sheffield, UK: T.D. Wilson, 2021. 111 s. (Vapaa, open access.) Saatavilla: <http://informationr.net/ir/bonusbook.html>

- Wu, W.-L., Lin, C.-H., Hsu, B.-F. & Yeh, R.-S. (2009). Interpersonal trust and knowledge sharing: Moderating effects of individual altruism and a social interaction environment. *Social Behavior and Personality*, 37(1), 83-94.
- Wu, Y. & Zhu, W. (2012). An integrated theoretical model for determinants of knowledge sharing behaviours. *Kybernetes*, 41(10), 1462-1482.
- Xu, B. & Li, D. (2015). An empirical study of the motivations for content contribution and community participation in Wikipedia. *Information & Management*, 52(3), 275-286.
- Yang, Y. (2018). Path analysis. Teoksessa Bruce B. Frey (toim.), *The SAGE Encyclopedia of Educational Research, Measurement, and Evaluation*. Thousand Oaks: Sage, 1223-1225.
- Yu, T.-K., Lu, L.-C. & Liu, T.-F. (2010). Exploring factors that influence knowledge sharing behavior via weblogs. *Computers in Human Behavior*, 26, 32–41.
- Yang, T.-M. & Maxwell, T. A. (2011). Information-sharing in public organizations: A literature review of interpersonal, intra-organizational and inter-organizational success factors. *Government Information Quarterly* 28, 164–175.
- Yeung, A. B. & Saari, J. (2006). Altruismi - "sosiologian tärkeimmän ongelman" tarkastelua. *Sociologia* 43(1), 29-42.

LIITTEET

Liite 1: tutkielman aineistona käytetyt artikkelit

Taulukko tutkielman aineistona käytetyistä 43 tieteellisestä artikkelista. Tässä liitteessä 1 on kerrottu artikkelien kirjoittaja tai kirjoittajat, ilmestymisvuosi, artikkelin otsikko ja tieteellinen julkaisu.

Kirjoittaja(t)	Vuosi	Artikkeli	Julkaisu
Balogun, A. G.	2014	Personality characteristics and willingness to share tacit knowledge: Is there a connection?	Nigerian Journal of Applied Behavioural Sciences, 2, 115-125
Beck, R., Rai, A., Fischbach, K. & Keil, M.	2015	Untangling knowledge creation and knowledge integration in enterprise wikis	Journal of Business Economics, 85, 389–420
Bello, O. W. & Oyekunle, R. A.	2014	Attitude, perceptions and motivation towards knowledge sharing: Views from universities in Kwara State, Nigeria	African Journal of Library, Archives and Information Science, 24(2), 123-134
Benbunan-Fich, R. & Koufaris, M.	2013	Public contributions to private-collective systems: The case of social bookmarking	Internet Research, 23(2), 183-203
Brouwer, J. & Jansen, E.	2019	Beyond grades: Developing knowledge sharing in learning communities as a graduate attribute	Higher Education Research & Development, 38(2), 219–234
Chen, H.-L., Fan, H.-L., & Tsai, C.-C.	2014	The role of community trust and altruism in knowledge sharing: An investigation of a virtual community of teacher professionals	Educational Technology & Society, 17(3), 168–179
Chennamaneni, A., Teng, J. T. C. & Raja, M. K.	2012	A unified model of knowledge sharing behaviours: Theoretical development and empirical test	Behaviour & Information Technology, 31(11), 1097–1115
Chiang, H.-S. & Hsiao, K.-L.	2015	YouTube stickiness: The needs, personal, and environmental perspective	Internet Research, 25(1), 85-106

Cho, H., Chen, M. & Chung, S.	2010	Testing an integrative theoretical model of knowledge-sharing behavior in the context of Wikipedia	Journal of the American Society for Information Science and Technology, 61(6), 1198–1212
Dehghani, M. R., Hayat, A. A., Kojuri, J. & Esmi, K.	2015	Role of organizational citizenship behavior in promoting knowledge sharing	Journal of Health Management & Informatics, 2(4), 126-131
Hung, S.-Y., Lai, H.-M., Chang, W.-W.	2011	Knowledge-sharing motivations affecting R&D employees' acceptance of electronic knowledge repository	Behaviour & Information Technology, 30(2), 213–230
Hung, S.-Y., Durcikova, A., Lai, H.-M. & Lin, W.-M.	2011	The influence of intrinsic and extrinsic motivation on individuals' knowledge sharing behavior	International Journal of Human-Computer Studies, 69(6), 415-427
Ibrahim, H. Z., Mohamad, W. M. W., Shah, K. A. M.	2018	Individual factors and knowledge sharing: Evidence from engineers in the electrical and electronic manufacturing sector	Global Business and Management Research: An International Journal, 10(3), 677-687
Iglesias-Pradas, S., Hernández-García, Á. & Fernández-Cardador, P.	2017	Acceptance of corporate blogs for collaboration and knowledge sharing	Information Systems Management, 34(3), 220–237
Iskoujina, Z. & Roberts, J.	2015	Knowledge sharing in open source software communities: motivations and management	Journal of Knowledge Management, 19(4), 791-813
Jadin, T., Gnambs, T. & Batinic, B.	2012	Personality traits and knowledge sharing in online communities	Computers in Human Behavior, 29(1), 210-216
Jalili, Y. A. & Salempour, F.	2020	Group organizational citizenship behavior and knowledge sharing: The moderating role of workgroup emotional climate	VINE Journal of Information and Knowledge Management Systems, 50(1), 117-135
Kim, J., Lee, C. & Elias, T.	2015	Factors affecting information sharing in social networking sites amongst university students: Application of the knowledge-sharing model to social networking sites	Online Information Review, 39(3), 290-309
Lee, G., Lee, W. J. & Sanford, C.	2011	A motivational approach to information providing: A resource exchange perspective	Computers in Human Behavior, 27, 440–448

Lee, D., Park, J. Y., Kim, Ju., Kim, Ja. & Moon, J.	2011	Understanding music sharing behaviour on social network services	Online Information Review, 35(5), 716-733
Lee, M., Kim, H. & Kim, O.	2015	Why do people retweet a tweet?: Altruistic, egoistic, and reciprocity motivations for retweeting	Psychologia, 58, 189-201
Liao, C., To, P-L. & Hsu, F.-C.	2013	Exploring knowledge sharing in virtual communities	Online Information Review, 37(6), 891-909
Liao, W., Yuan, Y. C. & McComas, K. A.	2018	Communal risk information sharing: Motivations behind voluntary information sharing for reducing interdependent risks in a community	Communication Research, 45(6), 909–933
Lin, C.-P.	2008	Clarifying the relationship between organizational citizenship behaviors, gender, and knowledge sharing in workplace organizations in Taiwan	Journal of Business and Psychology, 22, 241–250
Ma, W. W. K. & Chan, A.	2014	Knowledge sharing and social media: Altruism, perceived online attachment motivation, and perceived online relationship commitment	Computers in Human Behavior, 39, 51–58
Matić, D., Cabrilo, S., Grubić-Nešić, L. & Milić, B.	2017	Investigating the impact of organizational climate, motivational drivers, and empowering leadership on knowledge sharing	Knowledge Management Research & Practice, 15, 431–446
Mladenovic, D., Krajina, A. & Milojevic, I.	2019	Motives for writing online reviews in post-vacation phase	International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research, 13(2), 244-256
Oh, S.	2012	The characteristics and motivations of health answerers for sharing information, knowledge, and experiences in online environments	Journal of the American Society for Information Science and Technology, 63(3), 543–557
Oh, S. & Syn, S. Y.	2015	Motivations for sharing information and social support in social media: A comparative analysis of Facebook, Twitter, Delicious, YouTube, and Flickr	Journal of the American Society for Information Science and Technology, 66(10), 2045–2060

Peddibhotla, N. B. & Subramani, M. R.	2007	Contributing to public document repositories: A critical mass theory perspective	Organization Studies, 28(03), 327–346
Plume, C. J. & Slade, E. L.	2018	Sharing of sponsored advertisements on social media: A uses and gratifications perspective	Information Systems Frontiers, 20, 471–483
Ramasamy, M. & Thamaraiselvan, N.	2011	Knowledge sharing and organizational citizenship behavior	Knowledge and Process Management, 18(4), 278–284
Razmerita, L., Kirchner, K. & Nielsen, P.	2016	What factors influence knowledge sharing in organizations? A social dilemma perspective of social media communication	Journal of Knowledge Management, 20(6), 1225-1246
Sharabati, M. M. N.	2018	The impact of knowledge sharing through Facebook on students' academic performance in Palestine	International Journal of Business and Information, 13(2), 155-190
Ting, K.-C., Ting, P.-H. & Hsiao, P.-W.	2014	Why are bloggers willing to share their thoughts via travel blogs?	International Journal of Technology Management, 64(1), 89-108
Tromp, G. W. & Long, P. D.	2013	Why do people share content? Identifying why students support sharing course material	Open Learning, 28(1), 21–35
Tseng, F.-C. & Kuo, F.-Y.	2014	A study of social participation and knowledge sharing in the teachers' online professional community of practice	Computers & Education, 72, 37–47
Wang, J., Yang J., Chen, Q. & Tsai, S.-B.	2016	Creating the sustainable conditions for knowledge information sharing in virtual community	SpringerPlus, 5, 1019-1028
Wasko, M. M., Faraj, S.	2000	"It is what one does": why people participate and help others in electronic communities of practice	Journal of Strategic Information Systems, 9, 155-173
Wu, W.-L., Lin, C.-H., Hsu, B.-F. & Yeh, R.-S.	2009	Interpersonal trust and knowledge sharing: Moderating effects of individual altruism and a social interaction environment	Social Behavior and Personality, 37(1), 83-94

Wu, Y. & Zhu, W.	2012	An integrated theoretical model for determinants of knowledge sharing behaviours	Kybernetes, 41(10), 1462-1482
Xu, B. & Li, D.	2015	An empirical study of the motivations for content contribution and community participation in Wikipedia	Information & Management, 52(3), 275-286
Yu, T.-K., Lu, L.-C. & Liu, T.-F.	2010	Exploring factors that influence knowledge sharing behavior via weblogs	Computers in Human Behavior, 26, 32-41

Liite 2: keskeiset tiedot tutkielman aineiston artikkeleista

Tähän liitetaulukoon 2 on koottu aineistona käytettyjen 43 artikkelin keskeiset tiedot. Artikkelin viittaustiedot ovat kerrottuna ensimmäisessä sarakkeessa, jota seuraavat tiedot siitä onko tutkimus kvantitatiivinen tai kvalitatiivinen, mitä menetelmää on käytetty, otoksen koko ja kuvaus sekä maa. Teoriat ja mallit on koottu seuraavaan sarakkeeseen, jota seuraavat keskeiset muuttujat tai kategoriat (käytettyjen kysymysten määrät), hypoteesit ja tulokset tai tutkimuskysymys, minkälaista tietoa tutkimusartikkelissa jaetaan sekä kuvaus artikkelin keskeisestä sisällöstä tai päätuloksista.

Artikkeli	Kvantitatiivinen tai kvalitatiivinen, menetelmä, N, otos, maa	Teoria(t) ja mallit	Keskeiset muuttujat/keskeiset kategoriat	Hypoteesi(t) ja tulokset/tutkimuskysymys	Mitä jaetaan?	Kuvaus/päätulokset
Balogun (2014)	Kvant., survey, 325, sairaalan työntekijät, Nigeria	-	Altruismi (persoonallisuuden piirteenä) (20 kysym.) Hiljainen tieto (4 kysym.)	(H1) Altruismilla tulee olemaan merkitsevä vaikutus halukkuuteen jakaa hiljaista tietoa, kuten että erittäin altruistiset työntekijät raportoivat korkeamman halukkuuden jakaa hiljaista tietoa kuin keskiverrosta tai matalasti altruistiset työntekijät — Tuettu (H3) Altruismilla ja minäpystyvyydellä tulee olemaan merkitsevä interaktiovaikutus halukkuuteen jakaa hiljaista tietoa — Tuettu	Hiljaista tietoa työpaikalla terveydenhoitoalan sairaalatyöntekijöiden keskuudessa.	Altruismin vaikutus hiljaisen tiedon jakamiseen nigerialaisten terveydenhoitoalan sairaalatyöntekijöiden parissa. Korkean altruismitason työntekijät raportoivat korkean halukkuuden hiljaisen tiedon jakamiseen verrattuna keskiverron tai matalan altruismitason työntekijöihin.

Beck ym. (2015)	Kvant., survey, 661, saksalainen pankki, Saksa	Self-determination theory (SDT)	Auttamisen ilo (3 kysym.) Tiedon luominen (2 kysym.) Tiedon integrointi (2 kysym.)	(H3) Toisten auttamisen ilolla on positiivinen vaikutus sekä tiedon luomiseen että tiedon integroimiseen [yrityswikissä] — Tuettu	Tiedon jakamista/tietokontribuutiota, tiedon luomista ja integroimista yrityswikissä.	Auttamisen ilon (sisäisenä altruistisena motiivina) vaikutus saksalaisen pankin yrityswikin tiedon jakamiseen (tiedon luomiseen ja integroimiseen). Toisten auttamisen ilo ennusti merkittävästi tiedon jakamista.
Bello & Oyekunle (2014)	Kvant., survey, 388, yliopiston henkilökunta, Nigeria	Theory of planned behaviour (TPB)	Sisäinen motivaatio (5 kysym.) Asenne (6 kysym.), aikomus (5 kysym.) ja motivaatio (5 kysym.) tiedon jakamiseen	(H3) Opetushenkilökunnan sisäinen motivaatio [<i>perustuu altruismi-käsitteeseen</i>] vaikuttaa merkittävästi heidän tiedonjakamiskäyttäytymiseensä — Tuettu	Tietoa yliopistoympäristössä henkilökunnan toimesta.	Sisäinen motivaatio, kuten kollegoiden avustaminen, oli tärkein syy, joka motivoi yliopiston henkilökuntaa jakamaan tietoa.
Benbunan-Fich & Koufaris (2013)	Kvant., survey, 112, sosiaalisen kirjanmerkkipalvelun käyttäjät	Private-collective model	Huoli toisista (3 kysym.) Julkiset kontribuutiot (2 kysym.)	(H3) Huoli muiden tarpeista on positiivisesti suhteessa julkisten kontribuutioiden määrään yksityis-kollektiivisessa järjestelmässä [<i>sosiaaliset kirjanmerkit</i>] — Ei tuettu	Kirjanmerkkejä/julkisia kontribuutioita sosiaalisessa web-palvelussa (Yahoo MyWeb).	Toisten tarpeista huolehtivat käyttäjät rajoittavat omia julkisia kontribuutioitaan tilastollisesti hyvin vahvasti, vastoin hypoteesia H3. Syyksi tälle esitetään että he pyrkisivätkin lisäämään kontribuutionsa laatua, ei määrää.
Brouwer & Jansen (2019)	Kvant., survey, 183, psykologian opiskelijat, Alankomaat	Social capital theory, Tinto's interactional approach, social exchange theory	Altruismi (5 kysym.) Polkumallissa mm. sosiaalinen vuorovaikutus, tiedon jakamisen henkilökohtaiset (7 kysym.) tulokset	Taulukossa altruismi korreloi merkittävästi yleiseen asenteeseen tiedon jakamiseen ja tiedon jakamiseen henkilökohtaisista/yhteisöllisistä syistä.	Tietoa opiskeluympäristössä (opetusohjelma-perustainen oppimisyhteisö) muiden opiskelijoiden kanssa.	Altruismi (luottamuksen ja yhteenkuuluvuuden ohella) vaikuttaa polkumallissa positiivisesti sosiaaliseen vuorovaikutukseen oppimisyhteisössä ja täten tiedon jakamiseen henkilökohtaisista

						syistä (henkilökohtaiset tulosodotukset, <i>POE = personal outcome expectations</i>).
Chen ym. (2014)	Kvant., survey, 332, opettajien virtuaaliyhteisö, Taiwan	Social exchange theory	Yhteisöluottamus (6 kysym.) Altruismi (4 kysym.) Tiedonjakamisaikonus (4 kysym.)	(H2) Sen jälkeen kun koettu hyödyllisyys ja koettu helppokäyttöisyys on kontrolloitu, altruismi moderoi yhteisöluottamuksen ja tiedon[jakamis]aikonus suhdetta siten, että mitä suurempi altruismifrekvenssi, sitä selvempi positiivinen yhteys yhteisöluottamuksen ja tiedonjakamisaikonus välillä tulee olemaan) — Tuettu	Tietoa ja opetuskoemuksia opettajien SCTNet-verkko-yhteisössä.	Tulokset merkitsevät, että altruismi toimii potentiaalisena tiedon jakamisen mahdollistajana opettajien virtuaaliyhteisössä. Altruismi kasvatti yhteisöluottamuksen ja tiedonjakamisaikonus välistä suhdetta. Positiivinen yhteys yhteisöluottamuksen ja tiedonjakamisaikonus välillä oli vahvempi, kun opettajat kokivat korkeamman altruismitason kuin matalammalla altruismitasolla.
Chennamani ym. (2012)	Kvant., survey, 180, kauppatieteiden yliopisto-opiskelijat, Yhdysvallat	Decomposed theory of planned behaviour (DTPB)	Koettu toisten auttamisen ilo (4 kysym.) Asenne tiedonjakamiseen (5 kysym.)	(H5) Koetulla toisten auttamisen ilolla on positiivinen vaikutus tiedon jakamiseen kohdistuvaan asenteeseen — Tuettu	Tietoa yksittäisten tietotyöntekijöiden välillä (22% edusti johtoa ja 78 % ammattilaisia, kuten analyytikoita, insinöörejä ja muita tietotyöntekijöitä).	“Koettu toisten auttamisen ilo” oli suurin mitatuista tekijöistä asenne tiedonjakamiseen -determinantissa.
Chiang & Hsiao (2015)	Kvant., survey, 265, kiinaa puhuvat Youtube-käyttäjät, Taiwan	Uses and gratification theory, social cognitive theory	Altruismi (3 kysym.) Jatkuvuusmotivaatio (3 kysym.) Jakamiskäyttäytyminen (3 kysym.)	(H2-3) Altruismi vaikuttaa positiivisesti jatkuvuusmotivaatioon [jatkuva sisäinen motivaatio videoiden jakamiseen] YouTubessa — Tuettu	Videoita YouTubessa.	Tulokset viittaavat siihen, että altruismi ei ollut merkittävä jakamiskäyttäytymisen ennustaja. Sen sijaan tarvetekijät, kuten vuorovaikutteisuus ja maineen kasvattami-

				(H3-3) Altruismi vaikuttaa positiivisesti jakamiskäyttäytymiseen YouTubessa — Ei tuettu		nen olivat merkittävämpiä tekijöitä. Joillakin jakajilla on altruistisia persoonallisuudenpiirteitä, mikä nosti heidän jatkuvuusmotivaatiotaan.
Cho ym. (2010)	Kvant., survey, 223, Yhdysvaltojen ja Singaporen Wikipedia-käyttäjät	Theory of planned behavior (TPB) laajennuksin	Altruismi (2 kysym.) Asenne tiedon jakamiseen (4 kysym.)	(H6) Altruismi tulee olemaan positiivisessa suhteessa asenteeseen [<i>positiiviset tai negatiiviset tunteet tiedon jakamisesta Wikipediassa</i>] — Tuettu	Yhteisöllistä tiedon rakentamista ja jakamista Wikipediassa.	Altruismi, joka käsitteellistettiin sisäiseksi motivaatioksi, oli merkittävästi suhteessa tiedonjakamisasenteeseen.
Dehghani ym. (2015)	Kvant., survey, 210, yliopiston työntekijät, Iran	-	Altruismi (5 kysym.) [osana OCB:tä, yht. 24 kysym.] Tiedon jakaminen, asenne tiedon jakamiseen, aikomus jakaa tietoa (10 kysym.)	Tutkimuksessa selvitetään organisaatiokansalaiskäyttäytymisen (OCB) ja tiedon jakamisen yhteyksiä määrällisellä kyselytutkimuksella.	Tietoa yliopistotyöntekijöiden keskuudessa.	Tuloksena löydettiin merkitsevä korrelaatio organisaatiokansalaiskäyttäytymisen ja sen osatekijöiden (altruismi yhtenä, muut tunnollisuus, urheiluhenkisyys, huomaavaisuus ja kansalaishyveellisyys) sekä tiedon jakamisen ja sen osatekijöiden (asenne tiedon jakamiseen, aikomus jakaa tietoa) kanssa yliopistotyöntekijöiden keskuudessa. Regressioanalyysissä osatekijöistä vain urheiluhenkisyys ennusti tiedonjakamiskäyttäytymistä.
Hung, Lai & Chang (2011)	Kvant., survey, 231, 10 organisaatiota 9:ltä teollisuudenalalta, Taiwan	Technology acceptance model (TAM), social exchange theory (SET)	Altruismi (4 kysym.) Käyttäytymisaikomus (2 kysym.)	(H10) Altruismilla tulee olemaan positiivinen vaikutus käyttäytymisaikomukseen käyttää elektronista tietovarastoa [<i>electronic knowledge</i>	Tietoa elektronisen tietovaraston kautta.	Sisäisellä altruismilla on merkitsevä vaikutus aikomukseen käyttää elektronista tietovarastoa tiedon jakamiseen. Tutkituista tekijöistä altruismi on merkittävin.

				<i>repository, EKR</i>] tiedon jakamiseen — Tuettu		
Hung, Durcikova ym. (2011)	Kvant., kontrolloitu koe, 118, yliopistolaisia, Taiwan	Economic exchange theory (EET), knowledge market perspective (KMP), social exchange theory (SET), social capital theory (SCT)	Altruismi (4 kysym.) Aikaansaattajien ideoiden lukumäärä Ideoiden hyödyllisyys Ideoiden luovuus Kokoukseen koettu tyytyväisyys	(H4a) Altruismi tulee vaikuttamaan positiivisesti aikaansaattajien ideoiden lukumäärään — Ei tuettu (H4b) Altruismi tulee vaikuttamaan positiivisesti aikaansaattajien ideoiden hyödyllisyyteen — Ei tuettu (H4c) Altruismi tulee vaikuttamaan positiivisesti aikaansaattajien ideoiden luovuuteen — Ei tuettu (H4d) Altruismi tulee lisäämään kokoukseen koettua tyytyväisyystasoa — Tuettu	Ideoiden aikaansaamista ryhmäta- paamisessa (paikallisen turismin parantamiseen), ryhmätukijärjestelmän (<i>group support system</i>) avustuksella.	Altruismi paransi koettua tyytyväisyyttä kokoukseen, mutta ei aikaansaattajien ideoiden lukumäärää, hyödyllisyyttä tai luovuutta.
Ibrahim ym. (2018)	Kvant., survey, 307, insinöörejä monikansallisissa yrityksissä, Malesia	-	Altruismi (4 kysym.) Tiedon jakaminen (6 kysym.) Tiedon vastaanottaminen (8 kysym.)	(H1) Altruismilla on positiivinen vaikutus tiedon antamiseen — Ei tuettu (H6) Altruismilla on positiivinen vaikutus tiedon vastaanottamiseen — Ei tuettu	Tietoa monikansallisten yritysten insinööri- ja heidän alaisensa välillä.	Altruismihypoteeseille ei löydetty tukea. Minäpystyvyy- ja luottamushypoteesit sen sijaan saivat tukea.
Iglesias-Pradas ym. (2017)	Kvant., survey, 143, henkilö- kuntaa yritysblogeja käyttävistä yrityksistä	Technological acceptance model (TAM)	Altruismi (3 kysym.) Käyttämisaikomus (3 kysym.)	(H8) Altruismi ennustaa positiivisesti aikomusta käyttää yritysblogeja yhteistyöhön ja tiedon jakamiseen — Tuettu	Tietoa yritysblogien käyttämisessä tiedon jakamiseen ja yhteistyöhön.	Yritysblogien kontekstissa altruismi vaikuttaa aikomukseen käyttää niitä tiedon jakamiseen.

Iskoujina & Roberts (2015)	Kvant., survey, 137, avoimen lähdekoodin web-kehittäjät	-	Altruismi (2 kysym.) Tiedon jakaminen (3 kysym.)	Altruismia tutkitaan kyselytykimuksessa osana yhteensä seitsemää eri motivaatiota. Muut ovat harrastus, saavuttaminen, filosofiset tekijät, verkostoitumismahdollisuudet, henkilökohtaiset tarpeet ja pääasialliset työtarpeet.	Tietoa avoimen lähdekoodin web-kehittäjien yhteisöissä.	Altruismi motivaationa korreloi tiedon jakamisen kanssa merkittävästi avoimen lähdekoodin web-ohjelmistoyhteisöissä, lisäksi suoritetussa regressioanalyysissä altruismin vaikutus tiedon jakamiseen oli myös merkittävä.
Jadin ym. (2012)	Kvant., survey, 256, Wikipedia-käyttäjät	Diffusion theory, social value orientation	Prososiaalinen arvo-orientaatio (9 kysym.) Tiedon jakaminen (2 kysym.)	(H3) Prososiaaliset arvo-orientaatiot ennustavat tiedon jakamista online-yhteisöissä — Tuettu	Tietoa Wikipediassa (artikkelien lisääminen/muokkaaminen).	Prososiaaliset arvot lisäävät todennäköisyyttä osallistua Wikipediaan vain kun kirjoittajilla on myös motivaatio kirjoittaa, eivätkä yksin ennusta osallistumista selvästi.
Jalili & Salempour (2020)	Kvant., survey, 116, iranilainen sähkölaitos, Iran	-	Altruismi (5 kysym.) [OCB:n osana] Tiedon jakaminen (7 kysym.) Työryhmän tunneilmapiiri (16 kysym.)	(H1) Altruismilla on positiivinen vaikutus tiedon jakamiseen — Tuettu (H6a-1) Moderoivana muutujana työryhmän negatiivinen tunneilmapiiri — Ei tuettu (H6b-1) ...positiivinen tunneilmapiiri — Tuettu	Tietoa työpaikalla, joka liittyy kollegoiden auttamiseen ja työtehtävien ratkaisuun.	Positiivisessa työryhmän tunneilmapiirissä korkean altruismin (samoin tunnollisuuden ja kansalaishyveellisuuden) työntekijät jakavat enemmän tietoa. Negatiivinen tunneilmapiiri on neutraali suhteessa altruismiin ja tiedon jakamiseen.
Kim ym. (2015)	Kvant., survey, 308, opiskelijat, Yhdysvallat	Social cognitive theory	Jakamisen ilo (3 kysym.) Tiedonjakamiskäyttätyminen (5 kysym.)	(H4) Jakamisen ilo on positiivisesti yhdistynyt tiedonjakamiskäyttämiseen sosiaalisissa verkostopalveluissa — Tuettu [Facebook, Twitter,	Mielipiteitä, materiaalia tai sisältöä (video, kuva, linkit uutisiin), komment-	Sisäisenä motivaatiotekijänä jakamisen ilo (<i>sharing enjoyment</i>) on merkittävä tekijä taipumuksessa käyttää sosiaalisia verkostopalveluita tiedon jakamiseen.

				<i>Google+, Instagram tai LinkedIn]</i>	teja ja opittua informaatiota sosiaalisissa yhteisöpalveluissa.	
Lee, Lee & Sanford (2011)	Kvant., survey, 235, kauppatieteiden- ja maisteriopiskelijoita, Etelä-Korea	Foa's resource theory	Altruismi (persoonallisuuden piirteenä) (20 kysym.) Halukkuus tarjota tietoa (3 kysym.)	(H1) Altruistiset persoonallisuuden piirteet vaikuttavat positiivisesti halukkuuteen tarjota tietoa [<i>tietojärjestelmien välityksellä</i>] — Tuettu	Tietoa tietojärjestelmien välityksellä.	Altruistiset persoonallisuudenpiirteet lisäävät halukkuutta tarjota tietoa tietojärjestelmien välityksellä. Kuitenkaan lyhyen virassaoloajan mallissa (virassaoloaika moderoina muuttujana, työntekijät jaettu puoliksi lyhyeen ja pitkään virassaoloaikaan) altruismi ei vaikuttanut.
Lee, Park ym. (2011)	Kvant., survey, 153, korealaisia sosiaalisten verkostopalveluiden käyttäjiä, Etelä-Korea	-	Altruismi (4 kysym.) Sosiaalinen identiteetti (4 kysym.) Musiikinjakamisaikomus (3 kysym.)	(H5) Käyttäjien altruismi vaikuttaa positiivisesti sosiaalisten verkostopalveluiden sosiaaliseen identiteettiin [<i>joka hypoteettisesti vaikuttaa musiikinjakamisaikomukseen</i>] — Ei tuettu	Musiikkia sosiaalisissa verkostopalveluissa.	Tutkimustulos viittaa siihen, että sosiaalisten verkostopalveluiden käyttäjät ovat musiikin jakamisessa motivoituneet itseen kohdistuvien motiivien kautta, ei niinkään toisiin kohdistuvien motiivien perusteella.
Lee, Kim & Kim (2015)	Kvant., survey, 323, korealaiset Twitter-käyttäjät, Etelä-Korea	-	Altruistinen motivaatio (3 kysym.) Käyttätymisaikomus (1 kysym.) Todellinen käyttäytyminen (1 kysym.)	(H2) Altruistinen motivaatio uudelleentviittaukselle [<i>Twitterissä</i>] positiivisesti ennustaa uudelleentviittauksen käyttäytymisaikomusta — Tuettu	Uudelleentviittaus Twitterissä.	Altruistinen motivaatio johti positiivisen polun käyttäytymisaikomukseen ja edelleen todelliseen uudelleentviittauskäyttäytymiseen. Altruismin vaikutus motivaationa oli suurempi jos käyttäjällä oli enemmän seuraajia (suurempi yleisö).

Liao, To & Hsu (2013)	Kvant., survey, 473, kokeneita virtuaaliyhteisön käyttäjiä (esim. Yahoo Kimo -ryhmä ja PPT), Taiwan	Social exchange theory	Auttamisen ilo (4 kysym.) Asenne tiedonjakamiseen (5 kysym.) Jatkuvuusaikomus jakaa tietoa (2 kysym.)	(H4) Auttamisen ilolla [<i>enjoying helping</i>] on positiivinen vaikutus tiedon jakamiseen kohdistuvaan asenteeseen — Tuettu	Tietoa yleisessä elämässä tai harrastamiseen liittyvässä virtuaalisessa yhteisössä.	Auttamisen ilo johtaa yhtenä osana positiiviseen tiedon jakamiseen, joka puolestaan johtaa jatkuvuusaikomukseen jakaa tietoa.
Liao, Yuan & McComas (2018)	Kvant., survey, 452, kansallinen otos yhdysvaltalaisia perunan ja tomaatin viljelijöitä, Yhdysvallat	Theory of reasoned action (TRA)	Altruismien nautittavuus (3 kysym.) Asenne riskitiedonjakamiseen (3 kysym.)	(H5) Altruismien nautittavuus [<i>enjoyableness of altruism</i>] on positiivisessa suhteessa riskitiedonjakamiseen kohdistuvaan myönteiseen asenteeseen — Ei tuettu	Riskitietoa maanviljelyn perunaruttosairaudesta.	Hypoteesille ei löytynyt tukea. Syyksi esitetään että relationaaliset ja yhteisö-spesifiset mekanismit (kuten vastavuoroisuus ja sitoutuminen) saattavat ohittaa altruistisen käyttäytymisen psykologisen palkitsevuuden, kun yhteisön jäsenet tuntevat toisensa ja muut osapuolet.
Lin (2008)	Kvant., survey, 314, johdon tietojärjestelmät -opiskelijoita (työelämässä päivisin), Taiwan	-	Altruismi (4 kysym.) [OCB:n osana] Tiedon jakaminen (6 kysym.)	(H11) Altruismi on positiivisessa suhteessa tiedon jakamiseen — Tuettu (H31) Sukupuoli moderoi suhdetta altruismien ja tiedon jakamisen välillä — Tuettu	Tietoa työpaikkaorganisaatioissa ja organisaation jäsenille.	Altruismi yhdistettiin tiedon jakamiseen ja samoin altruismien vaikutuksen tiedon jakamiseen todettiin olevan vahvempi naisilla kuin miehillä.
Ma & Chan (2014)	Kvant., survey, 299, yliopistoon hakevia lukiolaisia, Hong Kong	Vygotsky's sociocultural theory of learning, the theory of the need to belong	Altruismi (12 kysym.) Online-tiedonjakamiskäyttäytyminen (5 kysym.)	(H3) On merkitsevä suhde yksittäisen sosiaalisen median käyttäjän altruismien ja hänen online-tiedonjakamisensa välillä — Tuettu	Online-tiedonjakamista sosiaalisessa mediassa (lisääntynyt ymmärrys, tieto, tehokkuus, työn laatu, itsenäisyys).	Altruismilla on suora, merkitsevä ja vahva vaikutus online-tiedonjakamiskäyttäytymiseen. Online-ympäristössä sidoksia luova altruismi voi luoda koheesiota, joka yhdistää vapaasti tulevia ja meneviä käyttäjiä.

Matić ym. (2017)	Kvant., survey, 873, julkisen ja yksityisen sektorin organisaatioiden työntekijöitä, Serbia	Theory of reasoned action	Altruismi (4 kysym.) Asenne tiedon jakamiseen (5 kysym.) Aikomus jakaa tietoa (5 kysym.) Tiedonjakamiskäyttäytymisen (5 kysym.)	(H13) Altruismilla on merkittävä positiivinen vaikutus tiedon jakamiseen kohdistuvaan asenteeseen — Tuettu	Työntekijöiden tietoa palvelu- ja teollisuusorganisaatioissa.	Altruismilla todettiin olevan merkittävä vaikutus tiedon jakamiseen kohdistuvaan asenteeseen.
Mladenovic ym. (2019)	Kvant., survey, 155, matkailijoita jotka vierailivat Serbiassa	-	Matkailijoiden auttaminen (altruismi) (4 kysym.) Arvion kirjoittaminen (<i>online review</i>)	Artikkelissa tutkittiin matkailijoiden taustamotiiveja kirjoittaa loman jälkeen arvosteluita kokemuksistaan ja ilmaista mielipiteitään.	Loman jälkeisten arvostelujen kirjoittaminen matkailufoorumeilla.	Yleisin motiivi loman jälkeisten arvostelujen kirjoittamiseen oli "matkailijoiden auttaminen (altruismi)". Muut tutkitut motiivit olivat keskiarvojen järjestyksessä toiseksi suosituimpana "sosiaalinen hyödyllisyys", sitten "tuottajien/yritysten auttaminen", "kuluttajien voimaannuttaminen" ja viimeisenä "itseohjautuvuus".
Oh (2012)	Kvant., survey, 257, sosiaalisen kysymys-vastauspalvelun käyttäjiä (Yahoo Answers -terveysvastaajat)	-	Altruismi yhtenä 10 motivaatiotekijästä. Muut motivaatiotekijät: nautinnollisuus, minäpystyvyys, oppiminen, oma hyöty, yhteisön etu, empatia, sosiaalinen sitoutuminen, maine ja vastavuoroisuus.	Terveystiedon jakaminen verkon sosiaalisessa kysymys-vastauspalvelussa. Kyselyssä terveysvastaajia pyydettiin kertomaan motiiveistaan vastata toisten käyttäjien kysymyksiin verkkopalvelussa.	Terveystietoa ja terveysvastauksia online-ympäristössä (Yahoo Answers).	Altruismi vaikuttaa terveystiedon jakamisessa eniten 10 mitatusta motivaatiosta (1. kymmenestä).

Oh & Syn (2012)	Kvant., 5 eri surveytä eri palveluille, 1056, Amazon MTurkin Facebook-, Twitter-, Delicious-, YouTube- ja Flickr -käyttäjiä	-	Altruismi (3 kysym.) Samat yhteensä 10 motivaatiotekijää kuin Oh (2012).	Käyttäjien motivaatiot jakaa tietoa ja sosiaalista tukea erilaisissa sosiaalisissa verkostopalveluissa. Vertailussa oli viisi eri palvelua, joiden toiminnallisuudet, sisällöt ja käyttömahdollisuudet vaihtelevat.	Sosiaalisen median sisältöjä ja sosiaalista tukea (Facebook, Twitter, Delicious, YouTube ja Flickr).	Altruismi vaikuttaa motivaationa eri sosiaalisen median palveluissa vaihtelevan suuruisesti. Eniten altruismi vaikuttaa Deliciousissa ja Facebookissa (motivaatioina sijoilla 2. ja 3. kymmenestä), mutta muissa tutkituissa palveluissa vähemmän (Flickr 6., Twitter 6., YouTube 8. kymmenestä). Kokonaisuudessaan oppiminen ja sosiaalinen sitoutuminen sijoittuvat vaikutuksiltaan suurimmiksi motivaatioiksi. Eri palveluissa jaetaan erilaista tietoa ja motivaatiot niiden käyttämiseen ovat vaihtelevat; altruismia esiintyy motivaationa eri palveluiden käyttöön ja tiedon jakamiseen vaihtelevasti.
Ped-dibhotla & Subramani (2007)	Kvant. ja kvalit., sisällönanalyysi, 466, Amazonin käyttäjearvosteluja kirjoittavien profiileja	Critical mass theory	Altruismi toiseksi suurin vaikuttaja kolmesta tutkitusta toisiin liittyvästä motiivista (mainintojen frekvenssi 29,2%). Muut toisiin liittyvät motiivit: vaikuttavin sosiaalinen yhteys (37,8%), vähiten vaikuttava vastavuoroisuus (10,6%).	Tutkimuksessa analysoidaan julkiseen dokumenttivarastoon osallistuvien (<i>Amazon-verkkopalveluun arvosteluja kirjoittavien</i>) käyttäjien profiileja motivaatioiden osalta.	Tietoa Amazonin käyttäjearvosteluissa (julkinen dokumenttivarasto).	Altruismin ja arvostelujen laadukuuden välillä löydettiin korrelaatio, joka viittaa siihen että altruistisesti muita auttavat pyrkivät siihen, että heidän arvostelunsa olisivat hyödyllisiä. Itseen viittaavat motiivit ovat positiivisessa yhteydessä osallistumisen määrään, kun taas toisiin viittaavat motiivit ovat yhteydessä osallistumisen laatuun.

Plume & Slade (2018)	Kvant., survey, 487, Yhdistyneen kuningaskunnan Facebook-käyttäjää	Uses and gratifications theory	Altruismi (4 kysym.) Aikomus jakaa (3 kysym.)	(H2) Altruismilla on positiivinen vaikutus kuluttajien aikomuksiin jakaa matkailuun liittyviä sponsoroituja mainoksia Facebookissa — Tuettu	Matkailuun liittyviä sponsoroituja mainoksia Facebookissa.	Altruismi oli toiseksi positiivisin yhteensä viidestä (2./5:stä) tutkista motiivista sponsoroitujen mainosten Facebookissa jakamisen takana.
Ramasamy & Thamaraiselvan (2011)	Kvant., survey, 181, työssäkäyviä opiskelijoita, Intia	-	Altruismi (4 kysym.) [OCB:n osana] Tiedon jakaminen (6 kysym.)	(H1) Altruismilla on positiivinen vaikutus tiedon jakamiseen — Tuettu	Tietoa organisaation jäsenille.	Altruismilla on positiivinen vaikutus tiedon jakamiseen organisaatioympäristössä.
Razmerita ym. (2016)	Kvant. ja kvalit., survey ja puolistrukturoitu haastattelu, 114, 13 tanskalaista organisaatiota, Tanska	Self-determination theory, social dilemma theory	Auttamisen ilo Muut tekijät: yksilökohtaiset tekijät ($N = 13$), organisaatiotekijät ($N = 13$) ja teknologiset tekijät ($N = 4$). Tekijät jaetaan motivoiviin tekijöihin (<i>drivers</i>) ja esteisiin (<i>barriers</i>), lisäksi yksilökohtaiset motivoivat tekijät jaetaan sisäisiin ja ulkoisiin motivaatioihin.	Yritysten sosiaalista mediaa erityisesti tarkastelevassa tutkimuksessa todetaan, että auttamisen ilo (<i>I enjoy helping others</i>), joka liitetään altruismiin ja sisäiseen motivaatioon, on vaikutukseltaan tärkein tekijä tiedon jakamisen määrään.	Yritysten sisäistä tietoa ja organisaatioiden tietoa sosiaalisessa mediassa (yrityksen sosiaalinen media, <i>enterprise social media</i>).	Tärkeänä löydöksenä mainitaan, että tiedon jakaminen ei ole todellinen "sosiaalinen dilemma", vaan tietotyöntekijät näkevät tiedon jakamisen ja altruistisen käyttäytymisen arvon.
Sharabati (2018)	Kvant., survey, 60, yliopisto-opiskelijoita kirjjanpitokurssilla, Palestiina	Social exchange theory, social learning theory	Altruismi (3 kysym.) Tiedon jakaminen (4 kysym.)	(H3) Altruismilla on positiivinen vaikutus opiskelijoiden tiedonjakamiskäyttäytymiseen Facebookin kautta — Tuettu	Opiskelijoiden kirjjanpitokurssin online-tiedonjakamista Facebookissa (raporttien, artikkeleiden ja muistiinpanojen jakamista).	Altruismin ja tiedon jakamisen yhteys on merkitsevä ja positiivinen.

Ting ym. (2014)	Kvant., survey, 232, matkailualueita kirjoittavat bloggaajat, Taiwan	Technology acceptance model (TAM)	Altruismi (3 kysym.) Asenne blogin käyttämiseen (3 kysym.) Aikomus käyttää blogia (3 kysym.)	(H2b) Altruismi vaikuttaa positiivisesti bloggaajien asenteisiin matkustusblogiin osallistumiseen — Tuettu	Matkailuun liittyvää tietoa matkailublogeissa.	Hypoteesille on löydetty tukea eli altruismi vaikuttaa tutkimuksen perusteella positiivisesti bloggaajien asenteisiin matkailublogiin osallistumiseen.
Tromp & Long (2013)	Kvant., survey, 311, yliopisto-opiskelijoita, Australia	Theory of planned behaviour	Altruismi Aikomus osallistua Muut tekijät: asenteet, subjektiiviset normit, koettu käyttäytymisen kontrolli (<i>Perceived Behavioural Control, PCB</i>).	Opiskelijoiden aikomuksia auttaa tiedon jakamisessa yliopiston OpenCourseWare-palvelussa (OCW, avoimet oppimateriaalit).	Oppimateriaalitietoa yliopiston OpenCourseWare-palvelussa.	Altruismin ja aikomuksen auttaa tiedon jakamisessa yliopiston OpenCourseWare-palvelussa (avoimet oppimateriaalit) välille löydettiin yhteys.
Tseng & Kuo (2014)	Kvant., survey, 321, opettajien online-käytön yhteisön jäsenet, Taiwan	Social capital theory, social cognitive theory	Prososiaalinen sitoutuminen (3 kysym.) Tiedonjakamiskäyttämisen: Vastaanottaminen (5 kysym.) Antaminen (5 kysym.)	(H2) Online-opettajajäsenten prososiaalisella sitoutumisella on suora ja positiivinen vaikutus heidän tiedonjakamiskäyttämiseensä [H2a: tiedon vastaanottamiseensa — Ei tuettu, H2b: tiedon antamiseensa — Tuettu]	Resursseja, tietoa, kokemuksia tai emotionaalista tukea opettajien online-käytön yhteisössä (SCTNet).	Tiedon antamista (<i>giving</i>) ennustaa opettajajäsenten prososiaalinen sitoutuminen, kun taas tiedon vastaanottamista (<i>receiving</i>) ennustaa heidän tehokkuusodotuksensa (<i>performance expectation</i>). Tutkimuksessa eriteltiin tiedon jakaminen kahteen osaan ja saatiin selville että niitä motivoi kaksi eri tekijää.
Wang ym. (2016)	Kvant., survey, 190, Baidu-tietosanakirjan käyttäjät, Kiina	Critical mass theory	Altruismi/prososiaalinen käyttäytyminen toiseksi yleisimpänä motivaationa (76 % vastaajista).	Kiinalaisen Baidu-tietosanakirjaan osallistujien motivaatioita tutkittiin.	Tietoa artikkeleita muokkaamalla Baidu-wikitietosanakirjassa.	Baidu-tietosanakirjan käyttäjillä on monia syitä artikkeleiden

			Muita motiiveja: nautinnollisuus (77 %), vastavuoroisuus (71 %), tunnustus (64 %), oman oppimisen ja oivallusten parantaminen (59 %), yhteisön tuleva kasvu (58 %), pisteet (36 %; Baidu antaa pisteitä esim. artikkelin lisäämisestä), henkilökohtaisesti arvostetut päämäärät (25 %), muut (5 %).			muokkaamiselle, kuten nautinnollisuus, altruismi, vastavuoroisuus ja pisteiden kerääminen.
Wasko & Faraj (2000)	Kvalit., survey, sisällönanalyysi, 508 kommenttia teknisten Usenet-ryhmien osallistujilta, 342 survey-osallistujaa	-	Kategorian "altruismi/prososiaalinen käyttäytyminen" vastauksia oli 9,8 %. Sisällönanalyysin perusteella vastaukset jaetaan kolmeen kategoriaan: konkreettiset tulokset (3 alaluokkaa), abstraktit tulokset (2 alaluokkaa) ja vuorovaikutus yhteisön kanssa (5 alaluokkaa) ja osallistumisen esteet (3 alaluokkaa).	Survey-tutkimuksessa kysyttiin miksi ihmiset osallistuvat ja jakavat tietoa kolmessa elektronisessa käytäntöyhteisössä (Usenet-keskusteluryhmässä).	Tietoa osallistumalla Usenet-ryhmien keskusteluihin.	Tulokset viittaavat siihen, että ihmiset osallistuvat pääasiassa yhteisöllisen mielenkiinnon, yleisen vastavuoroisuuden ja prososiaalisen käyttäytymisen takia.
Wu, Lin ym. (2009)	Kvant., survey, 297, korkean teknologian tuotekehitystiimien jäsenet, Taiwan	Social exchange theory	Altruismi (2 kysym.) Tiedon jakaminen (10 kysym.)	(3a) Yksilöllinen altruismi moderoi negatiivisesti positiivista korrelaatiota kollegoihin luottamisen ja tiedonjakamiskäyttäytymisen välillä — Tuettu	Tietoa työpaikalla (taiwanilainen korkean teknologian teollisuus).	Regressioanalyysin tuloksena altruismilla oli positiivinen ja merkitsevä vaikutus tiedon jakamiseen. Luottamus kollegoihin vaikuttaa enemmän tiedon jakamiseen matalan altruismitason työntekijöi-

				(3b) Yksilöllinen altruismi moderoi negatiivisesti positiivista korrelaatiota esimiehen luottamisen ja tiedonjakamiskäyttäjymisen välillä — Ei tuettu		den keskuudessa. Hyvin altruistisille työntekijöille tiedon jakaminen ei riipu siitä luottaako kollegoihin vai ei.
Wu & Zhu (2012)	Kvant., survey, 180, kokopäiväisiä työntekijöitä kauppatieteellisen alan yliopistokoulutuksessa, Kiina	The theory of planned behavior, motivation theory, social exchange theory, economic exchange theory, self determination theory	Koettu toisten auttamisen ilo (4 kysym.) Asenne tiedon jakamiseen (5 kysym.)	(H10) Koetulla toisten auttamisen ilolla [<i>perceived enjoyment in helping others</i>] on positiivinen vaikutus tietotyöntekijöiden asenteeseen tiedon jakamiseen — Tuettu	Organisaatitietoa tietotyöntekijöiden keskuudessa, tekemisissä tiedonhallintajärjestelmän (<i>Knowledge Management System, KMS</i>) kanssa.	Koetulla toisten auttamisen ilolla oli merkitsevä positiivinen vaikutus tietotyöntekijöiden tiedonjakamisasenteeseen.
Xu & Li (2015)	Kvant., survey, 233, kiinalaisia Wikipedian käyttäjiä, Kiina	Self-determination theory	Altruismi (4 kysym.) Sisältöön myötävaikuttaminen (3 kysym.) Yhteisöön osallistuminen (5 kysym.)	(H2a) Altruismilla on voimakkaampi vaikutus yhteisöön osallistumiseen [<i>community participation</i>] kuin sisältöön myötävaikuttamiseen [<i>content contribution</i>] [<i>Wikipediassa</i>] — Tuettu	Sisältöön osallistumista ja yhteisöllistä osallistumista Wikipediassa.	Altruismilla oli voimakkaampi vaikutus yhteisöön osallistumiseen kuin sisältöön myötävaikuttamiseen Kiinan Wikipediassa.
Yu ym. (2010)	Kvant., survey, 442, tiedonjakamiskokemusta blogeissa keränneet ihmiset, Taiwan	-	Toisten auttamisen ilo (3 kysym.) Tiedonjakamiskäyttäjyminen (4 kysym.)	(H4) Toisten auttamiseen liittyvällä ilolla on positiivinen vaikutus virtuaalisen [blogi]yhteisön jäsenten tiedonjakamiskäyttäjymiseen — Tuettu	Tietoa blogien välityksellä.	Tutkimuksessa löydettiin positiivista todistusaineistoa sille, että yksilöt jotka saavat iloa toisten auttamisesta (altruistinen motiivi) tarjoavat muille enemmän hyödyllistä tietoa.